

SAMU

Mani mukumo Isaleli vaya'mogimo ina kava'mo hu'a mono yokemo nehaya mukumae. Mago mani mukuffi'mo hane'niya yokemo Yulusalemu kotega Goti mono 3 no'afi'mo ali'a anupa nehaya afina'mo nehaya mono yokemo hane'niye. Mago'amo ina kava'mo hu'a mono hisaya afina'mo ve a'nemogimo ae'a hakalo hu'a nunumu huge magoke magoke ve a'nemogimo apakai'api kana'apimo haneya afina'mo huge nehae. Ina kava'mo hu'a asole vaya'mogimo mani yoke'e nunumu ge'e'mo alu afina alu afinafe'mo avo'mo kae male'nae. Henaga'amo mago vaya'mogimo ali'a magokepi male'nageno'ae'mo magoke mukugana huno hane'niye. Mani yokemogi'e nunumu gemogi'e'mo alu aepa alu aepa'agi aipa agesagi huno hane'niye.

Goti agi'ale'mo ali'a asaga hisaya yokemo hanege hosu kava'apie'mo ae'a hakalo hisageno alino atalesiya nunumu gemo hanege hanageke ya'mo alige kana alige hisaya afina'mo hapa mae-siya ya'mo alisaya nunumu gemo hanege alopa afina'mo saufa kini vekamo lekana pai'a atesaya afina yokemo hanege Gotife'mo apakesamo afi'a fatago hu'naya kava'apie'mo ae'a hakalo hisaya yokemo hanege Gotife'mo hao ke hesaya yokemo hanege apaipamo'mo kana huge apakesamo afige hisaya kavafe'mo ae'a hakalo hisaya nunumu gemo hanege Gotife'mo afi gesageno kame vaya'apimo apamagisiya nunumu gemo

hanege ina kava huno ve a'nemogimo akame nehisaya alagepa kava'apimo alino apave lisiya yokemo hanege huno hane'niye.

Mani yokemo'e nunumu gemo'e'mo muki afa'a mai'nona ve a'nemogitamo alu kava alu kavapi'mo mai'nisunageno'ae'mo mani yokemo'a laha maegaiye. Lagaemo lamogaga aisuna afinatimo hanege laipamo'mo kana hisiya afinatimo hanege huno hane'niye. Lagaemo neya vaya'mo lokiya vaya'mo maisuna afinatimo hanege kosuna lesuna afinatimo hanege huno hane'niye. Mago afina'mo kaita'mo lahauge mago afina'mo laipamo'mo kanale huge nehiye. Yoke mukufi'mo hane'niya yokemo'mo fatago kava'mo huno muki mani agufa afina'mo lagaemo afa'a mai'nonageno'ae'mo alino anupa huno neliteya'mofe'mo akeya'vilagati'mo eno hemeni'e'mo mani yokemo'a apakesamo afi'a fatago hu'naya kava'mo alino lokiya vaino apateteno Goti vaya'amo afa'a ne'maiya kava'apimo alagi ha ne'mae.

Nevini'a asole samu yokemo avo'mo kae male'niye. Mosese'a samu 90 gemo avo'mo kae male'niye. Etani'a samu 89 gemo avo'mo kae male'niye. Esafi'a samu 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83 gemo avo'mo kae male'niye. Ina la'mo mago samu yokemo avo'mo kae male'nifi huta o'afi'none. Mago samu yokemo Mesaiya vekamo afole aisiya Kalaisi vekae'mo ava gemo hane'niye. Mago mani samu gefati'mo saufa kotalake mukufi'mo avo'mo kae male'nae. Samu 2, 8, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 40, 45, 69, 72, 89, 102,

110 Kalaisi vekae'mo ava gemaе. Mago'e samu yokefi'mo Kalaisife'mo ava gemo hane'negaiye.

1

Alagepa vaya'e Gotife'mo mono nosaya vaya'efe'mo apava ge yokemae

¹ Gotife'mo mono nosaya vaya'mogimo apakesamo afite'apae'mo, ina kate'mo viyo, hu'a nehaya kate'mo umenitata osuge hosu kava'mo nehaya vaya'mo ne'vaya kate'mo u'a he ti'a o'maige mono katefe'mo, afa kane, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ne'ataya vaya'e'mo magokepi lokae'a itopale'mo o'maige hu'a ne'maiya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ² Ani agufa kava'mo nosaya'monanafa Ala kava ne'mo ke'aepa ge'alefeke'mo amuse hute'a apamogaga ne'aiye. Apakaemo feluga'e hani'ilaga'e'mo ke'aepa ge'aeke'mo apakesa affi hu'a ne'maiye. ³ Apakaemo ani ago'nanena folagapi'mo fai male'niya yosamo'mo alagamo ne'aeya afina'mo alagamo ne'aesigeno'ae'mo haita'amo falu noteya yosagana hu'a mai'nae. Muki ali'naya ali'ya'apimo'mo alagepa huno afole ne'aiye.

⁴ Hosu vaya'mo ani kava hu'a o'mai'nae. Apakaemo mago haleti'ya yakana hu'a mai'nae. Haleti ya'amo hale'nageno'ae'mo yasimo'mo alino halelino ne'viya haleti'ya yakana hu'a mai'nae. ⁵ Mai'naya'mofe'mo Gotife'mo mono nosaya vaya'mo agoti huno apatesiya yate'mo he ti'a o'mai'a alagi asagau'a aigae. Inagi hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo fatago vaya'mo

ali'a anupa hu'a maisayapi'mo u'a o'maigae.
⁶ Ala kava ne'mo'a fatago vaya'mogimo
 nehaya kava'apie'mo apakeno amuse huno
 ne'apateya'monanafa agaefe'mo mono nosaya
 vaya'ai ali'ya'apimo alino hano huno atalesige'a
 alagi lageso hugae.

2

Goti'a kini vekamo lekana paino ate'niya yoke-mae

¹ Na kava'mo hisayafe'mo malaga vaya'mogi
 apavamusa valete'a apano ne'ae. Vaya'mogimo,
 mani kava'mo hugune, hu'a apakesamo
 ne'afiya'monanafa afa'a osugae. ²⁻³ Ma mopafi
 kava vaya'e kini vaya'apimogi'e'mo Ala kava
 netega'e lekana paino ateteno uvelimo lakino
 faleno ate'niya vekalega'e'mo kame hu'ana
 anatesayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a
 vegemo hu'apae'mo, yagai'ana latesa'agetae'mo
 anaiyafi'mo o'maigune, hu'a nehae.

⁴ Koku'napi'mo fai mai'niya vekamo'a
 kigi huno apategaiye. Ala kava ne'mo'a,
 afa gemo nehae, huno nehiye. ⁵ Aipamo
 leno apate'neno'ae'mo lokiya gefati'mo
 nehige'apae'mo atete nehae. ⁶ Agaemo, ani
 kava'mo nehaya'monanafa nagaemo Saiyoni
 kotega naote avele'mo lekana pai'na ate'nova
 kini vekamo'a yagaino apatesiyafe'mo lekana
 pai'na ate'nove, huno hapa pai'niye.

⁷ Kini vekamo'a, Ala kava ne'mo'a hu
 male'niya gemo ae'na hakalo hu'na lapa paiguve,
 huno hu'niye. Agaemo, Hemeni afina'mo
 mafa'ne'nimo ali'na kate'nogeka mai'nane,

huno naha pai'niye. ⁸ Ge huka nafi gege'nao muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mo apavale'na ali'na kayapi'mo apatesugeno muki ma mopamo kagaika ya'mo haneno. ⁹ Kalipa mopaleti'mo alo nehaya samomo kayoteti'mo amagi'nageno aino atagino aise aise nehiya kava huka aeni kayoteti'mo apamagigane, huno naha pai'niye.

¹⁰ Ani ge hu'niya'mofe'mo kini vaya'mogitapae, hu'na, alagepa hutapa afiyo. Ma mopafi'mo ne'yagaiya vayane, hu'na, ehetapiye. ¹¹ Lapakaemo koli nehutapaeke'mo Ala kava ne'mo ali'ya'amo aliyo. Atete nehutapaeke'mo lapamogaga aiyo. ¹² Mafa'ne'amo haetapa neyo. Fiku yanageno aipamo aise'amo leno lapateteno lapamagisigetapa kate'mo asagautapa aigayanagi. Agaepi'mo e'a fala ki'a ne'maiya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.

3

*Nevini mafa'ne'amo Apasalom'i'a
hafai'nigeno'ae'mo Nevini'mo nunumu hu'niya
gemaе*

¹ Ala kava nene, hu'na, Vaehae, kame vaya'nimo mago'e mago'e hu'a asole vaya'mo afole ne'aiye. Asole vaya'mo natale u'a kame hu'a ne'natae. ² Apakaemo nagaefe'mo, Goti'a ha o'maegaiye, hu'a nehae. ³ Nehaya'monanafa Ala kava nene, kagaemo halegu'nimo mai'nane. Kagaekem'o na ha mae'nanage'na ae'na ne'apakasove. Kagaekem'o alika he tika ne'natana vekamo mai'nane. ⁴ Nagaemo

Ala kava nefeke'mo alopa gefati'mo keya ae'na ge nehugen'o'ae'mo aote avele'mo mono no'afati'mo ne'afiye. ⁵ Muki hani'ilagamo hip'a'nile'mo hai'na nau'mo nekalogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a yagaino ne'nate. ⁶ Asole kame vaya'nimogimo fai'a ku ai'a ne'nataya'monanafa koli'apimo nosuve. ⁷ Ala kava nene, Goti'nimogamo, he tika nagufamo alika katika nato. Kagaemo muki kame vaya'nimo kayo'mo ne'apaminageno'ae'mo lokiya'apimo alagi hano nehiyanage'a o'nahaegae. ⁸ Kagaek'e'mo lagufamo alika katika nelatane. Vaya'amo fiku hapa maeno apamino.

5

Netepi'mo nunumu hu'niya gemae

¹ O, Ala kava nene, hu'na, ge'nimo afika alagepa huka afiyo. Naipafi'mo nagesa affi hu'na ne'mauvanagi kaipamo namiyo. ² Ala kini veka'nimo Goti'nimogae, hu'na, kagae-feke'mo nunumu huguva'mofe'mo keya ae'na ge hisuva ge'nimo afiyo. ³ Nagaemo muki afina'mo netepi'mo ge hisugeka afigane. O, Ala kava nene, hu'na, Netepi'mo nunumu hisuva ge'nimo'a kevemo haegekana hu'na kahaete'na ali'na maku hu'na kagegauve. ⁴ Kagaemo hosu kavafe'mo amuse huka no'atana Gotigamo mai'nane. Hosu kava'mo'a kagae kahaopale'mo alagi lokaenoohanegaiye. ⁵ Apaki'apile'mo ali'a asaga nehaya vaya'mo kaulagale'mo he ti'a o'maigae. Kagaemo muki hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo alagi okahau'nigeka kaini

huka ne'apatane. ⁶ Kagaemo aigofe gemo ne-haya vaya'aina alika apago'ya lagauka apatalegane. Ala kava ne'mo'a vaya'mo nehapaya vaya'e humi ne'apataya vaya'efe'mo avenatu'na heno atalegekana huno ne'maiye.

⁷ Ani kava huka mai'nana'monanafa nagaefe'mo muki kahau huka ne'natana kavakaleti'mo nokafi'mo fale'na haiguve. Kagaefefeke'mo koli hute'nae'mo aote mono nokamo agete'na mono huguve. ⁸ O, Ala kava nene, hu'na, kame vaya'nimo mai'naya'mofe'mo fatago kavakafi'mo nayate'mo alika navalelika uvo. Naulagamo kakale'mo alika api aika nato. ⁹ Lama gemo apavayaifi'mo alagi ohane'niye. Apaipafi'mo hosu kava'age'mo hane'niye. Lugo'apimo kano kelimo ali'a halo ne'aigeno atu ne'aiya kano keligana huno hane'niye. Apavenafu'naleti'mo hapaisiya agufa gemo nehae. ¹⁰ O Gotiyo, hu'na, Vai'mo alika apamiyo. Alika apatalege'apao ani kava'mo hugune, hu'a apakesamo ne'afiya kavateti'mo asagau'a aiyo. Kagaetegamo hosu kava'mo hute'a gekamo ago amagi'a atale'naya'mofe'mo asole hosu kava'apifi'mo mai'nagi alika yaga auka apatalo.

¹¹ Apatalegana'monanafa kagaefefeke'mo, laha maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'mogi muki afina'mo alopa gefati'mo hute'a apamogaga aiyo, kagaemo alagepa hu'a maisayafe'mo aika apati kae'nana'mofe'mae. Kagikae'mo hapau apayamopafi'mo hapau'nisiya vaya'mogimo kagaepi'mo apamogaga aiyo. ¹² O Ala kava nene, hu'na, kagaemo fatago vaya'mo hapa

maesanage'a alagepa hu'a maigae. Kagaemo halegu'apigana huka faika ku aika apategane.

6

Hani'ilagamo havae'neno'ae'mo nunumu hu'niya gemae

¹ Ala kava nene, ge ne'nahaugeno'ae'mo kaipamo nelene'mo ge o'nahauvo. Kayo'mo ne'namisanageno'ae'mo kaipamo nelene'mo kayo'mo o'namiyo. ² Lokiya'nimo alagi ohane'niyanagi kahau huka nato. Lokiya'nimo alagi ohane'nige'na atete nehuvanagi halate alika alagepa huka nato. ³ Naipamo'mo lusi kava huno kana hu'niyanageka na magi afina'mo maiteka na ha maegane. ⁴ Ala kava nene, hu'na, aika afe leka nagetekae'mo hatu maeka nato. Falu kaipa vekamo mai'neka kahau huka ne'apatana vekamo falisuva kavategati'mo nagufamo alika katika nato. ⁵ Fali'naya vaya'mogimo kagaefe'mo apakesamo no'afiy'e. Kanolufi'mo mai'naya vaya'mogi kagikale'mo ali'a asaga hu'a nokatae. ⁶ Yulagefa ne'augeno'ae'mo lusi kava huno alaga ne'nahae. Muki hani'ilagamo hip'a'nile'mo havae'nogeno'ae'mo naunu ani'mo'mo hip'a'nile'mo lami'nigeno'ae'mo lanitani nehiye. ⁷ Kame vaya'nimo mai'nageno'ae'mo naunumo lami'nigeno naulagamo kosi'nige'na age'na alagepa hu'na no'agove. ⁸ Avi'ya nehugen'o'ae'mo Ala kava ne'mo'a aphi'niya'mofe'mo hosu kava'mo nehaya vayanagi nataletapa viyo. ⁹ Nunumu hu'na

aukaya hu'na ge nehugen'o'ae'mo afi'niyanageno
afa'a naha maegaiye. ¹⁰ Naha maesige'apae'mo
muki kame vaya'nimo apavagage hisige'a atete
hugae. Apavagage hisige'a natale'a ugae.

8

Vemo mafa'ne'aife'mo ava gemaе

¹ Ala kava nene, Ala kava netimogae,
hu'na, ma mopafi muki haopalegati'mo ala
kagikamo ali'nane. Ha le konali yakamo'a
koku'nate hane'niya ya'e vaya'e'mo ago aeno
apakase'niye. ² Kagaemo muki aise mafa'ne
anaga'e nute mafa'ne anaga'e'mo lokiya vaika
apate'nanage'apae'mo kagikale'mo ali'a asaga
nehage'apae'mo kamekamogi'e gekamo amagi'a
ne'atalaya vaya'mogi'e'mo ge osu'a afi'a maigae.

³⁻⁴ Nagaemo koku'nate ya'mo kayateti'mo alo
hu'nana ya'mo kai'e muki kanefi'e'mo alo huka
male'nana yafe'mo nagesamo ne'afi'nae'mo,
ma mopafi vaya'mo ina agufa vayanagi na
kava higeka apakaefe'mo kagesamo ne'afine.
Na kava higeka vemo mafa'nemo ha ne'mane.

⁵ Kagaemo vemo mafa'nemo alika atege enisole
vaya'mo alika apatege hu'nanage'apae'mo
enisole vaya'mogimo aise afina'mo ae'a agase'a
mai'nae. Enisole vaya'ai apaiyafi'mo alika
ateteka ha le konali ya'a'e ala agi'a'e'mo alika
ami'nane. ⁶ Kagaemo, alo hu'nova yate'mo
yagaika apato, huka hapa paiteka muki ya'e
vaya'e'mo alika aiyafi'mo apate'nane. ⁷⁻⁸ Muki
sipisipigi pulumakagi afela afugi koku'nate
namagi anipi noyamegi solovalapi'mo umenitata

nehaya yanagi huka alika aiyafi'mo apate'nane.
⁹ Ala kava nene, Ala kava netimogae, hu'na,
 ma mopafi muki haopalegati'mo ala kagikamo
 ali'nane.

11

*Goti'a alino fako huno ne'apateya kavafe'mo
 ava gemo hu'niya gemae*

¹ Nagaemo hakumo alino ataleno yagaino natesiyafe'mo Ala kava nepi'mo u'na fala nekuva'mofe'mo na agufa gemo, namagana huka avelegamo halelika kaune ho, hutapa na ha paigae. ² Ago, hosu vaya'mogimo alagepa apaipa vaya'mo hapaesayafe'mo ati'apimo yagaite'a kevemo ali'a yagaili'a hani'ilagamo ne'veae. ³ Faino ate'niya ya'mo ali'a halagape vai'a atalesayana alagepa vaya'mogimo na kava hugae. ⁴ Goti'a koku'napi'mo mai'neno'ae'mo aote mono no'afi'mo fai mai'niye. Goti'a yagaino ne'apateya siate'mo fai mai'neno'ae'mo ma mopafi muki vaya'mo apakeno alagepa huno apake'neno alino fako huno ne'apate. ⁵ Ala kava ne'mo'a alagepa vaya'mo apamalageka nehiya'monanafa hosu vayanagi vaya'mo apamagisayafe'mo hapau'niya vaya'enagi huno aipafati'mo alagi ohau'niye. ⁶ Agaemo apakaetegamo ko aigekana huno ane'ai nofikana ya'mo yaga augiye. Atagi atafi'mo kae malefa yafanagi amuko yasimogi huno hetama'apimo hane'niye. ⁷ Na agufa kavafe'mo hau'niyanageno'aene. Ala kava ne'mo fatago vekamo mai'neno'ae'mo fatago kavafeke'mo

hau'niya'mofe'mae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mogimo hai'a augosafi'mo aagegae.

12

Goti'a yagaino latesigeta alagepa huta mai-gune, huno hu'niya gemae

¹ Ala kava nene, hu'na, Hemenimo kagaefefeke'mo mono nehaya vaya'mo o'mai'naya'mofe'mo laha mao. Ma mopafi vayapati'mo fatago vaya'mo ago fali'a hano hu'nae. ² Muki vaya'mogimo afa gege'mo hapa nepaiye. Aigofe geleti'mo hu'a hapaoke nehae.

³ Ala kava ne'mo'a aigofe gemo hute'a hu'a hapaoke nehaa vaya'mo kayo'mo apamigiye. Ala apakimo alisayafe'mo ge nehaa vaya'mo alagi alino hano huno apatalegaie. ⁴ Apakaemo, getileti'mo afa'a huta aeta apakasegaune. Lahau'niya gemo afa'a hugune. Ina la'mo yagaino nelate, hu'a nehae.

⁵ Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, apakaemo kagemi ya'apimo o'male'naya vaya'mo ali'a afepi ne'apatae. Kafu hute'a alagepa hu'a no'maiya vaya'mogimo ha ha nehaa'mofe'mo he ti'na hapa maegauve. Afa'a maisayafe'mo hapau'niyanage'na hapa maete'na ali'na alagepa hu'na apategauve, huno hu'niye.

⁶ Ala kava ne'mo ge'amo alagi lama ge'age'mo hane'niye. Vaya'mogimo siluva yafa'mo ali'a atafil'mo seveni afina'mo kaete kaete hu'a kae'nageno'ae'mo muki o'ani'ya fai'niya ya'amo leno hano huno atale'nigeno siluva yafa'age'mo alino afole ne'aiya kava huno

Goti ge'amo alagi lama ge'age'mo hane'niye.
⁷ Ala kava nene, hu'na, yagaika latesanageta
 alagepa huta maigune. Muki afina'mo
 laha maesanage'apae'mo hosu vaya'mogi
 olatafaugae.

⁸ Alagi hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo
 ala apakimo ne'alige'apae'mo hosu vaya'mogimo
 muki haopalegamo umenitata nehae.

15

*Seli mono no'af'i'mo afa'a hai'a maisaya
 vaya'aife'mo apava gemae*

¹ Ala kava nene, hu'na, haiya agufa
 vaya'mogimo seli mono nokafi'mo afa'a hai'a
 maigae. Haiya agufa vaya'mogimo kaote
 avele'mo afa'a hai'a maigae.

² Vai'mo o'ali'a he ti'a umenitata huge fatago
 kava'mo huge apaipafati'mo lama gemo huge
³ hu'a faipa hu'a o'apatege apao vaya'aitegamo
 hosu kava'mo osuge hapaopale ne'maiya
 vaya'aifenagi alu vaya'aifenagi hu'a hosu faigoko
 gemo nehaya gemo o'afige ⁴ Goti'a ohau'niya
 vaya'aife'mo, laulagale'mo ina agufa vaya'mo
 mai'nae, hu'a huge Gotife'mo koli nehaya
 vaya'ai apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a apatege
 Goti agi'alefe'mo ani kava'mo hugune, hu'a
 hapa nepaiya gemo akame hisayafe'mo kana
 hu'nisiyana afa'a akame huge ⁵ akamelegati'mo
 mago'e monimo o'alige vai'mo o'apami'naya
 vaya'aitegamo hosu kava'mo hisayafe'mo kutulu
 monimo ohagege hu'a ne'maiya vaya'mogimo
 hai'a maigae.

Ali'a hapa ofaisage'a ani agufa kava'mo ne-hisaya vaya'mogimo muki afina'mo maige maige hu'a maigae.

16

Goti'a agae veka'amo alagepa huno ha maesiya gemae

¹ O Gotiyo, hu'na, nagaemo kagaefeke'mo, na ha maegaiye, hu'na nehuva'mofe'mo yagaika natege'nao afa'a maino. ²⁻³ Nagaemo Ala kava nefe'mo, Ala kava ne'nimo mai'nane, hu'na kaha nepauve. Kaha maesuvafe'mo alagepa kava'mo nosufa ma mopafi mai'naya apaote vaya'mo hapa maesuvafeke'mo alagepa kava'mo nehuve. Apakaemo hogote vaya'mo mai'nage'na apakaefeke'mo amuse hu'na ne'apatove. ⁴ Alu goti'apimo akame hisayafe'mo apayamukiki nehaya vaya'mogimo mago'e hu'a lusi kana ya'mo aligae. Nagaemo kola ofalini'apimo ali'na laki'na o'apami'na apaki'apimo o'aegauve.

⁵ Ala kava ne'mo hetama'nimo mai'neno ani'mo kapufati'mo ne'nova anikana huno mai'niye. Hetama'nile'mo alagepa huka yagaika ne'natane. ⁶ Kagaemo alagepa ya'age'mo alika fako huka nami'nana'mofe'mo amuse nehuve. He, alagepa ya'mo ago ali'nove. ⁷ Ala kava ne'mo'a alino api aino ne'nateyanage'na agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategauve. Hani'ilagamo nagupi mafa'nemo'a alino naya ne'male. ⁸ Nagaemo muki afina'mo Ala kava ne'mo ali'na naulagale'mo ne'atove. Lamaga na ha opale'mo ne'maiya'mofe'mo alagepa kateti'mo navaleli'a o'visage'na

ali'ya'nimo o'atalegauve. ⁹ Ne'maiya'mofe'mo naipafi'mo namogaga ne'auve. Navayafati'mo namogaga ne'auve. Navayagunagu hu'na agava ne'mauvanageno nagufa'nimo alagepa huno hanesige'na mai'na falu huguve. ¹⁰ Kagaemo mani kavatefe'mo naune'name'nimo kanolufi'mo o'atalegane. Kagaemo, aote veka'nimo agufa'amo atalesugeno okasaligiye, huka hu'nane. ¹¹ Kagaemo alagepa hu'na maige maige hu'na maisuva ka'mo alika nave ligane. Kaulagale'mo maisaya vaya'ai apaipafi'mo apamogaga aisaya kava'mo'a havai tegaiye. Lamaga kahaopale'mo maisaya vaya'mogimo muki afina'mo lusi kava hu'a apavai apavai huge huge huli u'a maigae.

17

Naha mao, huno nunumu'mo hu'niya gemae

¹ O Ala kava nene, hu'na, Alagepa kava'nie'mo ge hisugekae'mo ge'nimo afiyo. Kamalageka hisuvafe'mo nunumu osu'nogi kaipamo namiyo.

² Kaulagale'mo mai'nisugekae'mo alika fako huka natetekae'mo, alagepa kava'mo hu'nane, huka huvo. Kagaemo alagepa kava'nimo ago.

³ Naipae'mo amalageka hu'nane. Kagaemo hani'ilagamo eka nagetekae'mo namalageka hu'nana'monanafa hosu nagesa ne'afuva kava'nimo o'age'nane. Hosu gemo osuguve, hu'na nago'yamo atale'na ge hu'nove. ⁴ Ma mopafi vaya'ai kava'apie'mo o'nahau'nige'na nagesa no'afuve. Gekamo afite'nae'mo vaya'mo nehapaeaya vekamo ka'ale'mo o'u'nove.

⁵ Nagaemo kakale'mo ne'u'nae'mo ae'na halu o'valesuvafe'mo natafaauvo.

⁶ O Gotiyo, hu'na, Ge'nimo afa'a afigana'mofe'mo kagaefefeke'mo ge hu'nove. Kagetafo hu'neka ge'nimo afiyo. ⁷ Lamaga kayateti'mo na ha maeteka kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavakamo age'na nahau aisuva kavakamo alika nave liyo. O Gotiyo, hu'na, kame hapaesayafe'mo hu'naya vaya'ai apayapati'mo apakufamo alika katika ne'apatana Gotigae, hu'na, Naha mao. ⁸ Vaya'mogimo apa ulagale'mo alagepa hu'a ne'yagaiya kava huka yagaika nato. Kahakumo ulunapi'mo alika fala kika nato. ⁹ Hosu vaya'mogimo kana ya'mo ali'a ne'namiye. Kame vaya'nimogimo na ha esayafe'mo yagai'a ku ai'a nate'nayanagi na ha mao.

¹⁰ Apaipagu'e vaya'mo mai'nae. Ala apakimo alisayafeke'mo gemo nehae. ¹¹ Apakaemo fail'a ku ai'a late'nae. Laiyakamo agete'a mopafi'mo ali'a yaga au'a latalesayafe'mo nehae. ¹² Hapaesayafe'mo yagai'a mai'naya lai yonigana hu'a maige fala kino mai'niya aikeli lai yonigana hu'a maige hu'a mai'nae.

¹³ O Ala kava nene, hu'na, he tika eka apakae'e'mo fotu nehukae'mo mopafi'mo alika yaga auka apatalo. Kagaemo naipekaleti'mo hosu vaya'ai apayapati'mo nagufamo alika katika nato. ¹⁴ O Ala kava nene, hu'na, kayateti'mo ma mopafi vaya'ai apayapati'mo nagufamo alika katika nato. Ma mopafike'mo hetama'apimo hane'niye. Kagaemo fala kino hane'niya alagepa yakamo alika ne'apaminageno'ae'mo apakupafi'mo havai

te'niye. Mafa'ne'apimo ne'ya'mo'a apamu pae'niye. Apakaemo kagemi ya'apimo ne'atalage'apae'mo nute mafa'ne'apimogi ne'aliye.

¹⁵ Kagemi ya'apimo ne'aliya'monanafa nagaemo fatago kavakamo ali'novanage'na kau-gosafi'mo kagegauve. Nagaemo naupati'mo he ti'na kagaekana hu'na mai'ne'nae'mo mago'e kavafe'mo naha'ye osugiyе.

19

Goti'a alo hu'niya ya'mo'mo ala agi'amo ne'amiya gemae

¹ Koku'nate'mo hane'niya ya'mo'a Goti ha le konali ya'ae'mo aeno hakalo huno hapa nepaiye. Koku'na'mo'a Goti alagepa ali'ya'amo alino apave neliye. ² Feluga'e feluga'e'mo ge nehuno'ae'mo hani'ilaga'e hani'ilaga'e'mo hu'a agete'a afisayafe'mo alino apave neliye. ³ Muki ma mopafi'mo mai'ne'a alu apake alu apakemo ne'aiya vaya'mogimo koku'nate hane'niya ya'mo ava gemo ne'afiyе. Ava gemo o'afi'naya vaya'mo mago o'mai'nae. ⁴ Koku'nate hane'niya ya'mo ava gemo muki haopalega mopamo lole'e lole'e atupalegamо aino atagu faelino uneno hulino u'niye. Goti'a yegemo no'amo koku'napi'mo ki male'niye. ⁵ A'mo aligefe'mo nehaya vaya'mogi no'apimo atale'a apamogaga aime aime ne'vaya kava huno yegemo'mo haineno nelamiye. Apayamuфа vaya'mogimo u'a ae'a apakasesayafe'mo nagu nagu hu'a ne'vaya kava huno yegemo'mo haineno nelamiye.

6 Yegemo'a koku'na'mo aepalegati'mo haineno atupalegamo nelamiye. Yegemo nelegeno'ae'mo mago amuko nosiya aupilagamo ohane'nifa muki aupilaga'amo alagi leno amuko huno ne'ate.

7 Ala kava ne'mo ke'aepa ge'amo kanale alagepa gemo hane'neno apakupi mafa'nemo alino alagepa huno ne'ate. Ala kava ne'mo faigoko ge'amo'mo aino ataginovano nosifa alagepa huno hane'neno'ae'mo o'age'naya vaya'mo alino apaya male'nige'a apakesamo ne'afiye. **8** Ke'aepa gemo api gemo hane'nige'a ne'afiya vaya'mogi apamogaga ne'aiye. Ani kava hiyo, ina kava osiyo, huno hu'niya gemo hosu gemo ohane'nifa alagepa ge'age'mo hane'neno apaulagamo alino ayakeno apateteno alino alagepa huno ne'apate. **9** Ala kava nefekte'mo koli hute'a mono nehaya kava'mo yaveyave kava'mo hane'neno muki afina'mo hanege hanege huno hanegaiye. Ala kava ne'mo'a alino fako huno ne'apateya gemo alagi lama ge'age'mo hane'neno fatago gemo hane'niye. **10** Alopa monie'mo hapa'ye nehiya kava hu'a ge'amo afisayafe'mo mago'e huno hapa'ye hisiya agufa gemo hane'niye. Mago'e huno haga'age gemo hane'neno kevegeve anumo'mo nehiya haga'amo ago aeno agaseno hane'niye. **11** Gekamo'mo, ehekae, huno nehige'nae'mo ali'yakamo ne'aluva vekamo'namo afite'nae'mo atete nehuve. Gekamo akame nehaya vaya'mogimo alopa miya'apimo aligae.

12 Muki vaya'mogimo muki hosu kava'apifati'mo ae'a kasalo nepaya kava'apimo

alagepa hu'a afa'a o'agegaae. Ala kava nene, hu'na, hosu kava'mo hane'niye, hu'na o'age'na hu'nova hosu kava'nimo aeka kalo paeka atalo. ¹³ Hosu kava'mo hane'niye, hu'na ago age'nova hosu kava'mo halate osisuvafe'mo natafauka nato fiku yanageno ani hosu kava'mo'a yagaino nategaiyanagi. Ani kava huka na ha maesanage'nae'mo vai'mo o'ali'na hogote hosu kava'mo aeno agase'niya hosu kava'mo osuguve. ¹⁴ Ala kava nene, hu'na, miya faika nateteka himamu'nimo alika ne'namina veka'nimo mai'nane. Navayafati'mo nehuva ge'nimo ago afiteka naipafi'mo nagesamo ne'afuva kava'nimo kaulagafati'mo ago nagetekae'mo, alagepa kava'mo hu'nane, huka hisanafeke'mo ne'nahaiye.

22

Kalaisi'a fali'niya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

¹ Goti'nimogae Goti'nimogae, na kava higekae'mo nataleka u'nane. Naha mao, hu'na keya ae'na ge nehuva'monanafa na kava higekae'mo nataleka uka afagi'ale'mo mai'neka na ha no'mane. ² O Goti'nimogae, hu'na, felugamo keya ae'na ge hu'nogekae'mo ge'nimo o'afi'nane. Hani'ilaga'e'mo keya ae'na ge hu'nogekae'mo na ha o'mae'nanage'na mai'na falu nosuve. ³ Kagaefe'mo ge hu'nova'monanafa kaote vekamo mai'nane. Kaote vekamo mai'nanage'apae'mo Isaleli vaya'mogimo kagikale'mo ali'a asaga hu'a nekatae. ⁴ Luginago vaya'mogimo kagaefeke'mo

apakesamo afi'a fatago hu'nagekae'mo hapa mae'nane. ⁵ Kagaefefeke'mo keya ae'a ge hu'nagekae'mo apakufamo alika katika apate'nane. Kagaefefeke'mo apakesamo afi'nagekae'mo hapa mae'nanage'apae'mo apaipamo'mo kana osu'niye.

⁶ Hu'naya'monanafa nagaemo vayakana hu'na o'mai'nofa hagifagana hu'na mai'noge'apae'mo ina agufa vekamo mai'niye, hu'a hute'a apakame'ya ne'namiye. ⁷ Muki vaya'mogimo nagete'apae'mo hu'a faipa hu'a ne'natae. Sagani hu'a natege keka hu'a natege hute'apae'mo, ⁸ Ala kava ne'mo'a ha maesiyafe'mo agesamo afi'niyana na kava higeno'ae'mo ha no'mae. Ala kava ne'mo'a amuse huno ne'atesiya'mo'mo na kava higeno'ae'mo ha no'mae, hu'a nehae. ⁹ Nehaya'monanafa kagaemo ita'nimo'mo alagepa huka ha mae'nanageno alino nate'niye. Nute mafa'nemo mai'nogeke'mo alagepa huka yagaika nate'nanage'na afa'a mai'nove. ¹⁰ Nagaemo ita'nimo'mo alino nate'niya afinateti'mo kagaefefeke'mo nagesamo afi'na fatago hume hume e'nove. Ita'nimo'mo alino nate'niya afinateti'mo muki afina'ae'mo Goti'nimogamo maige maige huka mai'nane. ¹¹ Nagufale'mo hanageke ya'mo afole ne'aige'apae'mo na ha maesaya vaya'mo o'mai'nayanagi nataleka uka afagi'ale'mo o'maiyo. ¹² Kame vaya'nimogi Masani kotega afela ve pulumaka anaga'mogi nehaya kava hu'a fail'a ku ai'a ne'natae. ¹³ Laiyoni anaga'mogi apaka tege'apae'mo kae kae nehaya kava

hu'a nagaetegamo apavayamo aka nehae.
¹⁴ Ani'mo ali'a mopafi'mo lakitalageno lamino hano nehiya kava huno lokiya'nimo alagi ohane'niye. Muki nayamufa'nimo uno aeno hani'niya nayamufamo aino hatu mae'niye. Naipamo'mo ani hegekana hu'niye. ¹⁵ Hapamo leno hau nehiya kava huno lokiya'nimo hau hu'nigeno lokiya'nimo alagi ohane'niye. Ani kava huno navenafu'namo hau hu'nigeno navayaifi'mo aeno kamae'niye. Natale'nanager'na faligefe'mo nehuve. ¹⁶ Afela kalamogi afumo hapaesayafe'mo fai'a ku ai'a ne'apataya kava hu'a hosu vaya'mogimo fai'a ku ai'a ne'natae. Nayapi'mo nili aige naiyafi'mo nili aige hu'nae. ¹⁷ Muki nayamufa'nimo afole ai'nige'na age'nove. Kame vaya'nimogimo nagete'apae'mo apamogaga ne'aiye. ¹⁸ Muki kukena'a'nimo ali'a fako hu'a alite'a yatala kukena'nilefe'mo yokalo lete'apae'mo aeno apakase'niya vekamo'mo ali'niye. ¹⁹ Ala kava nene, hu'na, afagi'ale'mo uka o'mai'neka na ha ne'mana veka'nimogae, hu'na, malage huka eka na ha mao. ²⁰ Nagupi mafa'nemo lageso osisiyafe'mo na ha maeteka afela kalagana agufa vaya'ai apayapati'mo nagufamo alika katika nato. ²¹ Alopa afela laiyonimo avayafati'mo nagufamo alika katika nato. Afela ve pulumaka anaga'mogimo o'nahaesayafe'mo nagufamo alika katika nato.

Keya ae'na ge nehugekae'mo nagele'mo ali'nane. ²² Nagana'nimogife'mo kagaemo na ha mae'nana kavafe'mo nava gemo hu'na ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. Ali'a anupa hu'a

ne'maiya vaya'ai folaga'apifati'mo kagikale'mo ali'na asaga huguve. ²³ Ala kava nefefeke'mo koli hutetapa mono nehaya vaya'mogitapamo ala agi'amo amiyo. Yekopu nofi vaya'mogitapamo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Isaleli nofi vaya'mogitapamo agaefeke'mo mono hiyo. ²⁴ Hanageke ya'mo ne'aliya vaya'mo apataleno aino afe leno akame'ya no'apamifa keya ae'a ge nehageno'ae'mo ge'apimo afiteno hapa ne'mae. ²⁵ Asole vaya'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya folagapati'mo kagikale'mo ali'na asaga huguve. Kagaefe'mo mono nehaya vaya'ai apaulagale'mo kagaefe'mo ani kava huguve, hu'na kaha pai'nova kava'mo huguve. ²⁶ Ala apaki'apimo o'ali'a yagu yaga hu'a ne'maiya vaya'mogi ne'ya'mo ne'a apamu hugae. Agaefe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo ne'aya vaya'mogi Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'a asaga hugae. Muki afina'mo yu'ilaga vekatapimo alagepa huno maigiye.

²⁷ Muki ma mopamo lole'e lole'e atupale'mo mai'naya vaya'mogimo Ala kava nefefeke'mo apakesamo afite'a ai'a atagi ne'a agaetegamo egae. Muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo agaefeke'mo mono hugae. ²⁸ Ala kava ne'mo kini vekamo mai'neno'ae'mo muki alu nofi vaya'aite'e alu nofi vaya'aite'e'mo yagaino ne'apate. ²⁹ Ma mopafi'mo alagepa hu'a ne'maiya vaya'mogimo ne'ya'mo nete'a agaefe'mo mono hugae. Muki vaya'mogi apakai'apimo afa'a hapa o'mae'a faligefe hu'nisaya vaya'mogi apale'yamo

fai'a ape hu'a maigae. ³⁰⁻³¹ Afole aisaya vaya'mogimo ali'ya'amo aligae. Vaya'mogi ali'a o'apate'nayanage'a henaga'amo afole aisaya vaya'aife'mo Ala kava nefe'mo ava gemo huge lagufamo alino katino late'niye hu'a huge hu'a maigae.

23

Sipisipile'mo ne'yagaige'a alagepa hu'a ne'maiya gemae

¹ Vaya'mogimo sipisipile'mo yagai'a ne'apataya kava huno Ala kava ne'mo'a yagaino ne'nateyanage'na mago yafe'mo alagi kafu osuguve. ² Agaemo sipisipi anaga'mogimo muki hegafatalili kahaumo ne'naya yategamo alino havaeno ne'nate. Uno hogoteteno navalelino age no'aiya ani haigi'ale ani haigi'ale'mo ne'viye. ³ Nagupi mafa'nemo'mo halate alino alagepa huno ne'ate. Agaemo agil'alefe'mo fatago kava'mo hisuvafe'mo alu kate alu kate'mo navalelino ne'viye. ⁴ He, nagaemo u'na kago'mu filagamo falisuva ulunapi'mo fale'na hai'na umenitata nehugekae'mo nagae'e'mo magokepi lokaeka mai'nana'mofe'mo muki alu hosu kava alu hosu kavafe'mo alagi koli osuguve. Kayokaleti'mo nagufamo alika katika natege aino kalagifa hayopa kayokaleti'mo yagaika natege nehukae'mo naipamo alika falu huka ne'natane. ⁵ Kagaemo kame vaya'nimogi apaulagale'mo ne'ya'nimo ali'na nesuvafe'mo hip'a'nile'mo naulagale'mo ne'malane. Kagaemo nagenopafi'mo uvelimo lakika faleka ne'natane.

Ani'mo kapu'nifi'mo alika laki'nanageno lamino havai teteno aino vali nelamiye. ⁶ Ma mopafi'mo maime maime ne'visugen'o'ae'mo alagepa ya'mo nakame nakame huno alino namige namige huno maiteno hau huno nategaiye. Hutesige'na Ala kava ne'mo no'afi'mo muki afina'mo hai'na maige maige hu'na maiguve.

24

Ha le konali kini vekae'mo ava gemae

¹ Ma mopamo Ala kava ne'mo mopamae. Muki ma mopafi'mo hane'niya ya'amo agai'a ya'age'mo hane'niye. Ma mopa'e ma mopafi vaya'e'mo agai'a mopamo hanege agai'a vaya'mo maige hu'nae. ² Agaemo ma mopamo solovala ani'mo agotofule'mo alo hu male'niye. Ani'mo agotofule'mo faino ate'niye.

³ Haiya agufa vaya'mogimo Ala kava ne'mo avele'mo afa'a hai'a maigae. Haiya agufa vaya'mogimo aote mono no'afi'mo afa'a fale hai'a maigae. ⁴ Apayate'mo o'ani'ya'mo ofai'nisiya yaveyaye apaipa vaya'mogimae. Afa yatefe'mo mono osuge apago'yamo atalete'a aigofe gemo osuge nehisaya vaya'mogimae. ⁵ Ala kava ne'mo'a fiku hapa maeno apamigiye. Goti'a apakae apakufamo alino katino ne'apateya vekamo'mo fatago kava'amo alino apamigiye. ⁶ Alino apamisige'a Yekopu Goti'amo'mo agesayafe'mo kahauya nehae. Kaugosaf'i'mo kagesayafe'mo kahauya nehae.

⁷ Yafa lafi kegi'ya kate kitamo yakitapa ateyo. Hanege hanege huno nehaneya mono note kitamo yakitapa ateyo. Yakinata ategeno'ao ha le konali kini vekamo faleno haineno. ⁸ Ani ha le konali kini vekamo ina la'ae. Ala kava ne'mo himamu lokiya'a'e vekamae. Ala kava ne'mo'a himamu'aleti'mo kame huno ne'apateya vekamae. ⁹ Yafa lafi kegi'ya kate kitamo yakinata ateyo. Hanege hanege huno nehaneya mono note kitamo yakinata ateyo. Yakinata ategeno'ao ha le konali kini vekamo faleno haineno. ¹⁰ Ani ha le konali kini vekamo ina la'ae. Asole ami vaya'aite'mo yagaino ne'apateya kini vekamo ha le konali kini vekamo mai'niye.

25

Hosu kava'ae'mo agesa afino'ae'mo nunumu hu'niya gemae

¹ O Ala kava nene, hu'na, kagaefake'mo nunumu nehu'nae'mo nagupi mafa'nemo ali'na asaga nehuve. ² O Goti'nimogae, hu'na, na ha maegane, hu'na nagesamo afi'nova'mofe'mo fiku yanage'a kame vaya'nimogi ae'a nagasesageno navagage hugiyanagi o'natalo. ³ He, muki vaya'mogimo kagava ne'maiya vaya'mo hapa maegeno'ao apavagage osino. Apakaetegamo mago hosu kava'mo osu'naya'monanafa fiku hosu kava'mo nehaya vaya'mo hapa o'maeka afa'a apatalegeno'ao apavagage hino.

⁴ O Ala kava nene, hu'na, kahau'ninageka visuva ka'mo nave liyo. Ani kate'mo visuvafe'mo alika naya malo. ⁵ Nagufamo alika

katika ne'natana Gotigamo mai'nana'mofe'mo lama gekamo akame hisuvafe'mo alika naya malo. Mukti afina'ae'mo kagava ne'mauve.

⁶ O Ala kava nene, hu'na, akeya'vilagati'mo alagepa huka kahau huka apatege kahau kayamopafi'mo kahauge huka ne'maina kavafe'mo kagesamo afiyo. ⁷ Neya vekamo mai'ne'nae'mo hosu kava'mo huge gekamo ago amagi'na atalege hu'nova kavafe'mo kagesamo o'afiyo. O Ala kava nene, hu'na, kahau huka apatege alagepa huka hapa maege huka mai'nekae'mo nagaefe'mo kagesamo afiyo.

⁸ Ala kava ne'mo alagepa fatago vekamo mai'niya'mofe'mo hosu vaya'mogi alagepa kate'mo visayafe'mo alino apaya malegaiye.

⁹ Agaemo fatago kava'leti'mo yagu yaga kava'mo nehaya vaya'mo alino ho huno ne'apate. Agaemo yagu yaga kava'mo nehaya vaya'mo ka'amo alino apave ligiye. ¹⁰ Agaemo kotalakemo hu male'niya ge'amo akame huge avayafati'mo hu'niya ge'amo afige hu'a mai'naya vaya'mo hau huno ne'apateya kate'e ge'amo akame nehiya kate'e'mo apavalelino ne'viye. ¹¹ O Ala kava nene, hu'na, ala kagikalefe'mo hosu kava'nimo alika atalo. Asole hosu kava'mo hu'nova'mofe'mo alika atalo.

¹² Ala kava nefefe'mo koli nehaya vaya'mo ina lagimo mai'nae. Ala kava ne'mo'a afa'a alino apaya malesige'a alagepa kate'mo ugae.

¹³ Apakaemo alagepa hu'a maisage'a apakinago vaya'mogi ma mopamo aligae. ¹⁴ Ala kava ne'mo'a agaefe'mo koli nehaya vaya'mo alino

fala ki male'niya ge'amo hapa paigiye. Hapa paiteno kotalake hu male'niya gemo aepa'amo alino apave ligiye. ¹⁵ Agaemo natafauno nate'niya umenifati'mo hatu maeno nategaiya'mofe'mo Ala kava nefefe'mo aulu he'na ne'agove.

¹⁶ Nagaemo nagai'nige'mo magoke'age'mo mai'ne'na kana ya'mo ali'nova'mofe'mo aika afe leka nagaemo nageteka kahau huka nato.

¹⁷ Naipafi'mo hane'niya kana ya'nimo'a lusi kava huno kositeno afole ai'niyanagi hanageke yapati'mo nagufamo alika katika nato. ¹⁸ Kana ya'mo alige nagafu kige hu'na mai'nisugeka nagetekae'mo muki hosu kava'nimo alika atalo.

¹⁹ Kame vaya'nimo asole vaya'mo mai'naya'mofe'mo apakaefe'mo kagesamo afiyo. Apakaemo nagaefe'mo alagi ohapau'nige'a apaini hu'a ne'natae. ²⁰ Nagupi mafa'nele'mo yagaika ate'neka hosu kavategati'mo navalelika uka naote nato. Nagaemo kagaefeke'mo, na ha maegane, hu'na nagesamo afite'na mai'nova'mofe'mo navagage osino. ²¹ Nagaemo kagava mai'nova'mofe'mo na ha maege'nao lama ge hu'na fatago kavakamo akame hute'na alagepa kava'mo hu'na maino.

²² O Gotiyo, hu'na kagaemo Isaleli vaya'mo hanageke yapi'mo mai'nagi miya faika hatu maeka apato.

¹ Ala kava ne'mo ha le ya'nimo aepa vekamo mai'neno nagufamo alino katino ne'nateya vekamo mai'niya'mofe'mo ina lagife'mo koli'apimo huguve. Ala kava ne'mo himamu'nimo aepa vekamo mai'niya'mofe'mo ina lagife'mo atete huguve. ² Hosu vaya'mo kame vaya'nimogi nagaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo nagufamo nahae'a nesayafe'mo nagaetegamo e'apae'mo apago'ya fai'a asagau'a ai'nae. ³ Asole vaya'mogimo kame hu'a natesayafe'mo e'a mai'nisage'nae'mo naipamo'mo atete osugiye. Kame hu'a natesayana naipamo'mo lokiya vaigiye. ⁴ Nagaemo Goti'a magoke ya'mo alino namisiyafe'mo nahau'niyanage'na ani ya'mo alisuvafeke'mo kahauya huguve. Nagaemo Ala kava ne'mo nopi'mo muki afa'a maisuva afina'mo mai'ne'na Ala kava ne'mo konali ya'amo aulu he'na agete'nae'mo alopa mono no'afi'mo mai'ne'na ge hu'na afi gesuvafe'mo maigesuve. ⁵ Hanageke ya'mo afole aisiya afina'mo alino fala kino natege alopa mono no'afi'mo alino fala kino natege huteno yatala yafate'mo nasaga huno faino nategaiye. ⁶ Nagaemo kame vaya'nimo ae'na apakasete'na alopa mono no'afi'mo ofalinimo amite'na alopa gefati'mo nehu'nae'mo namogaga aiguve. Ala kava nefefeke'mo alopa gefati'mo yokemo hute'na agi'ale'mo ali'na asaga huguve.

⁷ Ala kava nene, hu'na, kagaefe'mo keya ae'na ge hisugekae'mo ge'nimo afiyo. Kahau huka nateteka ge'nile'mo aeka atagaina huka naha paiyo. ⁸ Kagaemo nagaefe'mo

hukae'mo nagaefe'mo kahauya hulika eno huka
nehanage'nae'mo kagaefe'mo nagaemo kahauya
huli'na uguve, hu'na nehuve.

⁹ Kaugosamo alika fala kili'neka kaipamo leka
nateteka ali'yakamo ne'aluva vekamo na ha faika
o'natalo. O Gotiyo, hu'na, na ha mae'nananagi
kakame'yamo namiteka nataleka o'uvo. ¹⁰ Ita'ni
af'o nila'moganimo anakame'yamo namisa'ana
Ala kava ne'mo'a yagaino nategaiye. ¹¹ Kame
vaya'nimo mai'nayanagi kagae ka'mo nave
lige'na agetesugeka ani kate'mo navalelika
uvo. ¹² Kame vaya'nimogi aigofe gemo huge
kamagigune hu'a huge nehayanagi navaleka
apayapi'mo o'apamiyo. ¹³ Nagaemo ofali'na
afa'a mai'nisugenno Ala kava ne'mo'a alagepa
ya'amo alino namigiye, hu'na nagesamo afi'na
fatago nehuve. ¹⁴ Ala kava nefekte'mo agava
maiyo. Lokiya vaitapa mai'nigeno'ao lokiya
vaino lapateno. Ala kava nefekte'mo agava maiyo,
hu'na nehuve.

32

*Hosu kava'ae'mo aeno hakalo huno ha pai'niya
gema'e*

¹ Goti'a ke'aepa ge'amo amagi'a atale'naya
kava'apimo alino atalege hosu kava'apimo aeno
ati kaeno atalege hu'nisiya vaya'mogimo Goti
aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a
apamogaga aigae. ² Goti'a hosu kava'apimo
hane'niye, huno nosige'a humi nami kava'mo
osu'naya vaya'mogimo Goti aulagale'mo
alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga

aigae. ³ Nagaemo hosu kava'nie'mo ae'na hakalo osu'ne'nae'mo avi'ya huge huge hu'na mai'nogeno lokiya'nimo ago hano hu'niye. ⁴ Ani kava hu'na mai'nogeckae'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo kana ya'mo alika nami'nanageno'ae'mo amuko nehiya afina'mo ani'mo leno nelaneyā kava huno lokiya'nimo ago hano hu'niye. ⁵ Ani afina'mo hosu kava'nie'mo ae'na hakalo hu'na kaha pai'nova afina'mo hosu kava'nimo ae'na ati okae'nove. Nagaemo, ke'aepa gekamo ago amagi'na atale'nova kava'nie'mo Ala kava ne'mogae'mo ae'na hakalo hu'na kaha paiguve, hu'na hu'nogeckae'mo hosu kava'nimo ago alika atale'nane.

⁶ Ani kava nehana'mofe'mo muki kakame nehaya vaya'mogimo kahauya hu'a kagesaya afina'mo nunumu hiyo. Ani'mo heno'ae'mo ha-paopale'mo o'megaiye. ⁷ Kagaepi'mo e'na fala ki'nisugeckae'mo hanageke ya'mo o'alisuvafe'mo yagaika nategane. Kagaemo nagufamo alika katika natesana yokemo nehisugeckae'mo faika ku aika yagaika nategane.

⁸ Goti'a huno'ae'mo, nagaemo visana ka'mo alagepa hu'na ali'na kaya malete'na ali'na kave liguve, huno hu'niye. Naulagaleti'mo visana ka'mo ali'na kave liguve. ⁹ Hosimogi apakesamo o'afi'nage'a vaya'mogige'mo ge'apimo afisayafe'mo apavayafi'mo aenimo atete'a nofi aete'a yagai'a apate'ne'a ali'a api ai'a ne'apatae. Hosigana hutapa o'maiyo. ¹⁰ Hosu vaya'mo lusi kava hu'a kana ya'mo aligaya'monanafa Ala kava nefe'mo apakesamo ne'afiya vaya'aife'mo hau huno ne'apateya

kava'amo'mo yagaino ku aino apategaiye.
¹¹ Alagepa vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava
 nefeke'mo lapamogaga aitetapa amuse hiyo.
 Ge'amo akame nehaya vaya'mogitapae, hu'na,
 lapamogaga ne'aitapae'mo alopa gefati'mo hiyo.

34

*Fatago vaya'mogi ge nehageno Ala kava
 ne'mo'a ne'afiye, huno hu'niya gemae*

¹ Nagaemo Ala kava nefeke'mo muki afina'ae
 afina'ae'mo hao ke hegauve. Agi'ale'mo ali'na
 asaga huge huge hu'na maiguve. ² Agi'ale'mo
 ali'na asaga hu'na atesuge'apae'mo apakufamo
 ali'a afepi ne'ataya vaya'mogi afite'apae'mo
 apamogaga aigae. ³ Nagaegi'e'mo hutae'mo,
 Ala kava ne'mo ala agi vekamo mai'niye, huta
 magokepi higetao. Agi'ale'mo magokepi alita
 asaga higetao. ⁴ Koli hu'na mai'ne'nae'mo
 naha maesiyafe'mo kahauya hu'na nunumu
 hu'nogeno afiteno'ae'mo naha mae'nige'na
 koli osu'na afa'a mai'nove. ⁵ Vaya'mogimo
 agete'apae'mo amuse hu'a mai'naya'mofe'mo
 ani kava hutapa agegeno'ao lapaipamo'mo
 kana osino. ⁶ Nagaemo lokiya vekamo
 o'mai'nova'mofe'mo agaefefeke'mo keya ae'na
 ge hu'nogeno Ala kava ne'mo'a afi'niye.
 Afiteno'ae'mo muki hanageke yapati'mo
 nagufamo alino katino nate'niye. ⁷ Ala kava
 ne'mo enisole veka'amo'mo Ala kava nefe'mo
 koli nehaya vaya'aite'mo yagaino ku aino
 apatetenno apakufamo alino katino ne'apate.
⁸ Ala kava ne'mo kanale vekamo mai'niye

hutapa agegayanagi ageyo. Ala kava nepi'mo fala ki'a ne'maiya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ⁹ Lapaote vaya'mo mai'nayanagi Ala kava nef'e'mo koli hutetapa akame hiyo. Koli hute'a akame nehaya vaya'mogimo kafu osugae. ¹⁰ Laiyoni ana'aumogi apaka neteya'monanafa Ala kava ne'mo agesayafe'mo kahauya nehaya vaya'mogimo muki alagepa ya'mo alite'apae'mo kafu nosae.

¹¹ Mafa'ne anaga'mogitapamo etapa ge'nimo afiyo. Ala kava nefekte'mo koli hutetapa akame hisaya kava'mo ali'na lapaya malegauvanagi eyo. ¹² Alagepa hutapa yatala afina'mo mai'netapa lapamogaga aisayafe'mo lapau'nifiye. ¹³ Inagi lapau'nisiyana hosu gemo osuge aigofe gemo osuge hisayafe'mo alagepa hutapa yagaitapa lapateyo. ¹⁴ Hosu kavategati'mo maitapa halove hutapa eta alagepa kavake'mo hiyo. Kaveta osutapa alagepa hutapa magokepi lokaetapa maisayafe'mo kahauya hutapa vegala aeyo.

¹⁵ Ala kava ne'mo'a alagepa kava'mo nehaya vaya'aite'mo yagaino apate'neno aukaya hu'a ge nehaya ge'apimo ne'afiye. ¹⁶ Ne'afiya'monanafa hosu kava nehaya vaya'aife'mo kame huno ne'apatege'a fali'nageno'ae'mo ago apake nekaniye. ¹⁷ Fatago vaya'mogimo keya ae'a ge nehageno afiteno'ae'mo muki hanageke yapati'mo apakufamo alino katino ne'apate. ¹⁸ Ala kava ne'mo'a yulagefa ne'aiya vaya'ai hapaopale'mo mai'neno'ae'mo afepilagamo fale'a hai'a ne'maiya vaya'ai apakufamo alino

katino ne'apate.

¹⁹ Alagepa vaya'mogimo lusi hanageke ya'mo ne'aliya'monanafa Ala kava ne'mo'a muki hanageke yapati'mo apakufamo alino katino ne'apate. ²⁰ Ala kava ne'mo'a kanale vekale'mo alagepa huno yagaino ate'nigeno magoke ayamufamo alagi lo o'ae'niye. ²¹ Hosu vaya'mo hosu kava'apimo'mo apamagisige'a faligae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'aife'mo nohapaiya vaya'mo kayo'mo apamigiye. ²² Ala kava ne'mo'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'ai apakufamo miya faino alino katino ne'apate. Agaepi'mo e'a fala nekiya vayapati'mo magoke vekae'mo, hosu vekamo mai'nane, huno huteno alagi alino hafaino o'atalegaiye.

36

Hosu vaya'mogimo hosu kava hu'a mai'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a vaya'amo hapa ne'mae, huno hu'niya gemae

¹ Goti'a hosu vaya'ai hosu kava'api'e'mo apava gemo huno naha pai'niya gemo naipafi'mo hane'niyana apakaemo Goti'mo apakame'ya amite'a koli nosae. ² Ala vaya'mo mai'none, hu'a nehaya'mofe'mo Goti'a hosu kavatimo o'agege hosu kava'mo nehae, huno osuge nehiye, hu'a apakesamo ne'afiye. ³ Hosu gemo huge aigofe gemo huge hu'a ne'maiye. Afite'a age'naya kava'e alagepa kava'api'e'mo atale'a afa'a ne'maiye. ⁴ Hip'a'apile'mo havae'a mai'ne'apae'mo hosu kava'mo hisayafeke'mo apakesamo ne'afiye. Muki nehaya kava'apimo

hosu kava'age'mo hane'nige'apae'mo muki hosu
kava'apie'mo, ha'ao, alagi o'nahaiye, hu'a nosae.

⁵ Ala kava nene, hu'na, olataleka lagaefe'mo
kahau huka nelatana kavakamo'mo lusi yatala
ya'mo koku'napi'mo nehaiya agufa yatala
yakana huno hane'niye. Ani kava'mo huguve,
huka nehana gekamo alagi amagika o'ataleka
akame huka nehana kavakamo'mo ina kava
huno hiyate'mo nehaiya agufa yakana huno
hane'niye. ⁶ Alagepa kavakamo'mo avegana
huno lusi ya'mo hane'niye. Alagepa huka
alika fako huka ne'apatana kavakamo'mo
solovala ani'mo vasilonagana huno hane'niye.
Ala kava nene, hu'na, vayatenagi afulenagi
yagagafalenagi huka yagaika ne'apatanage'a
afa'a ne'maiye.

⁷ O Gotiyo, hu'na, olataleka lagaefe'mo kahau
kayamopafi'mo kahau'niya kavakamo'mo
alagepa kanale kava'mo hane'niya'mofe'mo
lahau'niye. Kahakumo aune'afi'mo uta fala
kita ne'maune. ⁸ Lusi ne'ya'mo nelaminageta
alita ne'nonageno'ae'mo lamu nepae.
Nelaminagetae'mo lamogaga aisunafe'mo alopa
anipati'mo ani'mo ne'none. ⁹ Maige maige
huta maisuna kava'mo aepa vekamo mai'nane.
Ha le yakamo'mo aeno ha nelegetae'mo
ha le yakamo ageta alagepa huta ne'agone.
¹⁰ Kage'naya vaya'mo o'apataleka mago'e huka
kahau kayamopafi'mo kahaino. Api kava'mo
nehaya vaya'aitegamo alagepa kava'mo huvo.
¹¹ Himu'namu'mo nehaya vaya'mo nagaetegamo
o'mesayafe'mo esaya kate'mo ka'mo akani

malo. Hosu vaya'mogimo ali'a nahafai'a o'natalesayafe'mo na ha mao.

¹² Ageyo, hu'na, Goti'a hosu vaya'mo apamagi'nige'a mopafi'mo asagau'a aite'a havae'a mai'nae. Halate he otigae.

37

*Ala kava nefe'mo agava ne'maiya
vaya'mogimo ma mopamo alisaya kavafe hu'niya
gēmae*

¹ Hosu vaya'mogi nehaya kava'apie'mo lapakesa ala'amo afiteta pa lapausoli osiyo. Hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo alagepa kava'mo hu'a ne'maiyanageta apakaekana huta maigesune, hutapa osiyo. ² Kahaumo malage huno leno falu neteya kava hu'a malage hu'a falu tegae. Aise yosamo ne'veiya kava hu'a vaigae. ³ Ala kava nefefe'mo lapakesamo afita fatago huteta pa alagepa kava'mo higeno'ao lapa maesigeta pa ma mopafi'mo alagepa hutapa maigayanagi. ⁴ Ala kava nefefe'mo amuse hutapa ategeno'ao lapaipafi'mo lapau'nisuya kava'mo alino lapamino. ⁵ Lapakaemo lapakesamo afitapae'mo lagaetegamo na agufa kava'mo afole aisifi, hutapa lapakesa afisaya kava'mo alitapa Ala kava ne'mo amiteta pa agaefeke'mo lapakesamo afita fatago higeno lapa maeno. ⁶ Lapa maesigeno'ae'mo alagepa kavatapimo yegekana huno aeno ha legaiye. Ani kava huno fatago kavatapimo vaya'ai apaulagale'mo alino afole aino ategaiye. ⁷ Ala kava ne'mo aulagale'mo afa'a mai'netapae'mo

agava maige maige hutapa maiyo. Hosu kava'mo hute'a alagepa hu'a ne'maiya kavafe'mo lapakesa ala'amo afitetapa lapausoli osiyo.

⁸ Lapaipamo oletapa hosu kavategamo alagi lapayamukiki osiyo. Lapakaemo hosu kava'mo hisayafe'mo lapakesa ala'amo afitetapa ataletapa lapausoli osiyo. ⁹ Hosu kava'mo nehaya vaya'mo kayo'mo alite'a faligaya'monanafa Ala kava nefe'mo agava ne'maiya vaya'mogimo ma mopamo aligae. ¹⁰ Aise afina'mo utesige'a hosu vaya'mo alagi lageso hisagetapae'mo mai'naya kotegamo utapa kahauya hutapa o'apakegaae. ¹¹ O'apakegaya'monanafa falu fala apaipa vaya'mogimo ma mopamo alite'a alagepa hu'a magokepi lokae'a mai'ne'a apamogaga ai'a maigae.

¹² Hosu vaya'mogimo fatago vaya'aitegamo hosu kava'mo hisayafe'mo ina kava hugune, ma kava hugune, hu'a hute'a mai'ne'apae'mo hosu apaugosamo kali'ne'a maku make hu'a ne'apatae. ¹³ Ala kava ne'mo'a alino apago'ya lagauno apatalesiya afinafe'mo afa'a apakeno mai'niya'mofe'mo apakaefe'mo kigi huno ne'apate. ¹⁴ Hosu vaya'mogi hosu ya'mo ne'aliya vaya'e ina agufa vaya'e'mo afa'a apate'ne'a api kava'mo nehaya vaya'mo naipeleti'mo apaisayafe'mo asagige atileti'mo hapaesayafe'mo atimo alige hu'a ne'maiye. ¹⁵ Naipe'apimo'mo apakai'api apaipafi'mo aesigeno'ae'mo ati'apimo lo aegaiye.

¹⁶ Mago fatago vekamo'a aise kagemi ya'amo hane'niya ya'amo'mo muki hosu

vaya'ai alopa kagemi ya'apimo ago aeno agaseno hane'niye. ¹⁷ Na kava higeno'ae'mo ago aeno ne'agase. Ala kava ne'mo'a hosu vaya'ai himamu'apimo alino hano huno atalegaiya'monanafa fatago vaya'aite'mo alagepa huno yagaino ne'apateya'mofe'mae. ¹⁸ Ala kava ne'mo'a fatago vaya'mo alagepa hu'a maigae, huno apake'niye. Hetama'apimo afa'a hanege hanege huno hanegaiye. ¹⁹ Hanageke ya'mo afole aisiya afina'mo hosu hanageke ya'mo o'alige kafu hisaya afina'mo kafu osuge hu'a alagepa hu'a maigae. ²⁰ Maigaya'monanafa hosu vaya'mo faligae. Kahaumo ausegana hu'a maige halinagana hu'a maige hu'a ne'maiya'mofe'mo alagi lageso hugae.

²¹ Hosu vaya'mogimo fiku alite'apae'mo anona'apilefe'mo no'apamiya'monanafa fatago vaya'mogimo hapau hu'a apatete'a fiku ne'apamiye. ²² Ala kava ne'mo'a fiku hapa ne'maeya vaya'mogimo ma mopamo alitesageno'ae'mo huno faipa huno ne'apateya vaya'mo alagi lageso hugae.

²³ Ala kava ne'mo'a alagepa vaya'mogi hisaya kava'mo aepa vekamo mai'neno'ae'mo ani kava'mo ago hu male'niye. Ani kava huno nehaya kava'apimo agetenoe'ae'mo amuse huno ne'apate. ²⁴ Apakaemo asagau'a ne'aigeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a apayate'mo alino he tino ne'apateya'mofe'mo alagi asagau'a o'aigae.

²⁵ Nagaemo yatala afina'mo maime maime e'na hemenimo ago kosuna lova'monanafa Ala kava ne'mo'a fatago vaya'amo apataleno

u'niya kava'amo o'agege mafa'ne'apimogi ne'yafe'mo aukaya hu'naya kava'mo o'agege hu'na o'age'nove. ²⁶ Fatago vaya'mogimo muki afina'mo hapau hu'a apatete'a mago'e ya'mo ali'a apamite'a anona'apilefe'mo ne'apamiye. Ala kava ne'mo'a mafa'ne'apimo fiku hapa maeno ne'apamiye.

²⁷ Hosu kava'mo ataletetapa alagepa kavake'mo hiyo maige maige hutapa alagi maigayanagi. ²⁸ Ala kava ne'mo'a alagepa kavafeke'mo hau'niyanageno aote vaya'amo alagi apataleno o'ugiye. Yagaino apatenage'a hano osu'a maige maige hu'a maigaya'monanafa hosu vaya'ai mafa'ne'apimo alino hapa faino apatalegaiye. ²⁹ Fatago vaya'mo mago mopamo apamisige'a alite'a ani mopale'mo maige maige hu'a alagi maigae.

³⁰ Fatago vaya'mogimo agete'a afi'naya gemo huge gefi'mo alagepa hu'a ali'a fako hu'a afite'a ge huge hu'a ne'maiye. ³¹ Goti ke'aepa ge'amo apaipafi'mo hane'niyanage'a afa'a ae'a halu o'valegae. ³² Hosu vaya'mogimo fatago vaya'mo apamagisayafe'mo aulu hapa'e'a ne'apakae. ³³ Ala kava ne'mo'a hosu vaya'ai apayapi'mo apavaleno o'apamino hapa maesige'a hosu vaya'mogimo agoti hu'a apatete'apae'mo hosu vayane, hu'a osugae.

³⁴ Ala kava nefefe'mo agava mai'netapa ge'amo afigeno'ao lapakitapile'mo alino asaga huno lapatetenno mopamo hakino lapamino. Agaemo hosu vaya'mo alino hapa faitalesige'a visagetapa apakegae. ³⁵ Agovana hosu vekamo'a

lokiya vaino yagaino apateno mai'nenoa'mo mago yatala yosagana huno haino apakaseno mai'niye. ³⁶ Mai'niyal'monanafa henaga'amo u'na agovana o'mai'nige'na age'nove. Kahauya hu'novana o'age'nove. ³⁷ Lapakaemo alagepa vaya'mo aulu hapaetapa apaketetapae'mo fatago vaya'mo apaketapa maiyo. Kana'apimo hano hisige'apae'mo alagepa hu'a maigaya'monanafa ³⁸ gemo amagi'a ne'atalaya vaya'mo alagi alino hano huno apatalegaiye.

³⁹ Ala kava ne'mo'a fatago vaya'ai apakufamo alino katino ne'apateya kava'amo aepa vekamo mai'niye. Hanageke ya'mo afole ne'aiya afina'mo himamu'aleti'mo hapa ne'mae. ⁴⁰ Apakaemo Ala kava nefekte'mo apakesamo afi'a fatago nehaya'mofe'mo hatu maeno apateteno hosu vaya'ai apayapati'mo apavalelineno apakufamo alino katino ne'apate.

38

*Hosu kava'mo hu'nigeno Ala kava ne'mo'a
kayo'mo alino ami'niya gemae*

¹ Ala kava nene, hu'na, kaipamo leka ne'natekae'mo ge o'nahauvo. Kaipamo leka ne'natekae'mo o'namagiyo. ² Kevekaleti'mo na-hae'nanageno eno nagufafi'mo hani'nigekae'mo kayateti'mo namagi'nane. ³ Kaipamo leka nate'nana'mofe'mo nagufamo'mo alagi kanale nosiye. Hosu kava'mo hu'novamofe'mo nayamufa'nimo'a alagi lokiya no'vaiye. ⁴ Hosu kava'nimo'mo anikana huno nagenopale'mo

aeno nati kae'nige'nae'mo lusi kana ya'mo ali'nova'mofe'mo aeno nagase'niye.

⁵ Negi kava'mo hu'nova'mofe'mo namu'mo naleteno kola'e o'e'mo hu'nigeno atu ne'aiye.

⁶ Nagufamo'mo kana'age'mo nahau'nige'na muki afina'mo ape hu'nage'mo mai'ne'nae'mo yulagefa ai'na ne'mauve. ⁷ Amukomo nahau'nige'na faligefe'mo nehuve. ⁸ Lusi kava huno alaga'mo nahae'nigeno lokiya'nimo alagi ohane'niye. Naipamo'mo kanale osu'nige'na avovo nehuve. ⁹ Ala kava nene, hu'na, na agufa naipamo nekalufi huka ago nage'nanager'nae'mo avovo nehu'na yulagefa ne'augeka afi'nane. ¹⁰ Lutunopa'nifati'mo fako pako nehigeno'ae'mo lokiya'nimo alagi ohane'niye. Naulagafati'mo hani'age'mo hu'niye. ¹¹ Lusi kaita'mo nahau'nige'apae'mo nao vaya'e nafalu'nimogi'e'mo nagaetegamo o'me'nae. Afamo anaga'nimogi'e'mo natale'a u'a afagi'ale'mo mai'nae. ¹² Namagisayafe'mo nehaya vaya'mogimo ane'aimo hanagi male'nae. Namagigefe'mo nehaya vaya'mogimo nagaetegamo hisaya kavafe'mo muki afina'mo apakesa afifi hu'a mai'ne'a namagisaya kafe'mo kahauya hu'a agesayafe'mo nehae.

¹³ Nehaya'monanafa agesamo akanigeno gemo no'afiya vekagana hu'na mai'ne'na gemo no'afuve. Negi vekamo'mo age no'aiya vekagana hu'na ne'mauve. ¹⁴ He, gemo nehaya gemo no'afiya vekagana hu'na mai'ne'nae'mo gemo nohapauve. ¹⁵ Ala kava nene, hu'na, kagava ne'mauve. Ala kava

ne'nimo Goti'nimogae, hu'na, ge'nimo afiteka na ha maegane. ¹⁶ Hanageke ya'mo ali'nova kavafe'mo fiku yanage'a apamogaga aigae. Ae'na halu vale lami'na asagau'na aisuge'apae'mo fiku yanage'a ago aeta agase'none, hu'a hugae. ¹⁷ Asagau'na aigefe'mo nehugeno'ae'mo muki afina'mo nagafu nekiye. ¹⁸ Hosu kava'nie'mo nahau hute'nae'mo ae'na hakalo nehuve. ¹⁹ Apakaetegamo hosu kava'mo osu'noge'a afa'a ne'maiya kame vaya'nimogi'e'mo lokiya vaya'age'mo mai'nae. Asole vaya'mogimo fiku apaini hu'a ne'natae. ²⁰ Nagaemo alagepa kate'mo visuvafe'mo nehuva'mofe'mo kame hu'a natete'a alagepa kava'nimo anona'alefe'mo nagaetegamo hosu kava'mo nehae.

²¹ Ala kava nene, hu'na, nataleka o'uvo. O Goti'nimogae, hu'na, afagi'ale'mo uka o'mai ka nahaopa'aleke'mo eka maiyo. ²² Ala kava ne'nimogae, hu'na, nagufamo alika katika ne'natana veka'nimogamae, hu'na, malage huka eka naha mao.

40

*Ge hu'nigeno Ala kava ne'mo'a
afi'niya'mofe'mo yokemo hu'niya gemae*

¹ Nagaemo Ala kava ne'mo'a naha maesiyafe'mo keya ae'na ge hute'nae'mo naipamo'mo falu hu'nige'na agava mai'nogeno'ae'mo ape huno agetafo hu'neno ge'nimo afi'niye. ² Agaemo alagi hosu ive kelifati'mo nayate alino heno navayu huno navalelino haino yafate'mo nateten o alagepa kate'mo visuvafe'mo alino lokiya

vaino nate'niye. ³ Saufa yokemo alino naya male'nige'na Goti agi'ale'mo ali'na asaga hute'na ani yokemo nehuve. Asole vaya'mogimo nagete'apae'mo koli hute'a Ala kava nef'e'mo apakesamo afi'a fatago hute'apae'mo, laha maegaiye, hu'a hute'a maigae.

⁴ Ala kava nefeke'mo apakesamo afi'a fatago hute'apae'mo, laha maegaiye, hu'a nehaya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogagamo aigae. Apakaemo himu'namu kava'mo nehaya vaya'mofi aigofe goti'apimogife'mo mono nehaya vaya'mofi huno ala apaki'apimo no'apamiye. ⁵ O Ala kava ne'nimo Goti'nimogae, hu'na, lagaetegamo alu kava alu kava'mo huka ali'ya'mo aliteka laha mae'nane. Lagaefe'mo kagesa afifi huka ne'maine. Lagaemo lekana opaisuna agufa kava'mo huka lagaefe'mo kagesamo ne'afine. Nagaemo muki hu'nana kavaka'e kagesamo ne'afina kavakalefe'mo alagi alagepa hu'na ae'na hakalo hu'na hapa opaiguve.

⁶ Afumo amagi'a nekamiya kava'e ofalinimo nekamiya kava'efe'mo okahau'niye. Kagaemo, hosu kavatapilefe'mo afumo amagitapa hi'yalamute'mo atafi'mo kaetapa namiyo, huka osu'nana'monanafa gekamo afisuva agufa nagesage'mo nami'nane. ⁷ Nami'nanage'nae'mo, Nago, hu'na, nagaemo ne'ove. Goti mukufi'mo nava gemo hane'niye. ⁸ O Goti'nimogae, hu'na, ke'aepa gekamo naipafi'mo hane'niye. Kagaemo huvo, huka naha pa'l'nana gekamo akame hisuvafe'mo amuse hute'na namogaga ne'auve.

⁹ Nagaemo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'naya yate'mo fatago kavakae'mo alagepa faigoko gekamo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Ago nage'nanana afa'a o'mai'na gekamo ae'na hakalo hu'na hapa nepauve.

¹⁰ Nagaemo fatago kavakamo naipafi'mo ae'na ati kae'na o'male'nofa nagaemo, ge'amo alagi amagino o'ataleno akame nehuno'ae'mo apakufamo alino katino ne'apate, hu'na ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. Nagaemo asole vaya'mo e'a ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'aife'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya kavaka'e lama ge geka'e'mo ae'na ati okae'na ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove.

¹¹ Ala kava nene, hu'na, o'nataleka kahau huka nato. Nagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahau'ninageka lama gekamo akame huge'nao muki afina'mo afa'a maino. ¹² Lekana opaisuna agufa hanageke ya'mo'mo nagufale'mo faino ku aino nate'niye. Hosu kava'nimo'a natafau'niyanage'na afa'a ali'na maku hu'na okagegauve. Nayoka'mo asole ya'mo hane'niya kava huno hosu kava'nimo mago'e huno hane'niya'mofe'mo naipamo'mo lokiya o'vai'nigeno lokiya'nimo alagi ohane'niye. ¹³ Ala kava nene, hu'na, kahau'nisigeka nagufamo alika katika nato. Ala kava nene, hu'na, malage huka naha mao. ¹⁴ Kagaemo naha maege'apao kamiti namagigefe nehaya vaya'mo apavagage hisige'a negi nagi hiyo. Hosu ya'mo ali'a namigefe nehaya vaya'mo apakamelagati'mo asagau'a ai'a heleve hisageno apaki'apimo asagauno aino. ¹⁵ Kigi hu'a natete'a nagaefe'mo,

vaehae, vaehae, hu'a nehaya vaya'mo apavagage hisiya ya'mo alika apamige'a hapau aiyo.

¹⁶ Hapau aigaya'monanafa kagaefe'mo kahauya huli'a ne'aya vaya'mogimo apamogaga aite'a kagaefe'mo amuse hiyo. Apakufamo alika katika ne'apatana kavafe'mo hapau'nisiya vaya'mogimo, Ala kava ne'mo ala agi'amo amiyo, hu'a hiyo. ¹⁷ Inagi nagaemo afa vekamo mai'ne'na kafu hu'na mai'nova'monanafa Ala kava ne'mo'a nagaefe'mo agesamo ne'afiye. O Gotiyo, hu'na, na ha maeka nagufamo alika katika ne'natana veka'nimogae, afa'a o'maika malage huka na ha mao.

42

Yulagefa ai'niya kavafe'mo nunumu'mo hu'niya gemae

¹ Afela afu anaga'mogimo anife'mo nehapaige'apae'mo anitegamo ne'vaya kava hu'na Gotiyo, hu'na, kagaefe'mo ne'nahaiye. ² Afa'a ne'maina Gotigae, hu'na, kagaefe'mo ne'nahaiye. Hainu afina'mo u'na kaulagale'mo mono huguve. ³ Apakaemo hu'a faipa hu'a natete'apae'mo Gotikamo'mo haiyate mai'niye, hu'a hute hute hu'nage'nae'mo feluga'e hani'ilaga'e'mo ne'ya'mo o'ne'na avi'ya huge huge hu'na ne'mauve. ⁴ Nagaemo hu'nova kavafe'mo nagesamo afite'na naipafi'mo hane'niya kava'a'nimo ae'na laku fae'na kaha nepauve. Hogoteta nagae'e'mo magokepi lokaeta ne'utae'mo mono yokemo huge Goti agi'ale'mo alita asaga huge hulita Goti mono notegamo

u'none. Muki'amogitamo mono hisunafe'mo aote afina'mo hu male'none. ⁵ Nagaemo na kava hige'nae'mo naipamo'mo kana nehiye. Na kava hige'nae'mo nagesa ala'amo ne'afuve. Nagupi mafa'neyo, hu'na, Goti'a na ha maesiyafe'mo agava mai'neka kavayagunagu nehuge'nao halate na ha ne'maeya veka'nimo Goti'nimo agi'ale'mo ali'na asaga hino. ⁶⁻⁷ Naipamo'mo lusi kava huno kana nehiya'mofe'mo agaefe'mo halate nagesamo afiguve. Ani'mo Hemoni avefati'e Misa avefati'e'mo emineno alopa ani'mo Yoneni anipi'mo nelamino'ae'mo lamino ha'yamo asagauno ne'aigeno'ae'mo alopa agemo ne'aiya kava huno alopa hanageke ya'mo'a nagufale'mo nati nekae. ⁸ Nati nekaeya'monanafa Ala kava ne'mo'a aipamo falu hu'niya kava'a'e hau ayamopafi'mo hau'niya kava'a'e'mo felugamo alino nave lisige'nae'mo hani'ilagamo yokemo huge afa'a maisuva ya'mo nami'niya Gotife'mo nunumu huge hu'na maiguve. ⁹ Nagaemo Goti'a yafa'nigana vekae'mo na kava higeka nataleka nagaefe'mo alagi kagesamo no'afine. Na kava higeka kame vaya'nimo apakeka apatale'nanage'a hosu ya'mo ne'namigeno nagafu nekiye. ¹⁰ Ge'apileti'mo keveleti'mo ne'nahaya kava hu'a Gotikamo'mo haiyate'mo mai'niye, hu'a hute'a hu'a faipa hu'a ne'natae.

¹¹ Nagaemo na kava hige'nae'mo naipamo'mo kana nehiye. Na kava hige'nae'mo nagesa ala'amo ne'afuve. Nagupi mafa'neyo, hu'na, Goti'a na ha maesiyafe'mo agava mai'neka

kavayagunagu   nehuge'nao   halate   naha
 ne'maeya veka'nimo Goti'nimo agi'ale'mo ali'na
 asaga hino.

45

*Ala kava ne'mo'a a'mo ali'niya kavafe'mo ava
 gemae*

¹ Alagepa gemo'mo naipafi'mo havai teteno
 aino vali nelamige'nae'mo kini vekaeke'mo
 ava gemo nehuve. Alagepa huno avo'mo
 nekaeya vekamo'a avo'mo kaesiyafe'mo avo
 kayo'mo aliteno alo huno ne'maiya kava hu'na
 navayafati'mo gemo hisuvafe'mo alo hu'na
 mai'nove.

² Kagaemo aeto agufa kumani vekamo
 mai'neka muki vaya'mo alagi aeka apakaseka
 mai'nane. Goti'a fiku hapa maeno ne'apamiya
 gemo kavayafi'mo alino male'nigeka ani
 gemo nehane. Goti'a muki afina'mo kaha
 mae'niya'mofe'mae. ³ Lokiya vekae, hu'na,
 kagaemo ha le konali yaka'e ala kagikale'efe'mo
 hapau aite'a amuse hu'a nekataya vekamo
 mai'nananagi naipekamo alika ano'afi'mo
 mapalukafi'mo falu kaeteka uka kame huvo.

⁴ Kagaemo ala kagikamo alika apavelitekae'mo
 lama gekamogi yagu yaga kavakamogi fatago
 kavakamogi huka ha maeka alika afole aika
 ato. Aliko afole aika atesanafe'mo hosile'mo
 fai mai'neka uka kame huka aeka apakaso.
 Lokiyakaleti'mo kame huteka hapau aisaya agufa
 kava'mo hugane. ⁵ Kevekamo lusi kava huno
 ako'ya hu'niya kevemo hane'niyanageka kame

vayakamogi apaipafi'mo nehapanage'apae'mo kaiyafi'mo asagau'a ne'aiye.

⁶ O Gotiyo, huno, muki afina'mo yagaika apatege apatege huka yagaika apategane. Fatago kava'mo huka vayakale'mo alagepa huka yagaika ne'apatane. ⁷ Kagaemo alagepa kavafe'mo lusi kava huno kahau'nigeno hosu kavafe'mo alagi okahau'niye. Ani kava nehana'mofe'mo Goti'a Gotikamo'mo uvelimo faleno kateteno'ae'mo lekana paino kate'niyanageka alagepa huka kamogaga aika maisanafe'mo mago'e huno kami'nige ka kafalukamogimo aeka apakaseka alagepa huka mai'nane, huno ha pai'niye. ⁸ Alagepa atumo ne'aiya ya'mo agi'amo meyagi alosigi kasiyagi huno hane'neno kukenakalegati'mo alagepa atumo ne'aiye. Alagepa no'mo kini vekamo nopi'mo konali ali'a ate'naya nopi'mo yokemo hu'nagekae'mo kamogaga aiteka emike'nane. ⁹ Ala apaki a'nekamogile'mo kini vaya'ai a'mafa'ne'apimo mai'nae. Akamo'mo hogote goli yafateti'mo alo hu'naya konalimo aliteno lamaga kahaopale'mo he tino mai'niye.

¹⁰⁻¹¹ Kini vekale'mo maisana a'mafa'nemogae, hu'na, kagesa affi huteka kaipamo namiyo. Vayakae'mo kagesamo o'affige afokamo vaya'aife'mo kagesamo o'affige huteka kage kanika apatalegeno'ao kini vekamo'a, aeto agufa kumani a'nimo mai'nane, huno huteno amuse huno kateno. Ala kava nekamo mai'niya'mofe'mo agaefefeke'mo mono huteka aiyafi'mo mai'neka ge'amo afiyo. ¹² Taiya taonifi'mo mai'naya vaya'mo malaga

vaya'mogimo fiku kaha mae'a kamigae. Kagemi ya'api'e vaya'mogimo hapa maesanafe'mo kagaetegamo ugae.

¹³ Kini vekamo a'mafa'ne'amo'mo agupi'mo aeto agufa alagepa kanale ya'mo hane'nigeno goli nofiteti'mo alo hu'naya kukenamo alino vai'niye. ¹⁴ Konali kukenamo le'niya kukena alino vaitesige'apae'mo kini vekalegamo avaleli'a ugae. Afalu'amogimo ve'e'mo magokepi lokae'a ohavae'naya a'mafa'ne anaga'mogi akame hu'a ne'vayanage'a kagaetegamo apavaleli'a ugae. ¹⁵ U'apae'mo apamogaga aite'a kini vekamo no'afi'mo apavaleli'a haigae.

¹⁶ Kagaemo asole mafa'nemo alika apatesanage'a kaginago vaya'ai apaimu'yale'mo maigae. Kagaemo muki ma mopafi vaya'aite'mo yagai'a apatesaya vaya'mo lekana paika apategane. ¹⁷ Nagaemo ala kagikamo kamisuge'a henaga'amo afole aisaya vaya'mogimo kagaefe'mo apake okani'a ala kagikamo kamigae. Muki vaya'mogimo kagikale'mo muki afina'mo ali'a asaga huge huge hu'a maigae.

46

Goti'a lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niya gemae

¹ Uta fala kita ne'mauna kotimo Goti'mae. Lokiyatimo Goti'mae. Hanageke ya'mo afole ne'aisigeno'ae'mo lahamaesiyafe'mo lahaopale'mo alo huno mai'niye. ²⁻³ Ani kava huno mai'niya'mofe'mo imima alige avemo aino nakupaeno emineno solovala anipi'mo asagauno

aisigeno solovala ani'mo aino holakau holakau hisigeno alopa agemo aige avemo'a kanage huge nehisigetae'mo koli osugune.

⁴ Goti'a Ala kava ne'mo aeno apakase'niya vekamo mai'niya aote taonifi'mo mai'naya vaya'mogimo mago ani'mo nelamisige'apae'mo apamogaga aigae. ⁵ Goti'a ani taonifi'mo mai'niyanageno ani taonimo afa'a hanegaiye. Goti'a kotilamisiyapi'mo eno taonifi'mo mai'nisaya vaya'mo hapa maegaiye. ⁶ Alu nofi vaya'e alu nofi vaya'e'mo apayamukiki hu'a kame hute'apae'mo yagai'a ne'apataya vaya'e vaya'api'e'mo alagi asagau'a ai'nae. Goti'a alopa gefati'mo ge nehigeno'ae'mo lokiya'apimo alagi hano hu'niye. ⁷ Ala kava ne'mo'a asole vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Yekopu Goti'amo'mo uta fala kita ne'mauna kotigana huno mai'niye.

⁸ Etapa Ala kava ne'mo ali'ya'amo ageyo. Mopafi'mo alino ayu no'mo kino apate'niye.

⁹ Agaemo muki ma mopafi'mo kame nehaya kava'mo alino hano huno ne'atale. Agaemo ati keve'apimo alino lo aeno ataleteno alini u'a kame nehaya talala'apimo alino atafi'mo nekae.

¹⁰ Goti'a huno'ae'mo, muki kava'amo ataletapa afa'a mai'netapae'mo, Gotigamo mai'nane, hutapa nageyo, huno nehiye. Nagaemo muki alu nofi vaya'aitegati'e alu nofi vaya'aitegati'e'mo ala nagi'nimo aliguve. Muki ma mopafi'mo mai'naya vaya'aitegati'mo ala nagi'nimo aliguve, huno nehiye. ¹¹ Ala kava ne'mo'a asole

vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a lagae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Yekopu Goti'amo'mo afa'a uta fala kita ne'mauna kotigana huno mai'niye.

48

Goti'a alagepa taoni'amo hane'niya gemaе

¹ Ala kava ne'mo'a ala agi'amo ali'niye. La-gaemo aote alino male'niya avele'mo haiteta Gotitimo taoni'afi'mo faleta haita agi'ale'mo alita asaga huta ategetao. ² Ani avemo Saiyoni avemo kanale yatala avemo hane'niye. Mukī ma mopafi mai'naya vaya'mogimo ani avee'mo apamogaga ne'aiye. Hoga haopalega hane'nigeno Ala kini vekamo taoni'amo ani avele'mo hane'niye. ³ Goti'a ani taonifi'mo mai'neno taonifi'mo ne'maiya vaya'mo hapa ne'mae.

⁴ Afijo, hu'na, kini vaya'mogimo Saiyoni taonifi'mo kame hisayafe'mo ali'a anupa hu'a mai'ne'a taoni haopale'mo e'nae. ⁵ Apakaemo agete'apae'mo hapau ai'nae. Apakaemo koli hute'a malage hu'a atale'a u'nae. ⁶ E'a apamo'ya ai'a mai'nae. A'nemogi mafa'nemo ali'a ne'apataya afina'mo apakafu nekiya kava huno apakafu ki'niye. ⁷ Kagaemo yegemo haine ne'eya kotegati'mo alopa yasimo aliyo, huka hu'nanaganeno aliteno Tasisi vaya'ai alopa sipi'apimo aeno atava ai'niye.

⁸ Goti'a akeya'vilagamo ani agufa kava'mo hu'niya ava gemo afiteta Gotitimo'mo taoni'afi'mo age'none. Ala kava ne'mo'a asole vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'mo

taoni'afi'mo lokiya kava'amo hu'nigeta age'none. Goti'a taoni'amo alino lokiya vaino atesigeno muki afina'mo afa'a hanege hanege huno hanegaiye.

⁹ O Gotiyo, huta, Lagaemo mono nokafi'mo mai'netae'mo lagaefe'mo kahau kayamopafi'mo kahauge kahauge huno kahau'niya kavafe'mo lagesamo afi'none. ¹⁰ O Gotiyo, huta, Ala kagikamo hane'niya'mofe'mo muki ma mopafi vaya'mogimo ala kagikamo nekamiye. Lamaga kayateti'mo fatago kava'mo nehane. ¹¹ Kagaemo alagepa huka alika fako nehana'mofe'mo Saiyoni avele'mo mai'naya vayanagi Yuta nofi vaya'ai a'mafa'ne'apigi hu'a apamogaga aigae.

¹² Saiyoni avefi'mo umenitata nehutapa taoni yafa lafi kegi'yale'mo faita ku ai'netapa kegi'yale'mo hane'niya yatala nofe'mo lekana paio. ¹³ Lapakaemo afole aisaya vaya'aife'mo hapa paisayafe'mo taonile'mo lokiya yafa lafi kegi'ya'e'mo lapakesamo afiyo. Lapakaemo taonifi'mo lokiya nofe'mo lapakesa affi hutapa maiyo. ¹⁴ Ani Goti'a muki afina'mo Gotitimo'mo maige maige huno maigiye. Agaemo uno hogoteteno visuna ka'mo alino lave lite lave lite hume hume ne'visigeta faligune.

49

Hosu vaya'mo alagepa hu'a o'maisaya kavafe'mo ava gemaе

¹ Muki vaya'mogitapae, hu'na, afiyo. Muki ma mopafi mai'naya vaya'mogimo mani gemo afiyo.

² Ala apaki vayanagi apaki ohane'nisija vayanagi

kagemi yatapi'e vayanagi kagemi yatapimo ohane'niya vayanagi hutapa afiyo. ³ Nagaemo naipafi'mo nagesa afifi hu'na nagesamo afite'na agegauve. Navayafati'mo alagepa gemo lapa paisugetapa afitetapae'mo agegaae. ⁴ Goti'a aeno kalafefa gefati'mo hisige'na afisuvafe'mo mai'ne'na afiguve. Nagaemo ani gemo alino fala ki male'niya gemo ae'na hakalo hu'na lapa paiguve.

⁵ Hosu vaya'mogimo fai'a ku ai'a nate'ne'a namagigefe'mo nehisage'nae'mo koli osuguve.

⁶ Apakaemo, kagemi yatimo'a laha maegaiye, hu'a huge alopa kagemi yatimo ali'none, hu'a huge nehaya vaya'mogimo ⁷ konaga'apimo falisaya kavategati'mo afa'a miya fai'a o'apategae. Konaga'apimogimo alagepa hu'a afa'a maisayafe'mo Goti'a miya amite'a miya fai'a o'apategae. ⁸⁻⁹ Apakupi mafa'nemo miya faisaya monimo alopa monimo hane'niya'mofe'mae. Apakaemo kelifi'mo lami'a o'mai'a muki afina'mo afa'a maige maige hu'a maisayafe'mo afa'a miya faita apategaune, hu'a hugayana hai'a metalegae.

¹⁰ Apakaemo ago apake'nayana agete'a afi'naya vaya'mo ago nefaliya kava hu'a muki vaya'mogi o'afi'naya vaya'e negi vaya'e'mo fali'apae'mo kagemi ya'apimo atale'nage'apae'mo alu vaya'mogi ne'aliye.

¹¹ Apakaemo apaipafi'mo, notimo muki afina'mo afa'a hanesigeno ne'mauna kotimo afa'a hanege hanege huno hanegaiye, hu'a apakesa ne'afiye. Mopa'apile'mo apaki'apimo ne'ataya'monanafa

12 ala apaki vaya'mo afu anaga'mo afa'a o'mai'a nefaliya agufa afugana hu'a mai'nae.

13 Apakaemo negi nagi apakesamo ne'afige'apae'mo mafa'ne'apimogimo lama gege'mo nehae, hu'a hute'a apakame nehae.
14 Sipisipimo fali'naya kava hu'a nefalige'a kanolufi'mo ki'a ne'apatae. Sipisipile'mo yagai'a ne'apataya kava huno falisaya kava'mo'a yagaino apategaiye. Lama ge vaya'mogimo kotilamisiyapi'mo yagai'a apategae. Kanolufi'mo ko'apimo hane'niyanageno alagepa apakufa'e konali ya'api'e'mo kasaligiyamomonanafa **15** Goti'a kanolumo lokiya'afati'mo nagupi mafa'nemo miya faino nateteno navalegaiye.

16 Mago vekamo'a alopa kagemi ya'mo ali'nisige'apae'mo afamo anaga'amogi ala apakimo alisagetapae'mo koli osiyo. **17** Falisiya afina'mo kagemi ya'amo alinino o'ugiye. Muki konali ya'amo'a agae'e'mo magokepi lokaelino olamigiye. **18** Afa'a mai'neno'ae'mo agai'ae'mo alagepa huka mai'nananageka afa'a kamogaga aigane, huno nehiye. He, lapakaitapimo alagepa hutapa lapa maesage'apae'mo vaya'mogimo ala lapakitapimo lapamigae. **19** Ani vekamo'a aginago vaya'mo mai'naya kotegamo lamino hanipi'mo mai'neno'ae'mo ha le ya'mo o'agegaiye. **20** Ala apakimo alite'a alagepa hu'a agete'a o'afi'nisaya vaya'mo afumo nefaliya agufa afugana hu'a mai'nae.

50

Goti'a agoti huno apatesiya kavafe'mo ava

gemaе

¹ Goti'a Ala kava ne'mo lokiya'age vekamo'a ge hu'niye. Agaemo yegemo haine ne'eya kotegamo mai'naya vaya'e yegemo lamino nefaleya kotegamo mai'naya vaya'efe'mo keya aeno ge hu'niye. Muki ma mopafi vaya'aife'mo keya aeno ge hu'niye. ² Goti'a Saiyoni taonimo hogote konali taonifati'mo aeno ha legaiye. ³ Gotitimo'a emineno'ae'mo ge osuno afa'a o'maigiye. Atamo lelino uno hogotetesigeno eminegaiye. Lusi yasimo alige ko aige hulino haopa'ale'mo egaiye.

⁴ Agaemo vaya'age'mo alino fako huno apatesiyafe'mo koku'napi vaya'e ma mopafi vaya'efe'mo ge hugiye. ⁵ Ina ge huno hapa paigiye. Lapakaemo utapa naote vaya'nimo nagaete'mo apavaleta alita anupa hutapa apateyo. Sipisipimo amagi'a ofalinimo nami'naya kavateti'mo nagae'e'mo kotalakemo hu male'naya vaya'nimo apavaleta alita anupa hutapa apateyo. ⁶ Koku'napi'mo mai'naya vaya'mogi, alagi fatago vekamo mai'niye. Agai'age'mo alino fako huno apategaiye, hu'a hugae.

⁷ O vaya'nimogitapae, hu'na, afiyo. Nagaemo gemo hingesuve. O Isaleli vaya'mogitapae, hu'na, Nagaemo agoti hu'na lapategauve. Nagai'nige'mo alagi Goti'namo mai'nove. Gotitapimo'namo mai'nove. ⁸ Lapakaemo muki afina'mo naulagale'mo afumo amagitapa ofalinimo namige atafi'mo kaege nehaya kavatapilefe'mo agoti hu'na olapategauve. ⁹ Nagaemo notapifi'mo mai'naya pulumakamo

apavaleli'na o'uguve. Kegi'yafati'mo memetapimo apavaleli'na o'uguve. ¹⁰ Ha'ao, muki yahaofilaga mai'naya afumo nagai'ni afumo maige tauseni'a avele'mo mai'naya pulumakamo nagai'ni pulumakamo maige hu'a mai'naya'mofe'mae. ¹¹ Muki ave'alegamo mai'naya nama anaga'e muki kotega mai'naya afela afu anaga'e'mo nagai'ni ya'mo mai'nae.

¹² Ma mopa'e muki ma mopafi vaya'e ya'e'mo nagai'ni ya'mo hane'niya'mofe'mo naga tesige'nae'mo lapa opaiguve. ¹³ Nagaemo pulumakamo ame'amo nesufiye. Mememo kola'amo nesufiye. ¹⁴ Gotifeke'mo hao ke hesaya agufa ofalinimo alitapa amiyo. Lapakaemo ani kava'mo hugune, hutapa ha pai'naya gemo akame hutapa ani agufa ofalinimo alita hogote vekamo anaga vekamo amiyo. ¹⁵ Hanageke ya'mo alisaya afina'mo nagaefefe'mo ge hige'nao alagepa hu'na lapa maesugetapa ala nagi'nimo namigae.

¹⁶ Goti'a ani gemo hu'niya'monanafa hosu vaya'aife'mo, Na kava hidgetapae'mo avo'mo kae male'naya ke'aepa ge'nimo aeta hakalo hutapa hapa pai'nae. Na kava hidgetapae'mo kotalake ge'nimo nehae. ¹⁷ Lapakaemo ali'na lapaya malesuvafe'mo alagi olapau'niye. Ge'nimo alita lapakamelagamo yaga autapa ne'atalae. ¹⁸ Lapakaemo kumaya ne'aliya vaya'mo apaketetapae'mo magoke lapaipa lapakesamo ali'nae. Kumai kava'mo nehaya vaya'ai apafalu'apimogitapamo mai'nae. ¹⁹ Muki afina'mo hosu gemo huge aigofe gemo huge

hutapa mai'nae. ²⁰ Itopale'mo mai'netapae'mo konagatapimogife'mo apakamelaga gemo nehae. Lapakaemo itatapimogi mafa'ne'apie'mo hutapa faipa hutapa ne'apatae. ²¹ Ani agufa kava'mo hu'nage'nae'mo ge osu'na afa'a mai'nove. Lapakaemo nagaefe'mo, lagaekana huno mai'niye, hutapa lapakesamo afi'naya'monanafa hosu kava'mo hu'nae, hu'na lapa paiguve. Nagaemo hosu kavatapimo lapaulagale'mo ali'na kale kae'na lapave liguve.

²² Gotife'mo lapake kani'nisiya vaya'mogitapae, hu'na, ge'nie'mo lapakesa afifi hutapa maiyo. Fiku yanage'na lapae'na katali katalu hisuge'apae'mo lapa maesaya vaya'mo o'maigae. ²³ Nagaefe'mo, alagepa kava'mo hu'niye, hu'a nehaya vaya'mogimo ala nagi'nimo ne'namiye. Nehaya kava'apilefe'mo apakesa afifi hu'a mai'nisaya vaya'mo Goti'a apakufamo alino katino ne'apateya kava'amo ali'na apave liguve.

51

Nevini'a Matasima'e'mo kumai kava'mo hu'nigeno mago polofeti vekamo Netani'mo hosu kava'mo hu'nane, huno ha pai'nigeno hu'niya yokemae

¹ O Gotiyo, hu'na, kahau kayamopafi'mo kahau'nigeka hapa ne'mana kava huka kahau huka nato. Lusi kava huka kahau huka ne'apatana kava huka gekamo amagi'na ne'atalova kava'nimo aeka kalo paeka atalo. ² Muki hosu kava'nimo alagi aeka kalo paeka atalo. Hosu kava'nimo alika ataleteka alika alagepa huka nato. ³ Nagaemo ma hosu kava

hu'nove, ina hosu kava hu'nove, hu'na ae'na hakalo nehuve. Nagaemo hosu kava'nimo age'nogeno'ae'mo muki afina'mo ani hosu kava'nimo'mo naulagale'mo afole ne'aige'na ne'agove.⁴ Kagae kaulagale'mo hosu kavake'mo hu'na mai'nove. Nagaemo hosu kava'mo hu'nova'mofe'mo kagaemo fatago kava'mo huka agotimo huka nate'nane. Kagaemo nagaefe'mo fatago gemo hukae'mo, hosu kava'mo hu'nane, huka hu'nane.⁵ Vae, hu'na, ita'nimo'mo nagae aipagu'e'mo aepa fai'niya afina'mo hosu kavapi'mo mai'nove. Ita'nimo aipafi'mo mai'ne'nae'mo hosu mafa'nemo mai'nove.

⁶ Vae, hu'na, lama ge kava'mo naipafi'mo hanesiyafe'mo kahau'niya'mofe'mo age'na aeto hisuvafe'mo naipafi'mo alika naya malegane.

⁷ Aika fuli fuli huka faleka natege'nao yaveyave vekamo maino. Sese huka natege'nao yaveyave yafakana hu'na yaveyave'age'mo hu'na mago'e hu'na yaveyave vekamo maino.⁸ Falu fala gemo huka na ha paige'nao namogaga aino. Nagupi mafa'nemo aeka lata pai'nana'monanafa halate namogaga aiguve.⁹ Hosu kava'nimo o'ageka aika afe leka maiyo. Muki hosu kava'nimo aeka kalo paeka atalo.

¹⁰ O Gotiyo, hu'na, yaveyave naipamo alo huka nateteka gekamo afisuvafe'mo naune'name'mo alika hegafa huka ato. ¹¹ Kagaetegati'mo alika na ha faika o'nataleka kaote Kaunekamekamo nagaepati'mo o'aliyo. ¹² Hogoteka nagufamo ago alika katika nate'nanager'nae'mo namogaga ai'novanagi halate namogaga aisuva kava'mo alika namiyo. Hatu maeno natesiya

Kaunekameteti'mo natafauka maiyo. ¹³ Ani kava hisanage'nae'mo gekamo amagi'a ne'atalaya vaya'aife'mo ina kava'mo huvo, huka nehana gekamo ali'na apaya malesuge'apae'mo ai'a afe le'a kagaetegamo egae.

¹⁴ O Gotiyo, hu'na, nagaemo mago vekamo kamiti amagi'nove. Ani hosu kava'nimo alika atalo. Alika atalesanage'nae'mo, nagufamo ago alino katino nate'niye, hu'na hute'na yokemo huguve. ¹⁵ Ala kava nene, hu'na, navayamo alika aka huka natege'nao kagikale'mo ali'na asaga hu'na kateno. ¹⁶ Nagaemo ofalinimo kamisuvafe'mo kahau'niyesinana kamuvesine. Nagaemo afumo amagi'na atafi'mo kae'na kamisuvana amuse osugane. ¹⁷ Afu ofalinimo kamisuvafe'mo okahau'nifa naipamo aino atalagausiyafeke'mo kahau'niye. O Gotiyo, hu'na, apaipamo ali'a afepi atete'a apaipamo ali'a afe nelaya kavafe'mo kahau'niye.

¹⁸ Saiyoni kotega vaya'aife'mo kagesamo afiteka hapa mao. Yulusalemu taonifi yafa lafi kegi'yamo halate hisayafe'mo hapa mao. ¹⁹ Ani kava hisanage'apae'mo alagepa ofalinimo atafi nekaya ofalinimo kamisageka amuse huka apategane. Ani afina'mo ve pulumakamo amagi'a hi'yalamute'mo atafi'mo kae'a kamigae.

53

Hosu vaya'ai kava'apie'mo ava ge hu'niya gemae

¹ Negi nagi vaya'mogimo apaipafi'mo, Goti'a o'mai'niye, hu'a nehae. Afumo nefaligeno'ae'mo

apakufamo nekasaliya kava hu'a hosu vaya'mo mai'nae. Goti'a avenatu'na'mo heno ne'apateya kava'mo nehae. Magoke vekamo'a alagepa kava'mo nehiya vekamo alagi o'mai'niye.

² Goti'a koku'npati'mo apakeno'ae'mo, Mago agete'a aff'naya vaya'mo mai'nafi mago vaya'mogi kahauya hu'a nagesayafe'mo nehafi huno apake'niye. ³ Apake'niya'monanafa muki'amogimo alagepa ka'mo ago atale'a magoke aiyaya hu'a hosu vaya'mo mai'nae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo alagi'ato o'mai'nae. Magoke'atomo alagi o'mai'niye.

⁴ Goti'a huno'ae'mo, o'afi'ne'a hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo negi nagi vaya'mo mai'nafi. Ne'ya'mo ali'a ne'naya kava hu'a vaya'nimo apamagi'a hano hu'a apatalete'a Gotife'mo nunumu nosae, huno hu'niye.

⁵ Hemenimo aise'amo koli nehaya'monanafa henaga'amo lusi kava hu'a koli hugae. Goti'a hosu kava'mo nehaya vaya'mo apamagisige'a falisageno'ae'mo lokiya'apimo aino atagu faegaiye. Goti'a akame'ya apami'niyanage'a alagi asagau'a aigae. ⁶ Nahau'niyanageno mago vekamo'a Saiyoni kotegeti'mo eno Isaleli vaya'mo hapa maesige'a ae'a apakasegae. Goti'a hapa maesige'apae'mo Isaleli vaya'mo halate alagepa hu'a mai'ne'apae'mo lusi kava hu'a apamogaga aigae.

61

Goti'a alino fala kino latesiya kavafe'mo ava gemae

¹ O Gotiyo, hu'na, Alopa gefati'mo ge nehu-vanagi afiyo. Nunumu nehuva ge'nie'mo kagesa afifi huka maiyo. ² Ma mopamo atupalegati'mo kagaefe'mo ge huguve. Lusi kana ya'mo al-isugenno aino nati kaesiya afina'mo navalelika haika yafate'mo faika nato. Nagaemo afepi'mo mai'novanagi navalelika haika anaga hane'niya yafate'mo faika nato.

³ Kagaemo fala ki'na mai'nova nokana huka mai'nekae'mo alagepa huka yagaika nate'nane. Kagaemo yatala no'mo lokiya nokana huka mai'nanager'nae'mo kame vaya'nimo apatale'na hai'na alagepa hu'na mai'nove. ⁴ Nagaemo alagepa seli nokafi'mo muki afina'mo maige maige hu'na maiguve. Naha maegane, hute'na u'na kahakufi'mo fala kiguve.

⁵ O Gotiyo, hu'na, ma kava huguve, hu'na kaha pai'nova ge'nimo ago afi'nane. Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi kagemi ya'apimo ne'aliya kava hu'a kagikae'mo koli nehaya vaya'mogimo alagepa yakamo aligae. Ani kava huka alika namisanage'na aliguve.

⁶ Kagaemo kini vekamo ha maesanageno asole kafugamo maigiye. Agaemo mafa'ne'amogi mafa'ne'apimo apakegaiye. ⁷ Agaemo Goti aulagale'mo muki afina'mo alagepa huno maige maige huno maigiye. Kahau huka atesana kava'e agaetefe'mo lama ge'e'mo alo huvo. Kahau huka ateteka alagepa hu'na yagai'na kategauve, huka hu'nana lama gekaleti'mo yagaika ategane.

⁸ Naha maesanage'na muki afina'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na katege katege

hu'na maiguve. Huguve, hu'na kaha pai'nova ge'nileti'mo ani kava'mo akame hisuvafe'mo muki afina'ae afina'ae'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na kategauve.

62

Goti'a agai'age'mo nagufamo alino katino nategaiye, huno hu'niya gemae

¹ Nagupi mafa'nemo'a ge osuno Gotifeke'mo agava mai'niye. Agai'age'mo nagufamo alino katino nategaiye. ² Agai'age'mo yafa'nimo mai'neno nagufamo alino katino ne'nateya Goti'nimo'mo mai'niye. Naha maesige'na afa'a maiguve.

³ Lapakaemo na magi afina'mo kame hutapa nategae. Lapakaemo aino aega hu'niya yafa kegi'yagana hutapa maige uti uti ne'aiya kegi'yagana hutapa maige hu'nayanagetapa asagautapa aitetapa faligae. ⁴ Apakaemo ali'a afepi'mo yaga au'a atalesayafe'mo vege nehae. Aigofe gemo hisayafe'mo apamogaga ne'aiye. Apakaemo apavaya'letike'mo Goti'a ha maeno, hu'a nehaya'monanafa apaipafi'mo Goti'a amagino, hu'a apakesamo ne'afiyе.

⁵ Nagaemo Goti'a na ha maegaiye, hu'na nagesamo afi'na fatago nehuva'mofe'mo nagupi mafa'neyo, hu'na, ge osuka Gotifeke'mo agava maiyo. ⁶ Agai'age'mo yafa'nimo mai'neno nagufamo alino katino ne'nateya Goti'nimo'mo mai'niye. Naha maesige'na afa'a maiguve. ⁷ Goti'a nagufamo alino katino nateteno nagi'nile'mo alino asaga huno nategaiye. Goti'a

lokiya yafa'nimo mai'niye. Nagaetegamo hosu kava'mo afole ne'aige'nae'mo agaepi'mo alagepa hu'na fala ki'na ne'mauve.

⁸ Vaya'mogitapae, hu'na, muki afina'mo agaefefe'mo lapakesamo afitapa fatago hutetapae'mo, laha maegaiye, hutapa hiyo. Lapaipafati'mo ani'mo alitapa lakigekana hutapa nunumu hutapa ha paiyo. Lagaetegamo hosu kava'mo afole ne'aigetae'mo Gotipi'mo alagepa huta fala kita ne'maune.

⁹ Apaki o'ali'nisaya vaya'mo afa vaya'mo mai'nae. Apaki ali'nisaya vaya'mo aigofe vaya'mo mai'nae. Sigelile'mo asaisunageno'ae'mo kana'apimo ohanegaiye.

¹⁰ Lapakaemo agoti hutapa apatege kumaya alige hisayafe'mo lapakesamo o'afiyo lapa o'maegayanagi. Monitapimo mago'e huno afole aisigetapae'mo, laha maegaiye, hutapa lapakesamo o'afiyo.

¹¹ Goti'a magoke afina'mo ge hu'niye. Nagaemo lole afina'mo afi'novana Goti lokiya'amo hane'niye, hu'na ago afi'nove.

¹² O Ala kava nene, hu'na, vayakae'mo kahau huka ne'apatane, hu'na ago afi'nove. Kagaemo kava'apilefe'mo apamete apamete huka alika fako huka ne'apamine.

63

Gotifeke'mo ne'nahaiye, huno hu'niya gemae

¹ O Gotiyo, hu'na, Goti'nimogamo mai'nane. Kagesuvafe'mo kotilamisiyapi'mo kahauya huguve. Naune'name'mo'a kagaefe'mo nehaiye.

Ani'mo ohane'niya kote'mo mai'ne'nae'mo vaya'mogimo anife'mo nehapaiya kava huno kagaefe'mo ne'nahaiye. ² Hogote'na kaote mono nokafi'mo mai'ne'na lokiyaka'e ha le konali yaka'e'mo age'nova kava hu'na hemeni'e'mo agesuvafe'mo huve. ³ Ofali'na afa'a ne'mauva kava'mo kanale kava'mo hane'niya'monanafa o'nataleka kahau kayamopafi'mo kahau'nigeka naha ne'mana kava'mo aeno agase'niya kava'mo hane'niya'mofe'mo kagikale'mo ali'na asaga hu'na kategauve. ⁴ Muki afina'mo afa'a mai'ne'nae'mo kahao ke hege hege hu'na maiguve. Naya'mo ali'na asaga huli'ne'nae'mo kagaefekte'mo nunumu huguve. ⁵ Afumo afaya'a'e atu'a'e'mo ne'a apamu nehaya kava huno nagupi mafa'nemo'a neno amu hugiye. Nagaemo namogaga aite'na navayafati'mo yokemo hu'na kagikale'mo ali'na asaga hu'na kategauve.

⁶ Hip'a'nile'mo havaegefe'mo nehu'nae'mo kagaefekte'mo nagesamo afite'na muki hani'ilaga'amo kagaefekte'mo nagesa affi nehuve. ⁷ Naha mae'nana'mofe'mo kahakufi'mo mai'ne'nae'mo namogaga aiguve. ⁸ Nagupi mafa'nemo'a magokepi lokaeno maisiyafe'mo kakame nehigeka nayapi'mo natafauka alika lokiya vaika ne'natane.

⁹ Nehana'monanafa kahauya hu'a nage'a nahaegefe'mo nehaya vaya'mo mopamo afepilaga fali'naya vaya'mo lami'a ne'maiya kotegamo lamigae. ¹⁰ Kame vaya'apimogi hapaesage'a afela kalamogi apakufa'amo negae.

¹¹ Negaya'monanafa kini vekamo'a Gotife'mo

amogaga aigiye. Agi'alefe'mo ani kava'mo nehaya vaya'mogimo ha le konali ya'apimo aligaya'monanafa aigofe gemo nehaya vaya'ai apavayale'mo alino akanigiye.

67

Ala agi'amo amiyo, huno hu'niya gemae

¹ Goti'a fiku laha maeno lamiteno alino maku huno lageno. ² Ani kava hisanage'apae'mo muki ma mopafi vaya'mogimo ka'mo agesagekae'mo apakufamo alika katika apategane. ³ O Gotiyo, hu'na, muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga hiyo. Muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga hiyo. ⁴ Kagaemo fatago kava'mo huka alika fako huka apateteka muki alu nofi vaya'aite'e alu nofi vaya'aite'e'mo yagaika ne'apatana'mofe'mo apamogaga aite'a yoke hiyo. ⁵ O Gotiyo, hu'na, alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga hiyo. Muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo kagikale'mo ali'a asaga hiyo. ⁶ Ma mopafati'mo ne'ya'mo ago afole ai'nigeno'ae'mo Goti'a Gotitimo'mo laha maeno lami'niye. ⁷ Goti'a laha maeno lami'niyanagi muki ma mopafi vaya'mogimo agaefeke'mo koli hute'a mono hiyo.

69

Ala kava ne'mo'a kana ya'mo ali'niya gemae

¹ O Gotiyo, hu'na, ani'mo'a lugo'nifi'mo haine'niya'mofe'mo nagufamo alika katika nato. ² Naiyamo ae'na maisuva ya'mo ohane'nige'na hapafike'mo ae'na lapane'nove. Ani'mo heteno aeno nati kae'niye. ³ Keya ae'na ge huge huge hu'na mai'nogeno'ae'mo lusi kava huno alaga'mo nahae'niye. Lugo'nile'mo hau hu'nige'na Goti'nimofe'mo agava mai'nogeno nauLAGAFATI'mo nagafu nekiye.

⁴ Nayoka'mo lusi asole ya'mo hane'niya kava hu'a kame vaya'nimo mago'e hu'a mai'nae. Apakaetegamo mago agufa hosu kava'mo osu'nova'monanafa fiku apaini hu'a ne'natae. Afa'a fiku nahaesayafe'mo hu'a mai'naya vaya'mo lokiya vaya'mo mai'nae. Mago ya'apimo kumaya o'ali'nova'monanafa anona'nilefe'mo afa'a amiguve. ⁵ O Gotiyo, hu'na, negi kava'mo hu'na kava'nimo ago age'nane. Hosu kava'nimo kaulagale'mo fala oki'nigeka ago age'nane. ⁶ O Gotiyo, hu'na asole ami vaya'aite'mo yagaika ne'apatana Ala kava nene, hu'na, fiku yanage'na hosu kava'mo hisuvana kagaefe'mo kagava ne'maiya vaya'mogimo apavagage hugiye. O Isaleli vaya'mogita Gotitimogae, hu'na, fiku yanage'na hosu kava'mo hisuvana kagaemo kagesayafe'mo kahauya nehaya vaya'mogimo hosu apaki'apimo aligae. ⁷ Kagaetefe'mo hu'a faipa hu'a nate'nageno navagage hu'niye. ⁸ Nagana'nimogimo o'apake'naya vaya'aitegamo nehaya agufa kava'mo nagaetegamo nehae. Ita'nimo mafa'ne anaga'amogimo alu kotega

vaya'aife'mo apakesamo no'afiya kava hu'a nagaefe'mo apakesamo no'afiye. ⁹ Kagaemo nokamo alagepa huno hanesiyafe'mo nayamukiki nehuva'mofe'mo no'nagae. Hu'a faipa hu'a nekataya gemo'mo nagaete'mo asagauno ai'niye.

¹⁰ Avi'ya huge nagufamo ali'na afepi atesuvafe'mo ne'ya'mo mo sige hu'na mai'noge'apae'mo hu'a faipa hu'a nate'nae. ¹¹ Hosu kogu kukenamo ali'na vai'noge'apae'mo muki vaya'mogi kigi yokalo gemo hu'a nate'nae. ¹² Kate'mo ali'a anupa hu'a mai'naya vaya'mogi hu'a faipa hu'a ne'natae. Alopa ani'mo nete'a negi nagi gemo nehaya vaya'mogi nagaefe'mo yoke nehae.

¹³ Nehaya'monanafa nagaemo kagaefike'mo nunumu nehuve. O Ala kava nene, O Gotiyo, hu'na, kahau'nisiya afina'mo kahau huka nateteka ge'nimo afa'a afitekae'mo lama gekaleti'mo nagufamo alika katika nato. ¹⁴ Hapafi'mo ae'na olapanesuvafe'mo hapafati'mo nagufamo alika katika nato. Apaini hu'a ne'nataya vaya'ai apayapati'mo hapa faleka nato. Ani'mo neheya yapati'mo nagufamo alika katika nato. ¹⁵ Ani'mo neheya ani'mo'a aeno nati kaesifi alopa anipi'mo ae'na lapanesufi yatala kelifi'mo avayamo aino akanino natesifi hisige'na maisuvafe'mo o'nato.

¹⁶ O Ala kava nene, hu'na, kahau kayamopafi'mo nekahaiya kavakamo alagepa kava'mo hane'niya'mofe'mo ge'nimo afiyo. Mago'e huka kahau huka ne'apatana

kavakalefe'mo nagaetegamo aika afe leka eno. ¹⁷ Hanageke ya'mo ali'nova'mofe'mo ali'yakamo ne'aluva vekamo'namo kaugosafi'mo okagesuvafe'mo aika ati okao. Malage huka ge'nimo afiyo. ¹⁸ Nahaopale'mo eka miya faika hatu maeka nato. Kame vaya'nimogi apayapati'mo hatu maeka nato. ¹⁹ Ago apake'nanage'apae'mo hu'a faipa hu'a natege navagage ya'mo ali'a namige nagi'nile'mo ali'a afepi atege nehageka apake'nane. Kame vaya'nimo kaulagale'mo mai'nae. ²⁰ Hu'a faipa hu'a nate'nage'na lusi kana ya'mo ali'nogeno kanamo nahau'niye. Hau huno natesiya vekamo agesuvafe'mo kahauya hu'nova'monanafa magoke vekamo alagi o'mai'niye. Mago vaya'mogi naipamo ali'a lokiya vai'a natesage'na naipamo'mo falu hisiyafe'mo nagesamo afi'nova'monanafa alagi o'mai'nae. ²¹ Nesuvafe'mo atu neheya fipikana agufa ya'mo ali'a nami'nae. Anife'mo nahau'nige'apae'mo atu neheya ani'mo ali'a nami'nae.

²² Hapa o'maegeno'ao hosu kava'apimo anona'apilefe'mo magokepi'mo alopa ne'ya'mo ne'nesageno'ae'mo apane'mu aegekana huno aeno. Alagepa hu'a ne'maiya kava'apimo'a ane'aifi'mo hegekana huno haneno. ²³ Mago'e hu'a o'agesayafe'mo apaulagafati'mo hani'age'mo hino. Lusi kana ya'mo alika apamige'apao alite'a muki afina'mo ape hulitata hu'a maiyo. ²⁴ Kaipamo neleya kavakamo apakaete'mo ani'mo lakigekana huka alika apamiyo. Kaipamo leka apate'neka apatafauvo.

²⁵ Ko'apimo no atufa'age'mo hanegaiye. Fiku yanage'a mago alu vaya'mogi seli no'apifi'mo maigae. ²⁶ Na kava nehaya'mofe'mae. Apakaemo amagi'nana vekae'mo apaini hu'a ne'atae. Apakaemo hapae'nana vaya'aife'mo hu'a faipa hu'a apatete'a kana ya'mo ali'a ne'apamiye. ²⁷ Alu hosu kava alu hosu kava'apilefe'mo agoti huka apato. Apakaemo fatago kavakamo o'alisageka naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huka hapa opaiyo. ²⁸ Maige maige hu'a maisaya vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufati'mo apaki'apimo aeka kalo paeka atalo. Fatago vaya'ai apaki'apimo hane'niya mukufi'mo apaki'apimo avo'mo kaeka o'malo.

²⁹ Hu'a mai'naya'monanafa nagaemo muki ya'nimo ohane'niya vekamo mai'ne'na kana ya'mo ali'nove. O Gotiyo, hu'na, nagufamo alika katika nateteka alika asaga huka nato. ³⁰ Nagaemo yoke hu'na Goti'mo ala agi'amo amiguve. Hao ke he'nae'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategauve. ³¹ Ala kava ne'mo'a ani hisuva kavafe'mo lusi kava huno amuse hugiye. Pulumakamo he'na amisugenno'ae'mo amuse os-ugkiye. ³² Ala vaya'mo mai'none, hu'a apakesamo no'afiya vaya'mogi ani kava'mo agete'apae'mo apamogaga aigae. Lapakaemo Goti'mo agesayafe'mo kahauya nehaya vaya'mogitapamo lapaipamo alagepa huno hanesigetapa maige maige hutapa maigae. ³³ Ala kava ne'mo'a muki ya'apimo ohane'niya vaya'ai ge'apimo ne'afiye. Agaemo agai'a vaya'amo kalavusifi'mo mai'naya vaya'mogife'mo afa vaya'mo mai'nae, huno age-

samo no'afifa apakaefe'mo alagepa huno agesamo ne'afiye.

³⁴ Koku'na'mo'agi ma mopamo'agi solovala ani'mo'agi muki noyamemogimogi solovala anipi'mo mai'naya ya'mogimogi hu'a ala agi'amo amiyo. ³⁵ Na agufa kavatefe'mo ala agi'amo amigae. Goti'a Saiyon'i kotega vaya'amogi apakufamo ali'a kati'a apategae. Apakaemo Yuta kotega taoni'afi taoni'afi'mo mai'ne'a ani hetama'apimo alisayafe'mo Goti'a taoni'a'e taoni'a'e'mo kigiye. ³⁶ Ali'yakamo ne'aliya vaya'ai apakinago vaya'mogi ani mopamo alisage'a Gotife'mo hapau'nisija vaya'mogimo ani mopale'mo maige maige hu'a alagi maigae.

72

Ala kini vekae'mo ava gemae

¹⁻² O Gotiyo, hu'na, kagaemo kini vekamo alagepa aipa agesamo alika ami'negeno'ao vayakale'mo alagepa huno yagaino apateno. Fatago kavakamo alika kini vekamo mafa'ne'amo ami'negeno'ao kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'aite'mo alagepa huno yagaino apateno. ³ Fatago kava'leti'mo yagaino apate'ninage'a aise avele'e alopa avele'e'mo mai'naya vaya'mo alagepa hu'a maisageno hoyo'apifati'mo alagepa ne'ya'mo afole aigiye. ⁴ Kini vekamo'a kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'mo hapa maege kafu nehaya vaya'mo hapa maege huteno apakaetegamo hosu kava'mo nehaya vaya'mo apamagiteno alino afepi apategaiye.

⁵ Yegemo lege kaimo lege nehisige'apae'mo muki afina'mo kagaefefe'mo mono hugae. ⁶ Ko ne'aigeno'ae'mo hoya'e mopa'e'mo alagepa huno nehaneya agufa kava'mo huno hapa maesige'a alagepa hu'a maigae. ⁷ Maige maige huno mai'nisige'apae'mo fatago vaya'mo mago'e hu'a alagepa hu'a maigae. Muki afina'mo kaimo nelege'apae'mo alagepa hu'a magokepi lokae'a maigae.

⁸ Solovala ani'mo aluga aluga atupale'mo yagaino apategaiye. Alopa ani'mo nelamiya anite'e mugagaya faliga'e'mo muki vaya'aite'mo yagaino apategaiye. ⁹ Ka'me kotege mai'naya vaya'mogimo agaete'mo ape hu'a maisage'apae'mo kame vaya'amogimo agaefe'mo atete hute'a apago'ya faigae. ¹⁰ Sipeni kote'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e muki solovala agi'nale'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e'mo muki ya'mo fiku alini e'a amigae. Alepiya kote'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e Itiyopiya kote'mo ne'yagaiya vaya'mogi'e'mo ofalinimo fiku amigae. ¹¹ Muki kini vaya'amogimo agaete'mo ape hu'a maisage'apae'mo muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mogimo ge'amo afite'a akame hugae.

¹² Kagemi ya'apimo o'male'nisaya vaya'mogimo agaefe'mo keya ae'a ge nehisageno'ae'mo apakufamo alino katino apategaiye. Kafu nehaya vaya'mo hapa maege hapa no'maeya vaya'mo hapa maege huno hapa maegaiye. ¹³ Agaemo lokiya'apimo nohaneya vaya'e kafu nehaya vaya'efe'mo hau huno apategaiye. Kafu nehaya vaya'ai apakufamo

alino katino apategaiye. ¹⁴ Hosu vaya'mogimo humi apatege apakufamo ali'a afepi apatege hute'a ne'apamagigeno'ae'mo miya faino hatu maeno apategaiye. Apakaemo kola'apimo hisiyafe'mo ohau'nigeno'ae'mo, kola'apie'mo hogote ya'mo hane'niye, huno agesamo ne'afiy'e.

¹⁵ Agaemo ofalino afa'a maigiye. Alepiya kotegati'mo monimo alini'e'a amigae. Muki afina'mo nunumu hu'a ategae. Muki afina'ae afina'ae'mo ala agi'amo amigae. ¹⁶ Avina ya'mo apayapi'mo ne'aliya agufa yakana huno ma mopafi'mo mago anaga avele'mo hakalegaiye. Hagetenno'ae'mo asole ne'ya'mo aesigeno'ae'mo Lemani avefati'mo alopa yosamo'mo uti uti ne'aiya agufa kava'mo hugiye. Asole kahaumo alagepa huno nelagiya kava hu'a taonifi'mo mai'naya vaya'mo lusi kava hu'a asole vaya'mo afole aigae. ¹⁷ Yegemo hane'nigeno'ae'mo muki afina'mo agi'amo hanege hanege huno hane'nisige'a agi'ale'mo ali'a asaga huge huge hu'a maigae. Goti'a agaeteti'mo muki vaya'mo hapa maegaiye. Muki alu nofi vaya'mogi'e alu nofi vaya'mogi'e'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ategae. ¹⁸ Agai'age'mo hapau ne'aiya agufa alagepa kava'mo nehiya'mofe'mo Ala kava ne'mo Isaleli vaya'ai Goti'apimo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo. ¹⁹ Ha le konali agi'ale'mo muki afina'mo ali'a asaga hiyo. Ala agi'amo'mo muki ma mopafi'mo aino atagu faeno uneno hisige'a muki vaya'mogimo agi'ale'mo ali'a asaga hiyo. He, lama ge, lama ge.

²⁰ Nevini'mo Yesi mafa'ne'amo'mo muki alu ge alu gemo huno nunumu huge huge huno

mai'niya nunumu ge'amo alagi huno hano hu'niye.

73

*Esafi'a hosu kavafe'mo ha'ye hu'nigeno Goti'a
alino api aino ate'niya gemae*

¹ Ina gemo alagi lama gemo hu'nae. Goti'a Isaleli vaya'mo yaveyave apaipa vaya'alegamo alagepa kava'mo huno hapa ne'mae. Yaveyave apaipa vaya'alegamo alagepa kava'mo nehiye.

² Alagepa kava'mo nehiya'monanafa nagaemo alagi ago hogo'amo asagau'na aisuva agufa kava'mo hu'nove. Alagi hogo'amo lole nagesamo afite'na ae'na halu vale lami'na asagau'na aisuva agufa kava'mo hu'nove. ³ Apakovana himu'namu kava'mo hute'a hosu kava'mo nehaya vaya'mogi alagepa hu'a mai'nage'na apakete'nae'mo mai'naya agufa kava'mo hu'na maiguve, hu'na hute'nae'mo naha'ye hu'niye.

⁴ Faligefe'mo nehageno'ae'mo apaku-famo'mo lokiya vaiteno apakafu nokiye.

⁵ Muki vaya'mogimo hanageke ya'mo ne'aliya'monanafa no'aliye. Muki vaya'mogimo hosu ya'mo ne'aliya'monanafa no'aliye.

⁶ Himu'namu kava'mo nehaya kava'apimo'a ha le konali ya'apigana huno hane'niye. Kame nehaya kava'apimo'a kukena'apigana huno hane'niye. ⁷ Apafaya'e vaya'mo mai'nageno apakufamo ko nesiye. Hosu kava'apimo'a apaipaf'i'mo havai teteno aino vali nelamiye.

⁸ Hu'a faipa hu'a apatege apaini hu'a apatege nehae. Himu'namu gemo hute'apae'mo alita

afepi lapategaune, hu'a nehae. ⁹ Koku'napi mai'niya Gotife'mo hu'a faipa hu'a ne'atae. Hosu ge'apimo'mo aino atagu faeno uneno hu'niye.

¹⁰ Ani kava'mo nehaya'mofe'mo Goti vaya'amogimo ai'a atagine'a manile'mo ne'ae. Apakaemo kapufi'mo ani'mo havai te'nige'a ali'a ne'nae. ¹¹ Apakaemo, Haiya kava huno Goti'a afigiye, hu'a nehae. Anaga vekamo aeno apakase'niya vekamo'mo lage'nifiye, hu'a nehae. ¹² Apako, hu'na, ani vaya'mogi Gotife'mo mono nosaya vaya'mogimo muki afina'mo mai'a falu hu'a mai'ne'apae'mo mago'e mago'e hu'a kagemi ya'mo afa'a ne'aliye. ¹³ Nagaemo naipafati'mo hosu kava'nimo ae'na kalo paete'na naya'mo sese hu'nova'monanafa ali'ya'nimo afole no'aiye. ¹⁴ Netepi'mo kaita nahauteno'ae'mo nahaulinuno uneti'niye. Muki nete'ae nete'ae'mo kayo'mo ne'namine. ¹⁵ Nagaemo, ani kavafe'mo ava gemo hu'na hapa paiguve, hu'na hu'novesinana mafa'nekalegamo hosu kava'mo hu'noge'a asagau'a ai'naesine. ¹⁶ Ani kava'mo aepa'amo agesuvafe'mo lusi kava huno alaga'mo nahae'niye. ¹⁷ Alaga'mo nahae'nige'na o'age'na maime maime ne'e'na Gotitegamo ne'u'nae'mo hano hisiya afina'mo age'nove.

¹⁸ Alagi lama gemo nehuve. Kagaemo alika halu ne'veleya kateke'mo apate'nane. Kagaemo alika yaga auka ne'apatalanage'apae'mo alagi u'a lami'a hano nehae. ¹⁹ Lusi hosu ya'mo alika ne'apaminage'apae'mo malage hu'a u'a lami'a hano nehae. Lusi kava hu'a apamo'ya ne'aiya

kava'mo'a atafi kaegekana hu'a ali'a hano hu'a ne'apatalae. ²⁰ Hani'ilagamo alagamuna agete'apae'mo apaupati'mo he netigeno'ae'mo ani alagamunamo ago apake nekaniya kava hu'a malage hu'a hano hugae. Ala kava nene, hu'na, ani kava'mo huka kaupati'mo he tika apaune'age'mo apaketekae'mo alagi okahaugiyе.

²¹ Naipamo'mo kana hu'nigeno'ae'mo naipafati'mo atu nahae'niye. ²² Negi nagi kava'mo hute'na o'agege o'afige hute'na kaulagale'mo mai'ne'nae'mo afela afugana hu'na mai'nove. ²³ Ani kavake'mo hu'na mai'nova'monanafa nagaemo muki afina'mo kagae'e'mo magokepi lokae'na mai'nogeka nayapi'mo natafauka mai'nane. ²⁴ Hemenimo kagaemo geakaleti'mo alika ho huka nateteka henaga'amo ha le konali kote'mo navalelika haigane. ²⁵ Koku'napi'mo mago naha maesiya vekamo o'mai'niya'monanafa kagaekе'mо mai'nane. Ma mopafi vekae'mo nahe'ye nehiya vekamo mago o'mai'niya'monanafa kagaekе'mо mai'nane. ²⁶ Nagufa'e naipa nagesa'e'mo hano hugiya'monanafa naipamo alika lokiya vaika nateteka muki afina'mo hetama'nimo kagaekе'mо mai'nane.

²⁷ Kahaopale'mo e'a o'mai'a afagi'ale'mo mai'naya vaya'mo alagi lageso hugae. Kagaemo katale'a ne'vaya vaya'mo alika apago'ya laga nehana'monanafa ²⁸ kahaopale'mo u'na maisuva kava'mo kanale kavane. Nagaemo muki nehana kavafe'mo ava gemo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo Ala kava ne'mo Goti'nimo'a

alagepa huno naha maegaiye, hu'na hute'na mai'nove.

78

Isaleli vaya'ai hosu kava'apie'mo apava gema'e

¹ Vaya'nimogitapae, hu'na, ali'na lapaya malegefe'mo huvanagi ge'nimo afiyo. Gemo lapa paigefe'mo huvanagi mani gemo alagepa hutapa afiyo. ² Akeya'vilaga kavafe'mo ae'na kalafefa gemo hu'na aepa'ae'mo lapa paiguve. ³ Luginago vaya'mogi laha pai'nageta afi'nona gemo halate lapa paiguve. ⁴ Lagaemo aeta ati okaeta Ala kava ne'mo'a lokiya kava'a'e hapau ai'naya kava'a'efe'mo ava gemo huta mafa'netie'mo hapa paiteta henaga'amo afole aisaya mafa'netie'mo hapa paigune. ⁵⁻⁶ Agaemo Isaleli vaya'aife'mo ke'aepa ge'amo hapa pai'niya agufa gemo huno Yekopu aginago vaya'aife'mo ma kava hiyo, huno hapa pai'niye. Luginago vaya'aife'mo, ke'aepa ge'nimo mafa'netapimo alita apaya malege'apao ali'a apatesaya mafa'ne'apimogi afite'apae'mo mafa'ne'apie'mo halate hapa paiyo, huno hapa pai'niye. ⁷ Afite'apae'mo Gotife'mo apakesamo afi'a fatago hute'a Goti'a hu'niya kavafe'mo apake okani'a ke'aepa ge'amo akame hugae. ⁸ Apakinago vaya'mogimo himu'namu kava'mo hute'a ge'amo o'afi'a Gotife'mo apakesamo afi'a fatago osu'a atale'a u'nae. Fiku yanage'a apakae'e'mo ani kava'mo hu'a maigae. ⁹ Ifalemi nofi vaya'mogimo ati'apimo alite'a u'naya'monanafa kame osu'a atale'a ai'a

atagi ne'a e'nae. ¹⁰ Apakaemo Goti kotalake ge'amo akame osu'a ke'aepa ge'amo ago amagi'a atale'nae. ¹¹ Hu'niya aune kavafe'mo ago apake kani'niye. ¹² Agaemo afo'apimogi apaulagale'mo Isipi kotega Sovani kote'mo aune kava'mo hu'niye. ¹³ Solovala ani'mo'a folagapati'mo aino akaka vaelino ani anagamo haino hanete ani afelagamo lamino hanete hu'nige'a folagapati'mo u'nae. ¹⁴ Agaemo felugamo hiya'mo uno hogoteno apavalelino u'niya kava huno hani'ilaga'e'mo ata vai'mo leno halelino uno hogoteno apavalelino u'niye. ¹⁵ Agaemo ka'me kote'mo ani'mo ohane'niya kote'mo yafa'mo amagino apalo ati'nigeno afepati'mo alopa ani'mo haineno asagauno ai'nige'a ne'nae. ¹⁶ Yafapati'mo alopa ani'mo emine'nige'a nege nege hu'a mai'nae.

¹⁷ Hu'niya'monanafa ka'me kotegamo hogote vekamo anaga vekalegamo mago'e mago'e hu'a hosu kava'mo hute'a ge'amo ago amagi'a atale'nae. ¹⁸ Gotife'mo, lahau'niya ne'ya'mo alika lamiyo, hu'a amalageka hu'nae. ¹⁹ Apakaemo Gotife'mo hu'a faipa hu'a atete'apae'mo, Goti'a ka'me kote'mo alopa ne'ya'mo afa'a lamigifiye, hu'a hu'nae. ²⁰ Agaemo yafa'mo amagi'nigeno alopa ani'mo emineteno'ae'mo ani ani'mo afa'a he'niye. Ani kava'mo hu'niya'monanafa ne'ya'e afumo ame'a'e'mo afa'a lamigifiye, hu'a hu'nae. ²¹⁻²² Hu'a hu'naya'mofe'mo Ala kava ne'mo'a afiteno'ae'mo lusi kava huno aipamo leno apate'niye. Yekopu vaya'mo atamo'mo

emineno leno apasaga li'niye. Lagufamo alino katino lategaiye, hu'a apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo aipamo leno apate'niye. ²³⁻²⁴ Apakesa afi'a fatago osu'naya'monanafa koku'nafe'mo aika akaka vao, huno hu'nigeno aino akaka vae'nigeno ko'mo aigekana huno mago ne'ya'mo agi'amo mana ne'ya'mo asagauno ai'nige'a ali'a ne'nae. ²⁵ Goti'a enisole vaya'mogi ne'ya'mo ma mopafi vaya'mo alino apami'nige'a ago ali'a ne'a apamu hu'nae. ²⁶ Agaemo, yasimo aliyo, huno hu'nigeno yegemo haine ne'eya kotegati'mo yasimo ali'niye. Himamu'aleti'mo yasimo aliyo, huno hu'nigeno aluga aluga haopalegati'mo yasimo ali'niye. ²⁷ Yasimo'mo nama anaga'mo mumusopakana huno lekana opaisaya agufa nama anaga'mo apavalelino e'nige'a e'a ani kahaepagana hu'a asagau'a ai'nae. ²⁸ Mai'naya folagapi'mo asagau'a aige muki seli note'mo asagau'a aige hu'a asagau'a ai'nae. ²⁹ Agaemo hapau'niya ne'ya'mo alino apami'nige'a ali'a ne'a apamu hu'nae. ³⁰⁻³¹ Ne'ya'mo afa'a alino lamigiflye, hu'a hute'a amalageka hute'a apakesamo afi'a fatago osu'naya'mofe'mo apami'niya ne'ya'mo ne'a o'nakai'a apavayafi'mo hanili'nageno'ae'mo Goti'a aipamo leno apateteno Isaleli vayapati'mo hogote lokiya vaya'age'mo ago apamagi'nige'a fali'nae. ³²⁻³³ Ani kava'mo hu'niya'monanafa agaetegamo mago'e mago'e hu'age'mo hosu kavake'mo hu'a mai'nae. Aune kava'mo hu'niya'monanafa apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo afa

ali'ya alite'a koli hume hume u'a fali'nae.
 34 Apamagi'nige'a fali'nage'apae'mo mago
 vaya'amogimo apaipamo ali'a afe le'a Goti'mo
 agesayafe'mo lokiya vai'a kahauya hu'nae.
 35 Apakaemo, Goti'a yagaino neliteya vekamo
 mai'niye. Lokiya vekamo'a laha ne'maeya
 vekamo mai'niye, hu'a halate apakesamo
 afi'nae. 36 Kanale vekamo mai'niye, hu'a
 hu'nayana apaipafati'mo apakesamo afi'a
 osu'nafa apavaya'letike'mo aigofe gemo hu'nae.
 37 Agaetefe'mo apaipamo kanale osige'a kotalake
 ge'amo ago amagi'a atale'nae. 38 Ani kava'mo
 hu'naya'monanafa hau ayamopafi'mo hau'niya
 vekamo mai'niya'mofe'mo muki vaya'amo
 kamiti o'apamagi'nifa hosu kava'apige'mo
 alino atale'niye. Muki afina'mo aipamo
 lege lege huno mai'niya'monanafa ataleteno
 aipamo leno apate'niya kava'a'e'mo atale'niye.
 39 Agaemo, Vayatafa'mo mai'nae. Apava musa
 ne'aiya ya'mo malage huno hano nehiya kava
 hu'a ne'maiye, huno agesa afi'niye. 40 Muki
 afina'mo ka'me kotegamo mai'ne'apae'mo
 ge'amo ago amagi'a atale'nageno'ae'mo
 aipamo'mo kana hu'niye. 41 Apakaemo muki
 afina'mo Goti'mo amalageka huge Isaleli
 vaya'ai aote Goti'apimo ka'amo akani malege
 hu'a mai'nae. 42 Apakaemo himamu'leti'mo
 hu'niya kava'ae'mo ago apake kanige kame
 vaya'ai apayapati'mo apakufamo alino katino
 apate'niya kava'ae'mo ago apake kanige
 hu'nige'a apakesamo o'afi'nae. 43 Hogoteno
 himamu'leti'mo aune kava'mo Isipi kotegamo

mago Sovani kote'mo hu'niya kavafe'mo apakesamo o'afi'nae. ⁴⁴ Agaemo alopa ani'e aise ani'e'mo alino kola ani'mo hamaleno ate'nige'a Isipi vaya'mogimo o'ne'nae. ⁴⁵ Agaemo asole kosi'mo alino apate'nige'a e'a hapaoge eso'mo alino apate'nige'a e'a muki mopa'apile'mo hane'niya ya'mo ali'a hosu hu'a ategē hu'nae. ⁴⁶ Agaemo mago kafamo alino apate'nige'a e'a hoyā'apifi'mo hane'niya ne'ya'mo nege akenu'mo alino apate'nige'a e'a hoyā'apifi'mo hakale male'naya ne'ya'mo nege hu'nae. ⁴⁷ Agaemo ko mopa ko'mo alino atale'nigeno emineno alagamo ne'aeya nofi'apimo amagino falu ati'niye. Agaemo hani'ilagamo ko mopagana huno lao ya'mo alino atale'nigeno emine'nigeno alagamo ne'aeya yosa hoyā'apimo falu te'niye. ⁴⁸ Agaemo ko mopa ko'mo alino atale'nigeno emineno pulumaka'apimo apamagi'nige'a fali'nae. ⁴⁹ Goti'a aipamo leno apatege hai vaino apatege huteno hanageke ya'mo alino apami'nigeno apakafu ki'niye. Ani kava hu'a enisole vaya'mogimo apamagi'nage'a fali'nae. ⁵⁰ Aipamo leno apateteno'ae'mo afa'a apakeno o'apatale'nifa apamagi'nigeno kaita hapau'nige'a ago fali'nae. ⁵¹ Agaemo Isipi kotega vaya'ai muki yege mafa'ne'apimo kamiti apamagi'nige'a ago fali'nae. ⁵² Apamagi'niya'monanafa sipisipimo apavaleli'a ne'vaya kava huno vaya'amo ka'me kotegamo apavalelino u'niye. ⁵³ Alagepa huno yagaino apate'nige'a koli osu'a afa'a u'naya'monanafa solovala

ani'mo'a kame vaya'apimo ago aeno apati
 kae'niye. ⁵⁴ Apavalelino uno aote mopale'mo
 himamu'leti'mo ali'niya avele'mo apate'niye.
⁵⁵ Agaemo alu nofi vaya alu nofi vaya'mo ago
 alino hapa faitaleno mopa'apimo hapafaleno
 hakino apamiteno seli no'apifi'mo alino
 apate'niye.

⁵⁶ Ani kava'mo hu'niya'monanafa hogote
 anaga vekamo Goti'a amalageka hute'a
 himu'namu kava'mo hute'a ma kava'mo hiyo,
 huno hu'niya gemo ago amagi'a atale'nae.
⁵⁷ Afo'apimogi himu'namu kava'mo hute'a
 atale'naya kava hu'a mai'ne'a kayagi'niya
 kevemo hetalageno kahaufilagamo ne'viya kava
 hu'a atale'a hosu kate'mo u'nae. ⁵⁸ Apakaemo
 ave'ale ave'ale'mo aigofe goti'apimogife'mo
 mono hu'nageno'ae'mo aipamo leno apate'niye.
 Aigofe goti'apimo aune'amo alo hu male'ne'a
 mono hu'nageno'ae'mo hosu aipamo kali'niye.
⁵⁹ Goti'a apaketeno'ae'mo aipamo leno
 apateteno agai'a vaya'amo akame'ya apami'niye.
⁶⁰ Agaemo Sailo kotega seli mono nopi'mo
 ne'maiya nopati'mo ataleno u'niye. ⁶¹ Agai'a
 vaya'amo hapa o'maeno kame vaya'apimo alino
 apate'nige'a e'a kame hu'a ae'a apakasete'a
 kotalake gemo hu male'niya kesimo kumaya
 alini'a u'nae. Ani kesimo apakae'e'mo
 ohane'niya kava huno himamu'a'e ha le
 konali ya'a'e'mo apakae'e'mo ohane'niye.
⁶² Agaemo agai'a vaya'aife'mo aipamo leno
 apateteno kame vaya'apimo alino apate'nige'a
 e'a naipeleti'mo apai'nae. ⁶³ Kame hute'apae'mo

neya vaya'apimo kamiti apai'nage'a fali'nage'apae'mo a'mafa'ne'apimo vele'mo o'mai'a afa'a mai'nae. ⁶⁴ Kame vaya'apimogimo mono hu'a ne'apataya vaya'apimo kamiti apai'nage'apae'mo a'ne'apimogimo yulagefa o'aige avi'ya hu'a o'apatege hu'nae.

⁶⁵ Ani kava'mo hu'a mai'nageno'ae'mo apaupati'mo he netiya kava huno Ala kava ne'mo he ti'niye. Lokiya vekamo'a nofi alagafati ani'mo neteno'ae'mo alopa gefati'mo ge nehiya kava huno Ala kava ne'mo malage huno he ti'niye. ⁶⁶ Malage huno kame vaya'amo alino hapa faino apatale'nigeno apavagage hu'nige'a u'a mai'nae. ⁶⁷⁻⁶⁸ Agaemo vaya'ale'mo yagai'a apatesayafe'mo Yosefe aginago vayapati'mo lekana paino o'apateno apataleno uno Ifalemi nofi vayapati'mo lekana paino o'apateno apataleno uno Yuta nofi vayapatike'mo lekana paino apateteno Saiyoni avee'mo hau'niya avemo lekana paino ate'niye. ⁶⁹ Agaemo ani avele'mo mono no'amo avegana huno ki male'niye. Ma mopamo lokiya vaino hane'niya kava huno no'amo lokiya no'mo ki male'niye. ⁷⁰⁻⁷¹ Agaemo Yuta nofi vayapati'mo Nevin'i'mo lekana paino ateteno sipisipile'mo yagaino mai'niya kotegeati'mo avalelino uno Isaleli vaya'aite'mo yagaino apatesiya kini vekamo ate'niye. ⁷² Ate'nigeno Nevin'i'a ali'ya'alefeke'mo agesamo afiteno alagepa huno yagaino apate'niye.

*Goti'a laha maegaiye, hu'a nehaya
vaya'mogige'mo alagepa hu'a maisaya kavafe'mo
ava gemae*

¹ Ala kava nene, hu'na, muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana vekae. Nagaemo mai'nanatega mono nokae'mo lusi kava huno ne'nahaiye. ² Nokafi'mo maisuva yafe'mo lusi kava huno naipamo'mo nehaiye. Muki nagufamo'e naipa nagesafati'e'mo afa'a ne'maiya Gotifeke'mo nehaiye. ³ Aise nama anaga'mogi apano'mo kite'a mai'nage'apae'mo kisave'yavemogi apano'mo hane'nige'a apamu'mo malete'a ai'a apalo atite'a ne'yagaiye. Nokafi'mo ne'maiya'monanafa muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana vekae, hu'na, kini veka'nimo Goti'nimogae, hu'na, nokafi'mo o'mai'ne'na ofalinimo kamisuva hi'yalamukale'mo ofalinimo nehaya hi'yalamukale'e hi'yalamukale'efe'mo nagesamo ne'afuve. ⁴ Nokafi'mo mai'ne'a yokemo hu'a kagikale'mo ali'a asaga nehaya vaya'mogi kaulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.

⁵ Lokiya'apimo kagaetegati'mo ali'nisaya vaya'mogimo kaulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a apamogaga aigae. Kagaetegamo visaya apaipamo nekaliye. ⁶ Ka'mo umenitata nehu'apae'mo ani'mo leno lane'niya kalokalopafi'mo apaunumo uno nelamige'a umenitata nehu'apae'mo kelimo kafi male'nageno ko'mo aiteno ani'mo maleno havai te'nige'a ne'nae. ⁷ Lokiya vaime vaime u'a mago'e hu'a lokiya vai'a u'a aigofe

goti'apimogimo aeno apakase'niya Gotitegamo
Saiyoni kotegamo agegae.

⁸ Muki vaya'aite'mo yagaika ne'apatana
vekae, hu'na, nunumu nehuwanagi ge'nimo
afiyo. Yekopu Goti'amogae, hu'na, afiyo. ⁹ O
Gotiyo, halegutimogae, hu'na, ago. Lekana paika
ate'nana vekamo augosafi'mo ago. ¹⁰ Mago
alagepa haopalegamo u'na yatala afina'mo
maisuvana namogaga aiguva'monanafa
nokafi'mo aise afina'mo maisuvana mago'e
hu'na namogaga aiguve. Nagaemo
Goti'nimo no'afi'mo afa ina agufa vekamo
kipate'mo ne'yagauva vekamo maisuvafe'mo
nahau'niya'monanafa hosu vaya'ai no'apifi'mo
hai'na maisuvafe'mo o'nahau'niye. ¹¹ Ala
kava netimo'a yegeti'e haleguti'e'mo mai'niye.
Agaemo ala apaki'apimo apamiteno alagepa
ya'mo fiku hapa maeno apamigiye. Agaemo
api kava'mo nehaya vaya'aife'mo magoke
alagepa ya'mo magoke'age'mo ali'na lapamiguve
huno osugifa muki alagepa ya'amo afa'a alino
apamigiye. ¹² Muki vaya'aite'mo yagaika
ne'apatana vekae, hu'na, Kagaefeke'mo, laha
maegaiye, hu'a apakesamo ne'afiya vaya'mogi
kaulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a
apamogagamo aigae.

85

Hau huno ne'apateya kavafe'mo ava gemae

¹ Ala kava nene, hu'na, kagaemo mopakale'mo
mai'naya vaya'mo alagepa huka hapa mae'nane.
Kagaemo Yekopunofi vaya'mo hatu maeka

apateteka apavaleliko eka apakai'api mopale'mo apate'nane. ² Kagaemo vayakamogi hosu kava'apimo alika atatekao'mo, afa'a ateyo, huka hu'nane. Muki hosu kava'apimo aeka ati kaeka atale'nane. ³ Hogoteka kaipamo leka apate'nana'monanafa henaga'amo kaipamo falu huka apate'nane. Lusi kava huno kaipamo le'niyana afa'a atale'nane.

⁴ O, Gotiyo, hu'na, lagufamo alika katika nelatana vekamae. Halate alika alagepa huka lateteka alika aika atagi neka lavaleliko eno. Kaipamo falu huka lato. ⁵ Muki afina'mo kaipamo leka latesapiye. Hemenimo mai'naya vaya'aifenagi henaga'amo afole ai'a maisaya vaya'aifenagi huka kaipamo leka apateko hano osuka leka apateme apateme ugapiye. ⁶ Faligekana huta mai'nonagi halate alika he tika olategapiye. Vayakamogimo kagaefeko'mo apamogaga aisayafe'mae. ⁷ O Ala kava nene, hu'na, kahau huka lato. Lagufamo alika katika lato.

⁸ Nagaemo Ala kava ne'mo Goti'a hisiya gemo afiguve. Agaemo agai'a vaya'mo apaote vaya'aife'mo alino nanu aeno apatesiya gee'mo huno'ae'mo, lapaipamo'mo falu hino, huno hapa paigiye. Hapa paigiya'monanafa fiku kavanage'a ai'a atagine'a e'a halate negi kava'mo hugae. ⁹ Ha le konali ya'amo'mo lagae mopale'mo hanage hanage huno hanesiyafe'mo agaefe'mo koli nehaya vaya'mo hapaopale'mo eno apakufamo alino katino apategaiye.

¹⁰ Hau huno apatesiya kava'a'e lama ge'a'e'mo e'ana fotu hu'na'ae. Fatago kava'a'e alino

nanu aeno apatesiya kava'a'e'mo e'ana hanae'ana ne'na'ae. ¹¹ Lama ge kava'mo'a ma mopafati'mo hagegekana huno afole aisigeno fatago kava'mo'a koku'npati'mo he tino aeno kamafaino apakegaiye. ¹² He, Ala kava ne'mo'a alagepa ya'mo alino lamisigeno lagae mopafati'mo ne'ya'mo hagegaiye. ¹³ Fatago kava'mo hogoteno ne'visigeno'ae'mo agaemo egaiye. Fatago kava'amo aiyakamo alisunafe'mo ka'mo valino lategaiye.

87

Saiyoni taonimo hane'niya kavafe'mo ava gemae

¹ Goti'a taoni'amo aote'mo hu male'niya avele'ale avele'ale'mo faino ate'niye. ² Ala kava ne'mo'a Yekopu aginago vaya'amogimo no'apifi no'apifi'mo apaote apaote hu'a mai'naya vaya'aife'mo hau ayamopafi'mo hau'niya'monanafa Saiyoni mono no yafa lafi kegiyafi'mo magokepi lokae'a mai'naya vaya'aife'mo mago'e huno hau ayamopafi'mo hau'niye. ³ Goti'a agai'a taonifati'mo ha le konali ya'amo mago vaya'mo alino apave li'nige'a agete'apae'mo ava gemo nehae.

⁴ Nagaemo, Isipi kotega mai'naya vaya'e Mamiloni kotega mai'naya vaya'mogi'e'mo nage'a aeto hu'nae, hu'na huguve. Afiyo, Filisitiya vayanagi Taiya vayanagi Itiyopiya vayanagi huno Goti'a taoni'afi'mo apavaleno apatesige'a vaya'amo maigae.

⁵ Apakaemo, ani vaya'e ani vaya'e'mo Goti'a taoni'afi'mo apavaleno apate'niye, hu'a hugae. Anaga hogote vekamo'mo agai'amo ani taonimo alino lokiya vaino atesigeno afa'a hanege hanege huno hanegaiye. ⁶ Ala kava ne'mo'a agai'a taonifi'mo apavaleno apate'niya vaya'ai apaki'apimo mukufi'mo avo'mo kae malegaiye.

⁷ Yokemo hu'naya vaya'mogimo, muki ya'amo aepa vekamo mai'nanagetae'mo kagaetegatike'mo muki ya'amo ne'alune, hu'a yokemo nehae.

89

Kotalake hu male'niya ge'ae'mo ava gemae

¹ O, Ala kava nene, hu'na, nagaemo kahau huka ne'apatana kava'ale'e kava'ale'efe'mo muki afina'mo yokege'mo huge huge hu'na maiguve. Kagaemo gekamo alagi akame nehana kavakae'mo hemenimo mai'naya vaya'e ali'a apateme apateme visaya vaya'efe'mo navayafati'mo hapa paiguve. ² Nagaemo, kagaemo no'mo kigekana huka muki afina'mo afa'a hanesiyafe'mo kahau huka apatege apatege huka maigane, hu'na hapa pai'nove. Kagaemo gekamo alagi akame nehana kavakamo'mo koku'napi'mo no'mo faika ategekana huka male'nane.

³ Goti'a, Nagaemo mago vekamo lekana pai'na atete'na agae'e'mo kotalake ge'nimo magokepi'mo hu male'nove. Ali'ya'nimo ne'aliya vekamo Nevinife'mo, ⁴ kagae nofi vaya'mogi muki afina'mo lokiya vai'a maigae. Kini vekamo

mai'neka yagaika ne'apatana kava hu'a kini
vaya'mo mai'ne'a yagai'a apatete apatete hume
hume u'a maigae, hu'na ha pai'nove.

⁵ O, Ala kava nene, hu'na, koku'napi'mo
mai'naya vaya'mogi nehana kavakamo
agete'apae'mo hapau aite'a ala kagikamo
kamigae. Apaote vaya'mo ali'a anupa hu'a
mai'ne'apae'mo gekamo akame nehana
kavakalefe'mo alagepa kava'age'mo nehiye, hu'a
hugae. ⁶ Koku'napi'mo mai'naya vayapati'mo
ina la'mo Ala kava nekana huno mai'niye.
Lokiya vayapati'mo mago vekamo'a Ala kava
nekana huno o'mai'niye. ⁷ Apaote vaya'mo ali'a
anupa hu'a mai'nayategamo Gotifeke'mo lusi
kava hu'a koli hu'nae. Goti'e'mo magokepi
lokae'a mai'naya vaya'mogi agaefe'mo koli
hu'nae. ⁸ O Gotiyo, muki vaya'aite'mo yagaika
ne'apatana Gotigae, hu'na, Lokiyaka'e vekamo
mai'nanageno ina la'mo kagaekana huno
mai'niye. Gekamo alagi akame nehana
kavakamo'mo faino ku aino nekate. ⁹ Solovala
ani'mo'a aino holakau holakau nehigekae'mo
yagaika ne'atane. Solovala ani'mo'a aepa
faino aino holakau hugefe nehigekae'mo
afa'a hano huka nehanageno'ae'mo afa'a
nehane. ¹⁰ Kagaemo Isipi kotega mai'naya
vaya'ai himamu'apimo ago alika hano huka
atale'nane. Lokiya kayateti'mo kame vayakamo
apamagi'nanage'a atagu fae'a u'e'a hu'a
mai'nae.

¹¹ Koku'na'e ma mopa'e'mo kagaika ya'mo
hane'niye. Ma mopa'e muki ma mopafi'mo
mai'naya vaya'e ya'e'mo alo hu'nane. ¹² Aluga

aluga haopalega'e'mo alo hu'nane. Alopa avemo Tamo ave'mo'e Hemoni avemo alopa avemo'e'mo kagikalefe'mo anamogaga ne'ai'ae. ¹³ Himamukaleti'mo ali'ya'mo ne'aline. Kaya'mo lokiya kaya'mo hane'niye. Lamaga kayateti'mo aeka apakase'nane. ¹⁴ Kini vekamo mai'neka fatago kava'mo huka alagepa huka alika fako huka apateteka yagaika ne'apatane. Kahau huka apatege lama ge'age'mo huge huka mai'nane. ¹⁵ Afite'apae'mo apamogaga ne'aiya gemo afi'a aeto hu'naya vaya'mo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. Kaugosafati'mo aeno ha neleya yategamo umenitata hugae. ¹⁶ Apakaemo kagikalefe'mo muki afina'mo apamogaga ne'aiye. Apakaemo fatago kavakaleti'mo ala apaki'apimo ne'aliye. ¹⁷ Ha le konali himamu'apimo kagaetegati'mo ali'nae. Kagaemo fiku laha maeka lami'nanageta aeta apakase'none. ¹⁸ Ala kava ne'mo halegutigana huno mai'niye. Isaleli'a aote vekamo kini vekatimo mai'niye.

¹⁹ Aote vekakamo'a alagamuna agegekana huno age'nigekae'mo ina ge huka ha pai'nane. Nagaemo himamu'a'e vekamo lokiya vai'na ate'nove. Nagaemo mago vekamo vayapati'mo lekana pai'na atete'na ali'na asaga hu'na ate'nove. ²⁰ Nagaemo ali'ya'nimo alisiya vekamo Nevini'mo kahauya hu'na agete'nae'mo aote uvelileti'mo fale'na ate'nove. ²¹ Muki afina'mo himamu'nimo agaete'mo malete'nae'mo lokiya vai'na ategauve. ²² Kame veka'amo'mo anona'alefe'mo asole ya'mo o'alisigeno hosu vekamo'a kana ya'mo alino o'amigiye.

²³ Nagaemo kame vaya'amo apamagisuge'a aulagale'mo asagau'a aigae. Nagaemo apaini hu'a ne'ataya vaya'mo kaita'mo apamiguve.

²⁴ Apamiguva'monanafa agaefe'mo ani kava'mo huguve, hu'na ha pai'nova ge'nimo alagi akame hu'na nahau hu'na ategauve. Nagi'nilefe'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategauve. ²⁵ Nagaemo alopa mopale'mo yagaisiyafe'mo lokiya vai'na ate'nisugeno mago aya'mo solovala anite'mo maleteno mago aya'mo anilafate'mo malegaiye. ²⁶ Agaemo alopa gefati'mo nagaefe'mo keya aeno ge huno'ae'mo, Kagaemo afo'nimogamo mai'nane. Goti'nimogae, huno, nagufamo alika katika natesana yafa'nimo mai'nane, huno na ha paigiye. ²⁷ Yege mafa'ne'nimo mai'niye, hu'na hu malegauve. Agaemo muki ma mopafi'mo mai'naya kini vaya'mo ago aeno apakaseno hogote kini vekamo maigiye. ²⁸ Nagaemo muki afina'mo nahau hu'na atege atege hu'na maiguve. Agae'e'mo kotalake ge'nimo hu male'nova ge'nimo'a afa'a hanege hanege huno hanegaiye. ²⁹ Agae nofi vaya'amo afa'a maige maige hu'a maigae. Koku'na'mo'a hanege hanege huno hanesiya kava huno muki afina'mo kini vekamo mai'neno yagaino apategaiye. ³⁰ Mafa'ne'amogimo ke'aepa ge'nimo atale'a ali'na fako hu male'nova ge'nimo akame osuge ³¹ avo'mo kae male'naya ge'nimo amagi'a atalege hiyo, hu'na hapa pai'nova gemo akame osuge hu'a mai'nisaya'mo'mo ³² nagaemo hosu kava'apilefe'mo kayo'mo apamite'na

kayoteti'mo apamagisugeno apamu'mo apalegaiye. ³³ Kayo'mo apamiguva'monanafa alagi ali'na hafai'na o'atale'na agaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'nisige'na ha maegauve, hu'na hu'nova ge'nimo amagi'na o'atale'na alagi akame huguve. ³⁴ Kotalake ge'nimo amagi'na o'atale'na navayafati'mo hu male'nova ge'nile'mo alu gemo halate osuguve. ³⁵ Nagaemo magoke afina'mo naote kava'nilefe'mo hu'nae'mo, Nevinife'mo aigofe gemo alagi osuguve, hu'na nago'yamo ago atalete'na ha pai'nove. ³⁶ Agae nofi vaya'amo alagi hano osu'a afa'a maige maige hu'a maigae. Yegemo'mo naulagale'mo lege lege huno ne'maiya kava huno muki afina'mo kini vekamo mai'neno yagaino apategaiye. ³⁷ Kaimo'mo hanege hanege huno nehaneya kava huno fai mai'neno yagaino ne'apateya siale'mo muki afina'mo fai mai'neno yagaino apategaiye. Koku'napati'mo kaimo'mo, Goti'a mai'niye, huno lama gemo nehiye, huno nehiya kaigana huno mai'neno yagaino apategaiye.

³⁸ Kagaemo ani gemo hu'nana'monanafa kagaemo ago alika yaga auka ataleteka kakame'yamo ami'nane. Kagaemo uvelimo faleka ate'nana vekae'mo kaipamo leka ate'nane. ³⁹ Kagaemo ali'yakamo ne'aliya veka'e'mo kotalake gemo hu male'nana gemo ago alika hano huka atale'nane. ⁴⁰ Kagaemo kegi'ya'amo ago aeka halagape vai'nane. Halagape o'vaisaya agufa lokiya noko'mo heka halagape vai'nane. ⁴¹ Muki u e'a nehaya vaya'mogimo kagemi

ya'amo kumaya'mo ne'aliye. Haopale'mo mai'naya vaya'mogimo hu'a faipa hu'a ne'atae. ⁴² Kagaemo kame vaya'amo hapa mae'nanage'a kame hu'a ae'a agase'nae. Hapa mae'nanage'a apamogaga ai'nae. ⁴³ Kagaemo ati vaya'amo lokiya vaika o'apate'nanage'a kame hu'a ae'a o'apakase'nae. Kagaemo afa'a atale'nanageno kame vaya'a'e'mo kame huno aeno o'apakase'niye. ⁴⁴ Kagaemo ha le konali ya'amo alika hano huka atale'nane. Yagaino apatesiya himamu'amo ago alika hano huka atale'nane. ⁴⁵ Kagaemo atale'nanageno malage huno ago kosuna le'niye. Lokiya'amo ohane'nigeno avagage kava'amo'mo aeno ati kae'niye.

⁴⁶ Ala kava nene, hu'na, na magi afina'mo fala kika maigane. Muki afina'mo fala kika maigapiye. Atagana huno kaipamo lesifiye. ⁴⁷ Maisuva afina'mo aise afina'mo hane'niya'mofemo kage okanika kagesamo afiyo. Fiku maisayafe'mo muki vaya'mo alo huka apate'napiye. ⁴⁸ Haiya vekamo'a ofalino afa'a maige maige huno maigiye. Kanolufi'mo o'maino faino kasalo paegaifiye.

⁴⁹ Ala kava nene, hu'na, Hogoteka Nevinife'mo kahau kayamopafi'mo kahau'nigeka alagepa huka ha mae'nane. Na kava higeka hemenimo ani kava'mo nosane. Kagaemo Nevinife'mo ani kava'mo huguve, huka huteka kago'yamo atale'nane. ⁵⁰ Ala kava nene, hu'na, ali'yakamo ne'aliya vayakae'mo hu'a faipa hu'a ne'apataya kavafe'mo kage okanika kagesamo afiyo.

Muki asole vaya'mogimo hu'a faipa hu'a nelatage'nae'mo naipamo'mo lusi kava huno kana nehiye. ⁵¹ O Ala kava nene, hu'na, kame vayakamogi hu'a faipa hu'a late'nae. Apakaemo uvelimo faleka ate'nana vekamo'a nehiya kavafe'mo hu'a faipa hu'a ate'nae.

⁵² Ala kava ne'mo alagepa huno maino. He, Lama ge. Lama ge.

90

Mosese'a nunumu'mo hu'niya gemaе

¹ Ala kava nene, hu'na, lagaemo afole aige afole aige huta ne'maunagekae'mo kagaemo muki afina'mo notigana huka mai'nane. ² Akeya'vilaga ave'e ma mopa'e'mo alo osu'nana afina'mo hogoteka mai'nananageka maige maige huka alagi maigane.

³ Kagaemo vaya'aife'mo, halate mopamo alita hamaleyo, huka huteka nefaligekae'mo mopamo alika hamaleka ne'apatane. ⁴ Vani tauseni'a kafugamo magoke afinakana huno hane'niye, huka kagesamo afi'nane. Egamo malage huno hano hu'niya kava huno vani tauseni'a kafugamo malage huno hano nehiye. Magoke hani'ilagamo malage huno hano hu'niya kava huno kaulagale'mo vani tauseni'a kafugamo malage huno hano nehiye. ⁵⁻⁶ Ani'mo heteno alinino ne'viya kava huka lavalelika uka nelatanageta nefalune. Alagamunamo age'nageno malage huno apake nekaniya kava huta malage huta nefalune. Kahaumo'mo netepi'mo lagiteno ause heteno'ae'mo une'amo ago falu neteya kava huta

mai'neta nefalune. ⁷ Kaipamo leka latetekae'mo nelamagine. Kayamukiki nehanagetae'mo atete nehune. ⁸ Hosu kavatimo afole yate'mo hane'nigeka ne'agane. Huta fala kita ne'atalona hosu kavatimo kaulagaleke'mo hane'nigeka alika ne'malane. ⁹ Kaipamo le'nigeka ge nehukae'mo ma mopafi'mo maisuna afinatimo alika hogo huka nēlatane. Kaitene'mo hu'a hapa nepaigeno'ae'mo malage huno apake nekaniya kava huta malage huta nefalune. ¹⁰ Lagaemo 70'a kafugamo maige lokiya vaya'mo 80'a kafugamo maige huta ne'mauna'monanafa lokiya ali'ya'mo alige hanageke ya'mo alige huta aise afina'mo mai'neta ma mopamo malage huta ataleta halelita ne'une. ¹¹ Ina la'mo kaipamo le'niya lokiyakamo ageno alagepa huno age'niye. Kaipamo nelegeka kayamukiki nehanage'apae'mo lusi kava hu'a koli nehaya kavakamo ina la'mo ageno alagepa huno age'niye.

¹² Ma mopafi'mo maisuna afinatimo lekana paisunafe'mo alika laya malegeta alagepa huta ageteta afino. ¹³ Ala kava nene, hu'na, aika atagi neka lagaetegamo eno. Na magi afina'mo kaipamo leka lategane. Ali'yakamo ne'aluna vayakae'mo kahau huka lato. ¹⁴ Muki afina'mo lamogaga aige amuse huge huta maisunafe'mo muki afina'mo nete'ae nete'ae'mo olataleka kahau huka lato. ¹⁵ Hanageke ya'mo lami'nanageno laipamo'mo kana hu'niye. Laha maegeta na magi afina'mo laipamo'mo kana hu'nifi huta ani agufa yatala afinake'mo lamogaga aino. ¹⁶ Ali'yakamo alika ali'yakamo

ne'aluna vayakamo lave liyo. Luginago mafa'netimo himamukamo alika apave liyo. ¹⁷ Ala kava ne'mo Gotitigmogae, hu'na, amuse huka lateteka laha maegeno'ao ali'yatimo'mo alagepa huno afole aino.

91

Ala ne'apimo fala kino mai'niyategamo haino ne'maiya vekae'mo ava gemae

¹ Hogote Ala ne'apimo fala kino mai'niyategamo haino ne'maiya vekamo'a lokiya'age vekamo aunefi'mo fala kino maige maige huno maigiye. ² Nagaemo Ala kava nefe'mo hu'nae'mo, agaepi'mo fala ki'na mai'nogeno faino ku aino yagaino nate'neno na ha maeno nagufamo alino katino nate'niya veka'nimo mai'niye. Goti'nimo'mo mai'niyanagano, na ha maegaiye, hu'na huguve.

³ Agaemo o'age'nana nofiteti'mo ane'aimo hanagi'a ae'a katafaugefe'mo hisaya nofi'mo'a okatafausiyafe'mo hatu maeno kateteno lusi kaita'mo kahausigekae'mo ofalisanafe'mo alagepa huno yagaino kategaiye. ⁴ Agaemo hakumo alino atalelineno hakufi'mo alino fala kino katesigeka alagepa huka hakufi'mo fala kika maigane. Lama ge'amo'mo kagae halegukana huno hane'neno yagaino katesigeka maigane. ⁵ Apakaemo hanipife'mo koli hisaya yafe'mo kagaemo koli osugane. Kevemo'mo malage huno eno hani'niya kava huno yegemo neleya afina'mo hosu kava'mo'a malage huno kahaesiya kavafe'mo koli osugane. ⁶ Hani'ilagamo

lusi kaita'mo kahausigekae'mo koli osugane. Felugamo alopa hanageke ya'mo kagaete'mo afole aisiya kavafe'mo koli osugane.

⁷ Kahaopale'mo vani tauseni'a vaya'mo falige lamaga kahaopale'mo teni tauseni'a vaya'mo falige hu'a falisageno'ae'mo falisana kava'mo kahaopale'mo afole o'aigiye. ⁸ Kahaopale'mo afole o'aigiya'monanafa kaulagafatike'mo hosu vaya'mo hosu kava'mo anona'apilefe'mo hosu ya'mo alisageka apakegane.

⁹⁻¹⁰ Kagaemo u'na fala ki'nova vekafife'mo, agaepi'mo maige maige hu'na maiguve, huka hu'nana'mofe'mo mago hosu ya'mo'a okahaesigeno hosu kaita'mo nokale'mo afole o'aigiye. ¹¹ Ala kava ne'mo'a enisole vaya'ae'mo, yagaitapa ateyo, huno hapa paisige'a muki afina'mo kategamo umenitata hisana afina'mo yagai'a kategaya'mofe'mo hosu kava'mo kagaete'mo alagi afole o'aigiye. ¹² Apayateti'mo kavale'a kasagausageno yafa'mo'a kaiyafi'mo okahaegaiye. ¹³ Kaiyaleti'mo laiyoni'e nagalo'yave'e'mo aeka latapaigane.

¹⁴ Goti'a, nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya'mofe'mo agufamo ali'na kat'i'na ategauve, huno hu'niye. Nagi'nimo afino alagepa hu'niya'mofe'mo ali'na asaga hu'na ategauve. ¹⁵ Nagaefe'mo keya aeno ge hisige'nae'mo afiguve. Hanageke ya'mo ne'alisiqe'nae'mo agae'e'mo magokepi lokae'na maiguve. Agufamo ali'na kat'i'na atete'na ala agi'amo amiguve. ¹⁶ Yatala kafugamo maisiya ya'mo amisugenae'mo, haine, huno huteno hao

ke hegaiye. Agufamo ali'na kati'na ate'nova kava'nimo aepa'amo ali'na ave liguve, huno hu'niye.

93

Ala kini vekamo'a ne'yagaiya kavafe'mo ava gemae

¹ Ala kava ne'mo kini vekamo mai'neno yagaino ne'apate. Agaemo ala agi'a'e ha le konali ya'a'e'mo alino vaino ali'niye. Lokiya'amo alino kukenagana huno vaino ali'niye. Agaemo ma mopamo alino lokiya vaino ate'niyanageno kanage kanage osugiye. ² Ala kava nene, hu'na, Kagaemo akeya'vilagati'mo maime maime ne'ane. Muki afina'ae'mo kini vekamo mai'nane. ³ O Ala kava nene, hu'na, ani'mo'a aino holakau holakau nehiye. Ani'mo'a haiteno lamiteno nehigeno'ae'mo alopa agemo ne'aiye. ⁴ Ala kava ne'mo lokiya'amo'mo ani'mo'a aino holakau holakau nehigeno'ae'mo alopa agemo ne'aiya ani'mo lokiya'amo ago aeno agase'niye.

⁵ Kavayafati'mo lokiya gemo hu'nana gemo hane'niyanageno alagi hanege hanege huno afa'a hanegaiye. O Ala kava nene, hu'na, Nokamo konali ya'amo hanege hanege huno hanesiya kava hu'a vayakamogi alagepa apaote kava'apimo hane'niye.

95

Gotifeke'mo mono higetao, huno hu'niya gemae

¹ Egetao Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga huta agaefe'mo mono yokemo hugune.

Lokiya vekatimo yafakana huno mai'neno lagufamo alino katino neliteya vekaake'mo alopa gefati'mo huteta lamogagamo aigune.

² Agaetegamo egetao agaefeke'mo hao ke hegaune. Agi'ale'mo alita asaga huta lamogagamo aiteta samu yokemo hugune.

³ Ala kava ne'mo ala Goti'apimo'mo mai'niye. Ala kini vekamo mai'neno muki aigofe goti'apimogimo alagi aeno apakaseno yagaino ne'apateya'mofe'mo mono yokemo higetao.

⁴ Kago'mufilagamo yagaige avele'mo yagaige huno ne'yagaiye. ⁵ Solovala ani'e mopa'e'mo alo hu'niya'mofe'mo agai'a ya'mo hane'niye. ⁶ Etapa ape higetao Ala kava ne'mo'a alo huno late'niya vekae'mo lale'ya fai'neta mono huta maigune.

⁷ Gotitimo'mo mai'neno yagaino neliteya vaya'mo sipisipi vaya'amo agai'a kegi'yafi'mo haita mai'nona'mofe'mo agaefeke'mo mono higetao.

Hemenimo lapakaemo Goti ge'amo ne'afisayana ⁸ lapaipamo alita lokiya vaitapa o'ateyo. Lapakinago vaya'mogimo ka'me kotegamo nata ne'a ne'u'apae'mo namalageka hu'nae. Ge'nimo ago amagi'a atale'naya kava hutapa ge'nimo amagitapa o'ataleyo.

⁹ Nagaemo lusi alagepa kava'mo hu'na foti'a kafugamo hapa mae'noge'a alagepa kava'nimo ago age'naya'monanafa hosu kavake'mo nehu'apae'mo, na agufa kava'mo husifi, hute'a namalageka hu'nae. ¹⁰ Hu'naya'mofe'mo ani afina'mo muki mai'naya vaya'aife'mo naipamo kana hu'nae'mo, muki afina'ae'mo

hosu apaipa apakesage'mo afite'apae'mo ne'natalae. Ge'nimo alagi alagepa hu'a no'afiye. **11** Naipamo le'nige'nae'mo nago'ya atalete'na lokiya gefati'mo hu'nae'mo, nagae'e'mo hai'e'a mai'a falu hisaya kote'mo alagi hai'a o'maigae, hu'na hu'nove.

96

Ala kava ne'mo agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya gemae

1 Ala kava nef'e'mo saufa yokemo hiyo. Muki ma mopafi vaya'mogimo Ala kava nefeke'mo yokemo hiyo. **2** Ala kava nef'e'mo yokemo hutetapa agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Lagufamo alino katino late'niye, hutapa muki afina'ae afina'ae'mo aeta hakalo hutapa hapa paiyo. **3** Ala agi'amo amitetapae'mo ali'ya'mo ali'niya kava'aenagi lokiya kava'mo hu'niya kava'aenagi huta muki vaya'aife'mo ava gemo hutapa hapa paiyo. **4** Ala kava ne'mo mai'niya'mofe'mo mago'e hutapa agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Aigofe goti'apimogimo alagi aeno apakase'niya'mofe'mo agafeke'mo mago'e hutapa koli nehetapa mono hiyo. **5** Muki alunofi vaya alunofi vaya'ai goti'apimogimo aigofe gotigi mai'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a koku'na'mo alo hu'niye. **6** Ha le konali ya'amo hane'nigeno kini vekamo mai'niye. Lokiya vekamo mai'nige'a hapa'ye hu'nige'apae'mo ne'agaya vekamo mai'niye. **7** Muki ma mopafi vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hutetapa ha le konali

ya'ale'e lokiya'ale'efe'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. ⁸ Ala agi'amo hane'niya'mofe'mo agi'ale'mo alitapa asaga hutetapa ofalinimo alinita agaetegamo eyo. ⁹ Aote kava'mo nehutapaeke'mo Ala kava nefe'mo mono hiyo. Muki ma mopafi vaya'mogitapamo agaefeke'mo atete hutapa maiyo. ¹⁰ Muki alu nofi vaya alu nofi vaya'aife'mo, Ala kava ne'mo'a yagaino ne'maiye, hutapa hapa paiyo. Mopamo alino lokiya vaino ateteno male'niyanageno afa'a hanegaiye. Agaemo fatago kava'mo nehuno'ae'mo muki vaya'mo alino fako huno apategaiye. ¹¹ Koku'na'mogamo kamogaga aigeno'ao mopamo'e'mo amogaga aino. Solovala ani'moga'e solovala anipi'mo mai'naya ya'mogi'e'mo alopa gefati'mo hute'a apamogaga aiyo. ¹² Hoyamoga'e hoyafi'mo hane'naya ne'ya'mogi'e'mo lapamogaga aiyo. Yahaofilaga yosamo'a alopa gefati'mo huteno amogaga aigiye. ¹³ Ala kava ne'mo muki ma mopafi vaya'aite'mo yagaino apatesiyafe'mo eminegaiye. Agaemo alagi alagepa fatago kava'mo huno muki ma mopafi vaya'aite'mo yagaino apategaiye.

100

Hao ke hetetapa ala agi'amo amiyo, huno hu'niya gemae

¹ Ma mopafi muki haopalega mai'naya vaya'mogitapamo lapamogaga aitetapa Ala kava nefefe'mo alopa gefati'mo hiyo. ² Ala kava ne'mo agi'alefe'mo mono nehutapae'mo

lapamogaga lapamagaga aitapa maiyo. Yokemo nehutapae'mo agaemo mai'niya yategamo etapa maiyo. ³ Agetapa aeto hutetapae'mo Ala kava nefe'mo, Goti'mae, hutapa hiyo. Lagaemo lagaitimo alo osu'nopa agai'amo alo huno late'niya'mofe'mo lagaemo agai'a vaya'mo mai'none. Lagaemo vaya'amo mai'neta sipisipi'amo agae kegi'yafi'mo haita mai'nonageno'ae'mo yagaino nelite.

⁴ Kahao ke nehone, hutapa hume hume ne'utapae'mo mono no'amo yafa lafi kegi'ya kate kipa'apifi'mo faletapa haiyo. Mono no kuma'ale'mo ne'utapae'mo agi'ale'mo alitapa asaga hume hume viyo. Hao ke hetetapa ala agi'amo amiyo. ⁵ Ala kava ne'mo alagepa vekamo mai'niya'mofe'mae. Agaemo lagaefe'mo hau ayamopafi'mo haume haume ne'viya kava'amo'mo hauno hano osuno muki afina'mo nehaiye. Lama gemo huno'ae'mo, lapa mae'na lapamiguve, huno hu'niya ge'amo alagi o'ataleno akame huno muki hemenimo mai'naya vaya'aitega'e ali'a apateme apateme visaya vaya'aitega'e'mo ani agufa kava'mo afa'a hugiye.

101

Nevini'a ina kava huguve, huno hu'niya gemae

¹ Ala kava nene, hu'na, Nagaemo kahau huka ne'atana kavaka'e alagepa huka alika fako huka ne'atana kavakale'efe'mo yoke huguve. Ala kava nene, hu'na, kagafeke'mo yoke huguve. ² Age'na aeto hute'nae'mo afite'na vai'mo alagi o'alisuva

kate'mo uguve. Hainu afina'mo nagaetegamo egane. Nagaemo no'nifi'mo mai'ne'nae'mo ali'ya'nimo ne'aliya vaya'aite'mo yagai'na apate'ne'nae'mo vai'mo alagi o'alisuvana alagepa kava'age'mo hu'na maiguve.³ Nagaemo hosu kava'mo hisuvafe'mo nagesamo o'afiguve. Alagepa ka'mo atale'a ne'vaya vaya'ai kava'apie'mo alagi o'nahau'niyanageno ani agufa hosu kava'apimo'a nagaete'mo aino okamaegaiye.⁴ Aigofe kava'mo osu'na hosu apaipa vaya'mo hapafai'na apatalegauve.⁵ Hu'a faipa hu'a ne'ataya vaya'mo hapafai'na apatalegauve. Ala vaya'mo mai'none, hu'a hute'a himu'namu kava'mo nehaya vaya'mo nagae'e'mo o'maigae.⁶ Nagaemo Goti ge'amo o'atale'a akame nehaya vaya'aife'mo amuse hu'na apatesuge'a nagae'e'mo magokepi lokae'a maigae. Aigofe gemo nosaya vaya'amogige'mo ali'ya'nimo aligae.⁷ Ae'a ati nekaya vaya'mo no'nifi'mo hai'a o'maigae. Aigofe gemo nehaya vaya'mo nagae'e'mo magokepi lokae'a o'maigae.⁸ Malage hu'na he ti'na hosu vaya'mo ali'na hano hu'na apatalete'na hosu kava'mo nehaya vaya'mo Ala kava ne'mo taonifati'mo ali'na hapa fai'na apatalegauve.

103

Ala kava ne'mo'a hau huno late'niya kavafe'mo ava gemae

¹ Nagupi mafa'neo, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alika asaga huvo. Muki nagufamo'e naipa nagesamo'e'mo aote ne'mo agi'ale'mo

alino asaga hino. ² Nagupi mafa'neo, hu'na, alagepa huno naha mae'niya kavafe'mo kage okanika agi'ale'mo alika asaga huvo. ³ Agaemo muki hosu kava'nimo alino ataleteno muki kaita'nimo alino nahageno ne'nate. ⁴ Falisuva kavapati'mo miya faino hatu maeno ne'nate. Ala kava ne'mo'a ala nagi'nimo namiteno'ae'mo nagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo hau huno ne'nate. ⁵ Alagepa ya'mo alino ne'namigeno'ae'mo mago'e yafe'mo naipafati'mo ohau'niye. Naha ne'maege'nae'mo hakiki namamo neya vekagana huno mai'niya kava hu'na ne'mauve. ⁶ Ala kava ne'mo'a ali'a afepi apatage'a ne'maiya vaya'mo hapa maetenno apakai'api ya'mo alisayafe'mo alino apamigiye. ⁷ Agaemo aipafi'mo agesa afige hauge nehiya kava'amo Mosese'mo alino ave lige Isaleli vaya'mo hu'niya kava'amo alino apave lige hu'niye. ⁸ Ala kava ne'mo'a hau huno apatege fiku hapa maeno apamige vase vase huno aipamo leno apatege lusi kava huno hau ayamopafi'mo hauge huno ne'maiye. ⁹ Halate mago'e huno olahaugiya'monanafa muki afina'mo aipamo leno olategaiye. ¹⁰ Hosu kavatimo anonatilefe'mo magoke aiyaya huno nolamiye. Hosu kava'mo hu'nona kavatilefe'mo magoke aiyaya huno nolamagiye.

¹¹ Koku'na'mo muga anagamo hane'niya kava huno agaefefeke'mo koli hute'a mono nehaya vaya'aife'mo magoke aiyaya kava huno hau huno ne'apate. ¹² Yegemo haine ne'eya aupilaga'e yegemo lamino nefaleyia

aupilaga'e'mo lusi afagi'ale'mo hane'niya kava huno Goti'a hosu kavatimo magoke aiyaya kava huno alino afagi'ale'mo yaga auno ne'atale. ¹³ Afo'apimogi mafa'ne anaga'apie'mo hapau hu'a ne'ataya kava huno Ala kava ne'mo'a agaefe'mo koli hute'a mono nehaya vaya'aife'mo hau huno ne'ate. ¹⁴ Agaemo, mopaleti'mo alo hu'na apate'nove. Mumusopaleti'mo alo hu'nova vaya'age'mo mai'nae, huno agesamo ne'afiya'mofe'mo lagaetegamo vase vase huno ali'ya'mo ne'aliye. ¹⁵⁻¹⁶ Kahaumo'mo aise afina'mo nehaneya kava huta ma mopafi'mo aise afina'mo maigeta nefalune. Kahau ausemo he'nigeno'ae'mo malage huno yasimo ne'aligeno'ae'mo falu teteno hali huno mopafi'mo asagauno ne'aiya kava huta aise afina'mo maigeta ago nefalune. ¹⁷⁻¹⁸ Nefaluna'monanafa Ala kava nefe'mo koli hute'a mono nehaya vaya'aife'mo ema akeya'vilagati'mo hau huno apateme apateme eno henaga'amo afole aisiya afina'e'mo hau huno apateme apateme uno hano osugiyе. Agaemo laha ne'maeya kava huno alita apate'nonanage'a henaga'amo ali'a apateme apateme visaya mafa'nemogimo kotalake ge'amo akame hu'a ma kava'mo hiyo, huno hu'niya gemo ne'afiya vaya'mo hapa ne'mae.

¹⁹ Ala kava ne'mo koku'napi'mo mai'neno'ae'mo yagaino ne'ate. Muki asole vaya'aite'mo yagaino ne'ate. ²⁰ Enisole vaya'mogitapae, hu'na, lokiya vaya'mo mai'netapa ge'amo afitetapa akame nehaya vaya'mogitapae, Ala kava ne'mo agi'ale'mo

alitapa asaga hiyo.

²¹ Muki koku'napi mai'netapa ali'ya'amo ne'aliya vaya'amogitapamo hau'niya kava'mo nehaya vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. ²² Muki alo huno lapateteno muki ne'yagaiya kotegamo mai'naya vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Nagupi mafa'neo, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alika asaga huovo.

104

Goti'a muki ya'amo alo hu'niya gemae

¹ O, Naune'nameyo, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alika asaga huka ato. Ala kava neo, O Goti'nimogae, hu'na, ala kagi vekamo mai'nane. Ala kagika'e alopa konali yaka'e'mo kukenagana huka alika vaiteka ne'maine. ² Ha le yakamo kukenakagana huka alika vaiteka ne'maine. Koku'na'mo seli nokana huka alika atale male'nane. ³ Anagamo hiyapi anite'mo nokamo akalo huka ki male'nane. Hiya'mo kalekagana huno hane'nigeno yasimo'mo kavalelino ne'viye. ⁴ Agaemo enisole vaya'amo yasigana huno alo huno apate'niye. Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mo ata vaikana huno alo huno apate'niye.

⁵ Kagaemo ma mopamo muki afina'mo hanege hanege huno hanesiyafe'mo faika ate'nane. ⁶ Solovala ani'mo alika ate'nanageno eno ma mopamo aeno ati kaetenno avemo alino agase'niye. ⁷⁻⁸ Solovala anife'mo, kaune ho, huka hu'nanageno aune heno u'niye. Hakalu hu'nanageno afiteno'ae'mo nagu nagu huno

lami'niye. Aveleti'mo aino laki lamino aune hetaleno lamino ani yamufl'mo asagauno aiteno ate'nana no'ale'mo halate hane'niye.
⁹ Kegi'yamo huka ku aika ate'nananageno halate eno ma mopamo aeno ati okaegaiye.

¹⁰ Meti ani'mo alino ate'nigeno ani yamufl'mo nelamiye. ¹¹ Nelamige'apae'mo muki afela afumogimo ne'nae. Afela nokimogimo ne'nageno'ae'mo apainagamo hau nosiye.
¹² Ani agi'nale'mo hane'niya yosafi'mo nama anaga'mogi apano'mo ki malete'a yosa akopale'mo mai'ne'a apake ne'aiye.

¹³ Anagamo akalo huka ki male'nana nopati'mo ani'mo alika avele'mo laki'nanageno'ae'mo ko'mo ne'aigeno'ae'mo muki ma mopafi ya'mo nehage. ¹⁴ Muki pulumakamogi kahaumo nesayafe'mo alika hageka ateteka vaya'mogi hoyafi'mo hakalesaya ne'yate'mo yagai'ne'a ali'a nesayafe'mo alika hageka ne'atane. ¹⁵ Ani kava huka ma mopafi vaya'mogimo apamogaga aisayafe'mo nofi alagafati ani'mo alika apamige apaugosafi'mo uvelimo falesageno fayu fayu hisige'a amuse hisayafe'mo uvelimo alika apamige apaipamo alino lokiya vaino apatesiyafe'mo peleti mayamo alika apamige huka alika ne'amine. ¹⁶ Ko'mo ne'aigeno'ae'mo Lemanonigayagamo Ala kava ne'mo'a fai male'niya yosamo'mo lusi kava huno ani'mo ne'aliye. ¹⁷ Ani yosale'mo muki nama anaga'mogimo apano'mo nekiye. Mago alopa namamogimo mago yosale'mo apano'mo nekiye. ¹⁸ Afela meme anaga'mogimo yatala

avele'mo umenitata nehage'apae'mo mago afela
afu anaga'mo yafa kapi'mo u'a fala nekiye.

¹⁹ Kagaemo kaimo alo hu male'nanagero muki
afina'mo kaimo eno ne'ateya kavafe'mo lekana
nepaiye. Yegemo lamino nefaleya afina'mo
agetageno lamino nefale. ²⁰ Kagaemo hani huvo,
huka nehanageno hani'mo nehige'apae'mo muki
yagagafamo fala ki'a mai'nayategati'mo e'a
umenitata nehae. ²¹ Afela layoni ana'aumogi
Gotitegati'mo ne'ya'mo ali'a nesayafe'mo
kahauya hu'a kae kae nehae. ²² Yegemo
nelege'apae'mo kelifi'mo lami'a havae'a
ne'maiye. ²³ Fala ki'a ne'maige'apae'mo vaya'mo
he ti'a u'a ali'ya'apimo ne'aligeno'ae'mo yegemo
lamino nefale.

²⁴ O Ala kava nene, hu'na, asole kava'mo
nehane. Ageteka afi'nana kavakaleti'mo
muki ma mopafi ya'e vaya'e'mo alo hu
male'nanagero'apae'mo ma mopafi'mo kili pae'a
mai'nae. ²⁵ Solovala ani'mo muga afagi'ale'mo
hane'nigeno lusi yatala ani'mo vasilonafi'mo
muki apaune'apame'e ya'mo mai'nae. ²⁶ Muga
alopa anipi'mo asole sipimo ne'vage'apae'mo
alopa noyamemogi nagosa'mo aili'a u'e'a hu'a
yokalomo nele'ae'mo ae'a hailo hu'a haite'a emi
ete'a nehae.

²⁷ Muki'amogimo ne'ya'mo alika
apamisanafe'mo apaka netege'a ka-
gava ne'maiye. ²⁸ Ne'ya'mo alika
ne'apaminage'aphae'mo ne'nae. Kayapati'mo
ali'a ne'a apamu neae. ²⁹ Kakame'yamo
ne'apaminage'apae'mo kolikamo nehae.
Apavamusate'mo ne'alinage'apae'mo

falite'a halate mopamo ali'a nehamalae.
³⁰ Kaunekame'mo alika ate'nanageno uno
 alino afole aino ne'apate. Muki haopalegamo
 saufa ya'e vaya'e'mo alo huteka alika afole aika
 ne'apatane.

³¹ Ala kava ne'mo ha le konali ya'amo'mo alagi
 hanege hanege huno haneno. Ala kava ne'mo'a
 alo hu'niya yatefe'mo amogaga aino. ³² Agaemo
 mopale'mo aulu heno ne'agegeno'ae'mo imima
 ne'aliye. Avele'mo ame ne'aligeno'ae'mo
 halinamo ne'aiye. ³³ Nagaemo ofali'na muki
 afina'mo afa'a mai'ne'nae'mo Ala kava ne'mo
 agi'ale'mo ali'na asaga hu'na yoke huguve.
³⁴ Ala kava nefe'mo namogaga ne'auva'mofe'mo
 agaefefe'mo nagesa afifi hu'na ne'mauvanageno
 amuse huno natesiyafe'mo nahau'niye.
³⁵ Agaemo hosu vaya'mo ma mopafati'mo alagi
 alino hano huno apatalesiyafe'mo nahau'niye.

O naune'nameyo, hu'na, Ala kava ne'mo
 agi'ale'mo alika asaga huka ato. Ala agi'amo
 amiyo.

105

Goti'a Isaleli vaya'aite'mo alagepa huno ya-gaino apate'niya kavafe'mae

¹ Ala kava nefefeke'mo hao ke heyo. Agae-
 feke'mo ge hiyo. Hu'niya kavafe'mo ava
 gemo afisayafe'mo muki alu nofi vaya alu nofi
 vaya'aife'mo aeta hakalo hutapa hapa paiyo.
² Agaefefe'mo yoke huge samu yokemo huge
 hiyo. Lapau ne'aiya kava'ae kava'ae'mo ava
 gemo hiyo. ³ Aote agi'alefe'mo ala lapakitapimo

alitetapa lapamogaga aiyo. Ala kava nefe'mo kahauya nehaya vaya'mogimo apamogaga aiyo.

⁴ Ala kava netegamo utapa himamu'amo al-isayafe'mo kahauya hutapa maiyo. Augosamo agesayafe'mo kahauya hiyo. ⁵⁻⁶ Emalehamu'a Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aliya veka'amo ag-inago vaya'amogitapae, hu'na, Yekopu'a lekana paino ate'niya vekamo aginago vaya'amogitapae, hu'na, lokiya kava'a'e aune kava'a'efe'mo lapakesamo afiyo. Alino fako huno apateteno ani kava'mo hiyo, huno hu'niya ge'ae'mo lapakesamo afiyo.

⁷ Agaemo Ala kava netimo Gotitimo'ae. Agaemo muki ma mopafi vaya'mo alino fako huno apateteno ani kava'mo hiyo, huno nehiye. ⁸ Agaemo muki afina'mo agai'a kotalake ge'ae'mo agesamo afiteno o'ataleno akame huno ne'maiye. Vaya'mo afole aite afole aite hume hume ne'visageno'ae'mo afole aino, huno hu'niya gee'mo age okanino agesamo afino mai'niye.

⁹⁻¹⁰ Agaemo Emalehamu'e'mo kotalake gemo hu maleteno Emalehamu mafa'ne'amo Aisikife'mo ani kava'mo huguve, huno hu maleteno Aisiki mafa'ne'amo Yekopufe'mo hanege hanege huno hanesiya kotalake ge'amo hu male'niye. ¹¹ Kenani mopamo ali'na haki'na lapamisugeno lapakaitapi mopatapimo hanegaiye, huno ha pai'niye.

¹²⁻¹³ Aise vaya'amogi ina agufa nata vaya'mo mai'ne'apae'mo u'a mago nofi vaya'ai mopale'mo maige'a atale u'a mago alu nofi vaya'ai mopale'mo maige'a atale u'a ani kava hu'a mago kini vekamo'a yagai'niya mopale'mo

u'a maige'a atale u'a mago alu kini vekamo'a yagai'niya mopale'mo maige maige hu'a mai'nae. ¹⁴ Ani kava hu'a mai'naya'monanafa Ala kava ne'mo'a agai'a vaya'aite'mo hosu kava'mo hu'a yagai'a o'atesayafe'mo o'ataleno yagaino apate'niye. ¹⁵ Inagi yagai'a ne'apataya kini vaya'aife'mo, uvelimo fale'na apate'nova vaya'mo apame o'aliyo. Nagaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo maitapa halove hutapa apatetetapa hanageke ya'mo alitapa o'apamiyo, huno ke hapau'niye.

¹⁶⁻¹⁷ Ala kava ne'mo'a, kafu hisaya kava'mo ali'na afole ai'na ategauve, huno agesamo afiteno hogoteno vaya'amo hapa maesiya vekamo Yosefe'mo alino ate'nigeno u'niye. Yosefe nepu'amogimo avale'a alu nofi vaya'mo apami'nage'a kalavusi ali'ya'mo alisiya mafa'nemo maisiyafe'mo miya fai'a avaleli'a u'nae. ¹⁸ Isipi kotegamo uno mai'nige'a kalavusi hu'a atete'apae'mo aiyalate'mo seli nofiteti'mo ki'a ate'nageno lusi kava huno kana hau'niye. ¹⁹ Ani kava huno mai'nigeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a amalageka huno ateme ateme ne'vigeno'ae'mo afole aigiye, huno hu'niya kava'mo afole ai'niye. ²⁰ Hogote kini vekamo'a ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, hatu maeka ato, huteno alino ate'nigeno uno Yosefe'mo hatu maeno ate'niye. ²¹⁻²² Hatu maeno ateteno'ae'mo, muki Isipi mopale'e vaya'aite'e'mo yagaika apato, huno ha pai'nigeno Yosefe'a hogote gamani vaya'mo mai'ne'a yagai'a ne'ataya vaya'aite'e'mo yagaino apateteno vayatama

vaya'mo alino apaya male'niye.

²³ Ani kava huno yagaino apate'nige'apae'mo Isaleli vaya'mo Isipi kotegamo e'nae. Yekopu'e muki afamo anaga vaya'a'e'mo e'a Hamu aginago vaya'ai mopale'mo Isipi kotegamo mai'nae. ²⁴ Mai'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a vaya'amo hapa mae'nige'a asole mafa'nemo ali'a apate'nage'a ai'a atagu fae'a maite'a lokiya vaya'mo hamalete'a kame vaya'apimo ae'a apakase'nae. ²⁵ Agaemo Isipi vaya'ai apaipa apakesamo alino afe leno apate'nige'apae'mo agai'a vaya'aitegamo apaini hu'a apatete'a ali'ya'amo ne'aliya vaya'aife'mo humi apate'nae. ²⁶ Agaemo ali'ya'amo ne'aliya veka'amo Moses'e lekana paino ate'niya vekamo Eloni'e'mo alino anate'nige'ana kini vekalegamo u'na'ae. ²⁷ Anakaemo Goti lokiya kava'amo no'agaya agufa aune kava'mo Isipi kotegamo hu'na'ae. ²⁸ Agaemo hani hisiya kava'mo alino ate'nigeno emineno hani hu'niye. Isaleli vaya'mogi ge'amo o'atale'a afi'nae. ²⁹ Agaemo ani'mo kola ani'mo alino hamaleno ate'nige'a noyame anaga'mo fali'a hano hu'nae. ³⁰ Lokuloku anaga'mo ai'a atagu fae'a muki ani mopale'mo mai'ne'ae'mo kini vaya'mo nehavaya no'apifi'mo hai'a mai'nae. ³¹ Ge hu'nige'apae'mo asole kosi anaganagi apayokapi nama anaganagi hu'a e'a muki ani mopale'mo ai'a atagu fae'a mai'nae. ³²⁻³³ Afa ko'mo aiyo, huno osu'nifa ko mopa ko'mo aiyo, huno hu'nigeno muki ani kote'mo alino alave huteno lusi ko mopa ko'mo aiteno nofi'e fiki yosa'e'mo amagi'niye.

Hafosa hai'nigeno muki haopalegamo hane'niya yosamo amagino lo ae'niye. ³⁴⁻³⁵ Ge hu'nige'a asole akenu anaga'mo neya akenu'age hu'a lekana opaisuna agufa akenu anaga'mogimo e'a muki hegafatalili ya'e muki hoyalega hane'niya ne'ya'api'e'mo ne'a hano hu'a atale'nae. ³⁶ Muki Isipi vaya'ai yege mafa'ne'apimo apamagi'niye. ³⁷ Apamagiteno Isaleli vaya'mo hatu maeno apate'nige'a Isipi kote-gamo atale'a ugefe'mo nehu'apae'mo Isipi vaya'ai siluva yafa'api'e goli yafa'api'e'mo alini'a u'nae. Muki vaya'amo kaita ohapau'nige'a lokiya vai'a mai'ne'a u'nae. ³⁸ Isipi vaya'mogimo apakaefe'mo lusi kava hu'a koli hu'naya'mofe'mo Isaleli vaya'mo apatale'a ne'vage'apae'mo apamogaga ai'nae. ³⁹ Goti'a muki feluga'amo ulunapi'mo uge maige hisayafe'mo hiyateti'mo aino apati kaeteno muki hani'ilaga'amo aeno ha leno apatesiyafe'mo koku'npati'mo ata le'nigeno aeno ha leno apate'niye. ⁴⁰ Apakaemo Gotife'mo afi ge'nageno'ae'mo hifakana agufa nama anaga'mo apate'nige'a haleli u'a mai'nage'a apatafau'a kae'a ne'nae. Agaemo lusi ne'ya'mo koku'npati'mo alino apami'nige'a ali'a ne'a apamu hu'nae. ⁴¹ Agaemo ani'mo ohane'niya kote-gamo yafapi'mo amagino apalo ati'nigeno yafapati'mo alopa anikefamo emine'nige'a ne'nae. ⁴² Agaemo ali'ya'amo ne'aliya veka'amo Emalehamufe'mo ani kava'mo huguve, huno hu male'niya ge'ae'mo agesamo afi'niya'mofe'mo ani kava'mo hu'niye.

⁴³ Ani kava nehuno'ae'mo vaya'amo

apavalelino ne'vige'apae'mo lekana paino
 apate'niya vaya'amogimo yoke hu'a apamogaga
 ai'nae. ⁴⁴ Agaemo alu nofi vaya alu nofi vaya'ai
 mopamo alino apami'nige'a hoyalapi'e'mo
 ali'nae. ⁴⁵ Ge'amo afite'a ke'aepa ge'amo akame
 hisayafe'mo ani kava'mo hu'niye. Ala kava
 ne'mo agi'ale'mo alita asaga hutapa ateyo.

106

*Isaleli vaya'mogi hosu kava'mo hu'naya
 kavafe'mo apava gemae*

¹ Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga
 hiyo. Alagepa vekamo mai'niya'mofe'mo hao
 ke heyo. Muki afina'mo hau huno apatege
 apatege huno ne'maiye. ² Ina lagimo hu'niya
 kavafe'mo ava gemo hugae. Alagepa kava'mo
 lusi kanale kava'mo hu'niya'mofe'mo ina lag-
 imo ani kava'mo hu'a agi'ale'mo ali'a asaga
 hugae. ³ Ge'amo afite'a akame hu'a muki
 afina'mo alagepa kava'mo nehaya vaya'mogimo
 Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a
 afa'a apamogaga aigae.

⁴ Ala kava nene, hu'na, Vayakamo hapa
 maesana afina'mo nagae'efe'mo kagesamo
 afiyo. Apakufamo alika katika apatesana
 afina'mo nagae'e'mo nagufamo alika katika
 nato. ⁵ Naha maege'nao vayakamo alagepa
 hu'a maisage'na apakete'nae'mo apakaegi'e'mo
 magokepi namogaga aite'na vayaka'e'mo Goti
 vaya'amo mai'none, hu'na hute'na magokepi
 lamogaga aigune. ⁶ Laginago vaya'mogimo
 hosu kavake'mo hu'a mai'naya kava huta

hosu kavake'mo huta mai'none. ⁷ Leginago vaya'mogi Isipi kotegamo mai'nageno'ae'mo Goti'a lokiya aune kava'mo hu'niyana age'a aeto osu'nae. Hau huno apate'niya kavafe'mo alagepa hu'a apakesamo o'afi'nafa ago apake kani'niye. Apakaemo solovala anite'mo u'a ava'yi hute'ae'mo anaga hogote vekalegamo hosu kava'mo hute'a ge'amo ago amagi'a atale'nae. ⁸ Amagi'a atale'naya'monanafa lapa maegauve, huno hu'niya gemo akame huno himamu'amo alino apave lisiyafe'mo apakufamo alino katino apate'niye. ⁹ Agaemo solovala anife'mo, aika kaka vao, huno hu'nigeno aino akaka vae'nigeno ani'mo folagapi'mo hau hu'niya mopale'mo apavalelino u'niye. ¹⁰ Agaemo kame vaya'ai apayapati'mo apakufamo ago alino katino apateteno'ae'mo ani kava huno kame vaya'apilegati'mo apavalelino e'nige'a e'a afa'a mai'nae.

¹¹ Ani'mo'a kame vaya'apimo ago aeno apati kae'nige'a muki vaya'amo ago fali'nae. ¹² Ani kava hu'nige'apae'mo ge'ae'mo apakesamo afl'a fatago hu'nae.

¹³ Hu'naya'monanafa hu'niya kavafe'mo ago apake kani'nige'apae'mo agaefe'mo na kava hisune, hu'a afi oke'ne'a afa kava'mo hu'nae. ¹⁴ Ka'me kotega mai'ne'ae'mo hosu hapa'ye hu'nige'a Goti'mo amalageka hu'a ate'nae. ¹⁵ Agaefe'mo lamiyo, hu'a ge hu'naya gemo afi'niya'monanafa kaita'mo apami'nige'a ago fali'nae. ¹⁶⁻¹⁷ Ka'me kotega mai'ne'ae'mo Mosese'e Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aliya vekamo Eloni'efe'mo,

aetana laga ose'na'a'mofe'mo yagaitana
 olate'ao, hu'a hu'nageno mopamo aino akaka
 vae'nige'a Neteni'e afamo anaga'a'enagi
 Amilami'e afamo anaga'a'enagi hu'a asagau'a
 ai'nageno aino akaniteno aeno apati kae'niye.
¹⁸ Koku'napati'mo atamo emineno hosu kava'mo
 hute'a anakame hu'naya vaya'e'mo alagi leno
 apasaga li'niye. ¹⁹ Alu afina'mo apakaemo goli
 yafateti'mo pulumakamo aune'amo alo hute'a
 mono hu'nae. ²⁰ Apakaemo ani kava hu'a ha
 le konali Goti'mo atale'a agae aimu'yale'mo
 kahaumo ne'neya pulumakamo aune'alefe'mo
 mono hu'nae. ²¹ Goti'a lokiya aune kava'mo
 Isipi kotegamo huteno apakufamo alino katino
 apate'niya kavafe'mo ago apake kani'niye.
²² Agaemo Isipi kotegamo aune kava'mo
 huteno solovala anite'e'mo lokiya kava'mo
 hu'nige'apae'mo hapau ai'nae. ²³ Henaga'amo
 Goti'a aipamo leno apateteno'ae'mo vaya'nimo
 ali'na apago'ya lagau'na apatalegauve, huno
 nehigeno'ae'mo ali'ya'amo alisiyafe'mo Goti'a
 lekana paino ate'niya vekamo Moses'a
 nunumu huno apateteno'ae'mo apamagisiya
 ka'mo ago akani male'nigeno Goti'a afa'a
 apate'niye. ²⁴ Apateteno alagepa mopamo
 lapamiguve, huno hu'niyana apakesamo afi'a
 fatago osu'naya'mofe'mo ina agufa mopamo
 hane'niye, hu'a hute'a alagepa mopae'mo
 ohapau'niye. ²⁵ Apakaemo seli no'apifi'mo
 mai'ne'ae'mo Goti ge'amo akame osu'a ge
 nege nege hu'age'mo mai'nae. ²⁶⁻²⁷ Ani kava
 hu'a mai'nageno'ae'mo ani vaya'aife'mo ka'me

kotegamo lapamagite'na henaga'amo lapakinago vaya'mo alagepa mopa'apileti'mo ali'na hapa faitalesuge'a alu vaya'ai kotegamo u'a falige falige hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

²⁸ Henaga'amo Piyo kotega aigofe goti'apimo agi'amo Malife'mo mono hute'a auneme'amo ohane'niya aigofe goti'a ofalinimo amite'a ami'naya ofalini ya'mo ali'a ne'nae. ²⁹ Ani kava hu'nageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a aipamo leno apateteno alopa kaita'mo apami'niye. ³⁰ Apami'nigeno Finiyasi'a he tino hosu kava'mo hu'naya vaya'mo apamagi'nige'a fali'nageno Goti'a mago'e huno kaita'mo alino o'apamino atale'niye. ³¹ Finiyasi'a ani alagepa kava'mo hu'nigeno'ae'mo Goti'a naulagale'mo fatago kava'mo hu'niye, huno hu male'niyanageno fatago kava'amo muki afina'mo hanege hanege huno hanegaiye. ³²⁻³³ Apakaemo Melima kotegamo yafapati'mo ani'mo emine'niya kotegamo hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo Goti'a aipamo leno apate'niye. Hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo Moses'e'a hosu aipamo kali'nigeno agesamo o'afi'neno malage huno hosu gemo hu'nigeno Goti'a kana ya'mo alino ami'niye. ³⁴ Henaga'amo Goti'a, alu nofi vaya'mo muki vaya'amo apamagige'a faliyo, huno hu'niya gemo o'afi'nae. ³⁵ O'afi'a alu nofi vaya'ai a'mafa'ne'apimo alige a'mafa'ne'apimo apamige hu'a mai'ne'apae'mo hosu kava'apimo akame hu'a mai'nae. ³⁶ Aigofe goti'apimogife'mo mono hu'naya'mofe'mo Goti'a apamagi'niye. ³⁷⁻³⁸ Apakaemo

mafa'ne'api'e a'mafa'ne'api'e'mo apamagi'a
hosu apaune vaya'mo ofalinimo apami'nae.
Apakaemo mago kava'mo osu'naya nute
mafa'ne'apimo apamagite'a Kenani vaya'ai
aigofe goti'apimogimo ali'a apami'nae.
Apamagi'naya mafa'ne'apimogi kola'mo'a
mopamo alagi alino hosu huno ate'niye.
³⁹ Apakaemo Goti'a apakame'ya amite'a hosu
kava'mo hute'a apakai'apimo ali'a hosu hu'a
apate'nae. ⁴⁰ Ani kava hu'nageno'ae'mo Ala
kava ne'mo'a agai'a vaya'aife'mo aipamo
leno apateteno ohau'niye. ⁴¹ Hapa o'maeno
afa'a apakeno apatale'nige'apae'mo alu nofi
vaya'mo kame vaya'apimogimo e'a yagai'a
apate'nae. ⁴² Kame vaya'apimogi yagai'a
apate'nage'a apaiyafi'mo mai'ne'a ge'apimo
akame hu'nae. ⁴³ Agaemo asole afina'mo
apakufamo alino katino apateme apateme
e'niya'monanafa apakame'ya amite'a hosu
kava'mo hute'apae'mo hanageke ya'mo ali'nae.
⁴⁴ Ani kava hu'a mai'naya'monanafa agaefe'mo
keya ae'a ge hu'nageno hau huno apate'niye.
⁴⁵ Kotalake gemo huguve, huno hu male'niya
ge'ae'mo agesamo afi'niye. Apakaefe'mo
hau huno apateteno halate agesamo afi'niye.
⁴⁶ Agaemo kalavusi ali'yate'mo apavaleli u'a
apate'naya vaya'aife'mo hapa pai'nige'a hapau
hu'a apate'nae. ⁴⁷ O Gotiyo, hu'na, Ala kava
netimogae, lagufamo alika katika lateteka alu
nofi vaya'ai apayapati'mo lavaleka alika anupa
huka lategetao kaote kagikale'mo alita asaga
huta ateteta kahao ke heteta lamogaga aino.

48 Isaleli vaya'ai Goti'apimo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Hemenimo agi'ale'mo alitapa asaga hutetapa muki afina'efe'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Muki vaya'amogitapamo he, lama ge hutapa hiyo. Agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.

Goti'a hosu kavategati'mo apakufamo alino katino ne'ateya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae

107

Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo nehiya kavafe'mo ava gemae

1 Ala kava ne'mo alagepa vekamo mai'neno muki afina'amo hau huno apateme apateme uno hau huno apategaiya'mofe'mo agaefake'mo hao ke heyo. **2** Ala kava ne'mo'a kame vaya'apimogi apayapati'mo hatu maeno apate'niya vaya'mogimo, Ala kava ne'mo'a hatu maeno late'niye, hu'a hisaya gemo hane'niye.

3 Agaemo yegemo haine ne'eya kotegati'mo apavalelino ege yegemo lamino nefaleya kote-gati'mo apavalelino ege aluga aluga haopale-gati'mo apavalelino ege huno apavalelino eno alino anupa huno apate'niye.

4 Mago vaya'mo ani'mo ohaneno ka'me kotega vaya'mo o'mai'naya kotegamo afa'a umenitata nehu'apae'mo maisaya taonie'mo kahauya hu'naya'monanafa o'age'nae. **5** Afa'a umenitata nehageno'ae'mo apaka tege anife'mo hapauge nehigeno'ae'mo apakupi mafa'ne'age'mo apaunena ai'niye. **6** Ani kava hu'a hanageke ya'mo ali'ne'apae'mo Ala kava nefefe'mo

keya ae'a ge hu'nageno'ae'mo lusi hanageke ya'mo ali'naya kavapati'mo apavalelino e'niye. ⁷ Agaemo u'a maisaya taonifi'mo visayafe'mo fatago kate'mo apavalelino u'niye. ⁸ O, Vaya'mogi Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo alagepa kava'amo agete'a hapau ai'naya kavafe'mo hao ke heyo. ⁹ Agaemo hapau'nige'a hapa'ye nehiya vaya'mo alino falu huno apatege apaka neteya vaya'mo alagepa ya'mo alino apamige huno ne'maiya'mofe'mae.

¹⁰⁻¹¹ Mago vaya'amogimo Goti'apimo ge'amo ago amagi'a atalete'a anaga hogote vekamo'a hisaya kavafe'mo hu'niya gee'mo, afa gemo hu'niye, hu'a hute'a atale'naya'mofe'mo seli nofiteti'mo kino apate'nige'a hani hu'niya yapi'mo ulunapi'mo mai'ne'a falisaya kavapi'mo mai'nae. ¹² Ani kava hu'naya'mofe'mo lokiya ali'ya'mo alino apami'nigeno'ae'mo lokiya'apimo alagi hano hu'niye. Apakaemo mopafi'mo asagau'a ai'nage'apae'mo mago hapa maesaya vaya'mo alagi o'mai'nae. ¹³ Ani kava hu'a hanageke ya'mo ali'a mai'ne'ae'mo Ala kava nefe'mo keya ae'a ge hu'nageno afiteno hanageke ya'mo ali'naya kava'apifati'mo apakufamo alino katino apate'niye. ¹⁴ Agaemo selinofi'mo alino kapalu aeno ataleteno hani hu'niya yapi'mo ulunapi'mo mai'ne'a falisaya kavapati'mo apavalelino u'niye. ¹⁵ O, Vaya'mogi Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo alagepa kava'mo nehiya kava'amo agete'a hapau ai'naya kavafe'mo hao ke heyo. ¹⁶ Na kava hu'niya'mofe'mo hao ke hegae. Agaemo yafa lafi

kegi'yale kate'mo aeni kitamo alino lo aeteno lokiya aenileti'mo ka akani male'naya aenimo alino lo ae male'niye.

¹⁷ Negi nagi vaya'mogimo Goti ge'amo ago amagi'a atalege hosu kava'mo huge hu'naya'mofe'mo kaita hapau'niye. ¹⁸ Muki alu ne'ya alu ne'yafe'mo ohapau'niya'mofe'mo faligefe'mo hu'a mai'nae. ¹⁹ Ani kava hu'a hanageke ya'mo ali'ne'apae'mo Ala kava nefek'e'mo keya ae'a ge hu'nageno hanageke ya'mo ali'naya kava'apifati'mo apakufamo alino katino apate'niye. ²⁰ Goti'a ge'amo alino ate'nigeno emine'niya ge'aleti'mo alino alagepa huno apate'niye. Agaemo falisaya agufa hanageke ya'mo ali'naya kavategati'mo apavalelino u'niye. ²¹ O, Vaya'mogimo Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo hu'niya alagepa kava'amo agete'a hapau ai'naya kava'ae'mo hao ke heyo. ²² Apakaemo Gotife'mo hao ke hesaya ofalinimo amagi'a amiyo. Amite'a ali'ya'alefe'mo apamogaga aite'apae'mo ae'a hakalo hiyo.

²³ Alopa solovala anipi'mo sipifi'mo ali'ya'mo ne'aliya vaya'mogimo ²⁴ Ala kava ne'mo ali'ya'amo agege solovala anite'mo hu'niya kava'amo agete'a hapau ai'naya kava'mo agege hu'a ne'agae. ²⁵ Agaemo yasi aliyo, huno nehigeno'ae'mo lusi kava huno yasimo ali'nigeno ani'mo'a aino holakau holakau huteno apavalelino haiteno lamiteno nehiye. ²⁶ Sipifi mai'naya vaya'aite'mo lusi hanageke ya'mo afole ai'nige'a koku'napilagamo haite'a

emi'e'a afepilagamo lamite'a hu'nageno'ae'mo apakupi mafa'nemo'mo ani hegekana hu'niye. ²⁷ Alop a ni'l'mo nete'a negi nagi hute'a laku taka nehaya vayakana hu'a mai'nae. Alagepa huta maisunafe'mo na kava hisupi hu'a apakesamo o'afi'nae. ²⁸ Ani kava hu'a hanageke ya'mo ali'ne'apae'mo Ala kava nefeke'mo keya ae'a ge hu'nageno'ae'mo hanageke ya'mo ali'naya kavapati'mo apakufamo alino katino apate'niye. ²⁹ Agaemo yasie'mo afa'a maiyo, huno hu'nigeno'ae'mo ani'e'mo afa'a hane'na'ae. ³⁰ Ani'mo afa'a hane'nige'a apamogaga ai'nae. Ani kava huno apavalelino uno solovala ani agi'nale'mo hane'niya taonifi'mo u'a ava'yi hute'a alagepa hu'a maisayafe'mo hu'niya taonifi'mo apate'niye. ³¹ O, Vaya'mogimo Ala kava ne'mo'a muki vaya'aitegamo hu'niya alagepa kava'amo agete'a hapau ai'naya kava'ae'mo hao ke heyo. ³² Apakaemo ali'a anupa hu'a maisayate'mo ala agi'amo amiyo. Apakaemo vayatama vaya'mogi ali'a anupa hu'a maisayate'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a ateyo.

³³ Ala kava ne'mo'a alop a ni'l'mo alino leneno ne'atale. Haine ne'eya meti ani'mo alagi alino hano huno ne'atale. ³⁴ Vaya'mogimo hosu kava'mo hu'naya'mofe'mo mopafati'mo asole ne'ya'mo ne'aeya mopa'apimo alino hosu mopamo hamaleno ne'ate. ³⁵ Nehiya'monanafa hau hu'niya mopamo alino lanitani mopamo hamaleno ne'ate. Ani'mo ohane'niya mopafati'mo ani'mo alo huno ate'nigeno haine ne'e. ³⁶ Agaemo apaka neteya vaya'mo ani

mopale'mo maisayafe'mo apavalelino uno ne'apate. Apakaemo maisaya taoni'apimo kisayafe'mo apavalelino uno ne'apate. ³⁷ Apakaemo asole ne'ya'apimo alisayafe'mo avina ya'mo hakalege nofi alagamo faige hu'a mai'nae. ³⁸ Ala kava ne'mo'a hapa ne'maege'apae'mo asole mafa'nemo ali'a ne'apatae. Pulumaka anaga'mo hapa ne'maege'apae'mo mago'e hu'a ai'a atagu nefae.

³⁹ Kame vaya'apimogi kana ya'mo ali'a apamige hanageke ya'mo ali'a apamige hu'a ali'a apamisageno'ae'mo apaipamo'mo kana hisige'a alagepa hu'a o'maisaya afina'mo Ala kava ne'mo'a hapa maegaiye. ⁴⁰ Agaemo kame vaya'apile'mo ne'yagaiya vaya'mo alino afepi apate'nige'a ka'mo ohane'niya ka'me kotegamo afa'a umenitata nehae. ⁴¹ Alino afepi'mo ne'ateya'monanafa kagemi ya'apimo o'male'naya vaya'mo alino asaga huno ana'ale'mo ne'atege'a hanageke ya'mo no'aliye. Hapa ne'maege'a afamo anaga'mo magokepi'mo lokae'a mai'naya sipisipi anagakana hu'a mai'nae. ⁴² Fatago vaya'mogimo ani kava'mo agete'apae'mo apamogaga ne'aiya'monanafa hosu vaya'mo apavayale'mo alino akani male'nige'a apake no'aiye.

⁴³ Muki afite'a age'naya vaya'mogimo ani kavafe'mo apakesa afifi hu'a maigae. Apakaemo Ala kava ne'mo'a vaya'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo age'a aeto hugae.

Ala kava ne'mo'a Ala kava netie'mo ha pai'niya gemae

¹ Ala kava ne'mo'a Ala kava ne'nie'mo, lamaga nahaopale'mo faika maime maime ne'uge'nao kame vayakamo ali'na kaiya afe'alumelaga apateno, huno ha pai'niye. ² Ala kava ne'mo'a kayoteti'mo yagaika apatesana himamukamo Saiyoni taonifati'mo alino atesigeno ugiye. Kame vayakamogi folagapi'mo mai'neka yagaika apato, huno kaha pai'niye. ³ Himamukaleti'mo hisana afina'mo vayakamogimo apaipafati'mo hapau'nisige'a apakufamo kamite'a apaote konali kukenamo ali'a vaite'a kakame hugae. A'nemogimo apaipa kupati'mo mafa'nemo ali'a ne'ataya kava huno netepi'mo lao'ya'mo nelamiye. Ani kava huno Goti'a neya vayakamo alino apatesige'a lao'yakana hu'a afole aite'a kagaetegamo ugae. ⁴ Ala kava ne'mo'a aipa agesamo alino afe oleno ago'yamo ataleno ge huno'ae'mo, Melikiseteki'a mono huno ne'ateya vekamo mai'niya kava huka agae akamelegati'mo agae nofi vekamo mono huka ne'atana vekamo mai'neka muki afina'ae'mo maige maige huka maigane, huno kaha pai'niye.

⁵ Ala kava ne'mo lamaga kahaopale'mo mai'niye. Agaemo aipamo leno apatesiya afina'mo kini vaya'mo alagi apamagigiye.

⁶ Agaemo muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mo alino fako huno apatetenno kamiti apamagisige'a falite'apae'mo apakufa'amo mopafi'mo asagau'a aigae. Agaemo muki haopalega mai'naya kini vaya'aife'mo kame huno apatetenno huno aeno apakasegaiye.

⁷ Kategamo ne'uno'ae'mo ka agi'nale'mo hane'niya anipati'mo negaiya'mofe'mo he tino lokiya vaino aeno apakasegaiye.

116

Nagaemo ge hu'nogeno Ala kava ne'mo'a afiteno naha mae'niye, huno hu'niya gemae

¹ Nagaemo nunumu huge keya ae'na ge huge hu'na mai'nogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a afi'niya'mofe'mo agaefefe'mo nahau nayamopafi'mo ne'nahaiye. ² Keya ae'na ge hu'nogeno ge'nimo afi'niya'mofe'mo ofali'na afa'a mai'ne'nae'mo muki afina'ae'mo keya ae'na ge huguve. ³ Falisuva kava'mo'a nofi aegekana huno natafauno alagi huno mai'niye. Kanolufi'mo lamiguve, hu'na nagesamo afite'na nahausoli hute'na koli hu'nove. ⁴ Ani kava hu'na mai'ne'na Ala kava nef'e'mo, Ala kava nene, hu'na, kahao ke hovanagi nagufamo alika katika nato, hu'na keya ae'na ge hu'nove.

⁵ Ala kava ne'mo'a fiku hapa maeno apamige fatago kava'amo huge huno ne'maiye. Gotitimo'a hau huno nelateya vekamo mai'niye. ⁶ Ala kava ne'mo'a apamu'amo ohane'nige'a afite'a o'age'naya vaya'aite'mo yagaino ne'apate. Hosu ya'mo ali'nogeno'ae'mo naha mae'niye.

⁷ Ala kava ne'mo'a alagepa huno naha mae'niya'mofe'mo naune'nameyo, hu'na, maika aika afeleka maika falu huvo. ⁸ Ala kava ne'nimogae, hu'na, falisuva kavategati'mo nagufa'nimo ago alika katika nate'neka naunumo aeka kalo paeka nateteka naiyafi'mo

o'nahaesiyafe'mo yagaika nate'nane.⁹ Nagaemo Ala kava ne'mo aulagale'mo ofali'a afa'a mai'naya vaya'aitegamo umenitata nehuve.¹⁰ Nagesamo afi'na fatago nehuva'mofe'mo ge hu'nove. Ge hu'nae'mo, lusi hanageke ya'mo ali'nove, hu'na ge hu'nove.¹¹ Nagaemo, Muki vaya'aife'mo aigofe vaya'mo mai'nae, hu'na alagepa hu'na nagesamo o'afi'ne'na malage hu'na ge hu'nove.

¹² Ala kava ne'mo'a nagaetegamo lusi kava huno alagepa kava'mo hu'niya'mofe'mo anona'alefe'mo na agufa ya'mo amiguve.¹³ Nagaemo lagufamo alino katino late'niya kavafe'mo nagesamo afite'na kapufi ani'mo ali'na nete'na Ala kava nefekte'mo keya ae'na ge huguve.¹⁴ Nagaemo, naha mae'niya'mofe'mo agaetegamo alagepa kava'mo huguve, hu'na hu'nova gemo akame hu'na Ala kava ne'mo vaya'amogi apaulagale'mo agaetegamo alagepa kava'mo huguve.¹⁵ Goti'a vaya'ae'mo, hogote vaya'mo mai'nae, huno huteno agesamo ne'afiya'mofe'mo mago vaya'amo falisageno'ae'mo, ina agufa vayane, huno osuno amuse huno apategaiye.¹⁶ Ala kava nene, hu'na, ali'yakamo ne'aluva vekamo mai'nove. Ita'nimo'mo ali'yakamo ne'aliya a'mo mai'niya kava hu'na mai'nove. Hatu maeka nate'nanager'na afa vekamo mai'nove.¹⁷ Kahao ke he'na ofalinimo kamite'na kagaefekte'mo keya ae'na ge huguve.¹⁸ Naha mae'niya'mofe'mo Ala kava nef'e'mo, kagaetegamo alagepa kava'mo huguve, hu'na hu'nova gemo akame

hu'na vaya'amogi apaulagale'mo agaetegamo alagepa kava'mo huguve. ¹⁹ Yulusalemu taoni folagapi'mo Ala kava ne'mo mono no'afi'mo huguve. Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.

117

*Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo,
huno hu'niya gemae*

¹ O alunofi vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Muki alunofi vaya'mogi'e alunofi vaya'mogi'e'mo agi'ale'mo ali'a asaga hiyo. ² Na kava hu'nigetaene. Agaemo lusi kava huno hau huno latetenno alino ao ya'mo hu male'niye. Ala kava ne'mo'a lapa maegauve, huno laha pai'niya gemo lama ge'amo'mo muki afina'ae'mo hanege hanege huno afa'a hanegaiye.

Ala kava ne'mo agi'ale'mo alitapa asaga hiyo.

118

*Muki afina'mo hau huno ne'apateyanageno ani
kava huno hau huno apategaiye, huno hu'niya
gemaе*

¹ Ala kava ne'mo alagepa vekamo mai'niya'mofe'mo agaefefeke'mo hao ke heyo. Hau huno ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye. ² Isaleli vaya'mogitamo, Hau huno ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye, huta higetao. ³ Eloni nofi vaya'amogitapamo, Hau huno

ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye, hutapa hiyo.

⁴ Muki vaya'amogitapamo agaefefeke'mo koli hutetapa mono nehaya vaya'mogitapamo, Hau huno ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye, hutapa hiyo.

⁵ Lusi hanageke ya'mo ali'ne'nae'mo Ala kava nefefeke'mo keya ae'na ge hu'nogeno'ae'mo ge'nimo afiteno hatu maeno nate'nige'na afa'a mai'nove. ⁶ Ala kava ne'mo nagae vekamogeno na ha maesiyafe'mo mai'niya'mofe'mo vaya'mogi nagaetegamo hisaya kavafe'mo koli osuguve. ⁷ Ala kava ne'mo nagae vekamogeno na ha maesiyafe'mo mai'niya'mofe'mo apake'novana kame vaya'nimo asagau'a aigae. ⁸ Vaya'mogimo laha maesiyafe'mo lagesamo afisunana kanale osugifa Ala kava nefefeke'mo laha maegaiye, huta lagesamo afisunana kanale hugiye. ⁹ Ala apaki alite'a ne'yagaiya vaya'mogi laha maesiyafe'mo lagesamo afisunana kanale osugifa Ala kava nefefeke'mo laha maegaiye, huta lagesamo afisunana kanale hugiye.

¹⁰ Muki alu nofi vaya alu nofi vaya'mo kame vaya'nimo mai'ne'a fai'a ku ai'a nate'nage'nae'mo Ala kava ne'mo himamu'aleti'mo alagi ali'na hano hu'na apatalegauve. ¹¹ Muki haopalega mai'ne'a fai'a ku ai'a nate'nage'nae'mo Ala kava ne'mo himamu'aleti'mo alagi ali'na hano hu'na apatalegauve. ¹² Kevegevegana hu'a fai'a ku ai'a nate'naya'monanafa aufenofipi'mo

malage huno atamo leno yu neheya kava hu'na Ala kava ne'mo himamu'leti'mo alagi ali'na hano hu'na apatalegauve. ¹³ Kame'nimogae, hu'na, alika nago'ya faitalanage'na heleve hugefe hu'nogeno'ae'mo Ala kava ne'mo'a na ha mae'niye. ¹⁴ Ala kava ne'mo'a lokiya vaino nate'nige'na yoke nehuve. Agaemo nagufamo ago alino katino nate'niye. ¹⁵ Afiyo, hu'na, alagepa vaya'mogimo seli no'apifati'mo apakufamo ago alino katino apate'niya kavafe'mo yoke hu'apae'mo, Ala kava ne'mo'a himamu'leti'mo ani kava'mo hu'niye. ¹⁶ Himamu'leti'mo aeta apakase'none, hu'a nehae. ¹⁷ Ofali'na afa'a mai'ne'nae'mo Ala kava ne'mo'a hu'niya kavafe'mo ava gemo ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. ¹⁸ Ala kava ne'mo'a lusi kava huno namagi'niya'monanafa falisuvafe'mo afa'a o'natale'niye.

¹⁹ Alopa mono no'mo kitamo yakika natege'nao hai'na Ala kava nefe'mo hao ke heno. ²⁰ Ala kava ne'mo'a kipa'amo hane'nige'a alagepa vaya'age'mo fale'a nehaiye. ²¹ Ge'nimo afiteka nagufamo alika katika nate'nana'mofe'mo kahao ke nehove.

²² Yafateti'mo no nekiya vaya'mogimo mago no nekiya yafafe'mo, afa yafane, hu'a hute'a ali'a yaga au'a atale'nageno'ae'mo Goti'a ani yafafe'mo, hogote yafa'mo no'mo fai'na atesuvafe'mo konale yafa'mo hane'niye, huno huteno alino asaga huno ate'niye. ²³ Ala kava ne'mo'a ani kava'mo hu'nigetae'mo ageteta aeto agufa kanale kava hu'niye, huta lahau ai'none. ²⁴ Ala kava ne'mo'a ani afina'mo hu male'niye.

Ani afina'mo lamogaga aigetao. ²⁵ Aukaya hutae'mo, O Ala kava nene, huta, lagufamo alika katika lato. O Ala kava nene, huta, laha maegeno'ao ali'yatimo'mo alagepa huno afole aino, huta aukaya nehune. ²⁶ Goti'a Ala kava ne'mo agi'alefe'mo ne'eya vekamo fiku ha maeno amino. Lagaemo Ala kava ne'mo mono no'afati'mo Goti'a fiku lapa maeno lapamino, huta nehune. ²⁷ Ala kava ne'mo Goti'a mai'niye. Agaemo ha le ya'amo alino lami'niye. Ofalini afumo alitapa hi'yalamute'mo male'netapa nofiteti'mo kitapa atafau maleyo. ²⁸ Goti'nimogamo mai'nananage'na kahao ke hegauve. Goti'nimogamo mai'nananage'na ala kagikamo kamiguve.

²⁹ Ala kava ne'mo alagepa vekamo mai'niya'mofe'mo agaefefeke'mo hao ke heyo. Hau huno ne'apateyanageno muki afina'ae'mo hau huno apatege apatege huno maigiye.

119

Goti ge'ae'mo ava gemae

¹ Vaya'mogimo alagepa kava'mo nehu'apae'mo vai'mo o'ali'a Ala kava ne'mo ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ² Avayafati'mo hu'niya ke'aepa ge'amo akame huge agesayafe'mo muki apaipafati'mo kahauya huge hu'a ne'maiya vaya'mogi Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae. ³ Apakaemo mago hosu kava'mo osu'a Ala kava

ne'mo kate'mo umenitata nehae. ⁴ Kagaemo, lapayamukiki hutapa ge'nimo akame hiyo, huka hu'nane. ⁵ Gekamo alagepa hu'na afite'na akame hisuvafe'mo ne'nahaiye. ⁶ Muki gekamo agete'na afisuva afina'mo navagage osugiye. ⁷ Nagaemo fatago kava'mo huka alika fako huka nehana gekamo alagepa hu'na afite'nae'mo alagepa fatago naipafati'mo ala kagikamo kamiguve. ⁸ Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo akame huguvanagi alagi nataleka o'uvo.

⁹ Haiya kava huno neya vekamo'mo nehiya kava'amo afa'a aeno kalo paeno atalegaiye. Agaemo gekamo alagepa huno afisiya kavatetike'mo afa'a aeno kalo paeno atalegaiye. ¹⁰ Muki naipafati'mo kagesuvafe'mo kahauya hu'nove. Hiyo, huka hu'nana ke'aepa gekamo atale'na visuvafe'mo o'natalo. ¹¹ Kagaetegamo hosu kava'mo osisuvafe'mo gekamo naipafi'mo ali'na fala ki male'nove. ¹² O Ala kava nene, hu'na, alagi alagepa huka mai'nane. Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo. ¹³ Nagaemo navayafati'mo muki gekamo fatago kava'mo huka kavayafati'mo alika fako nehana ke'aepa gekamo ae'na hakalo hu'na hapa pai'nove. ¹⁴ Ma mopafi alopa kagemi yafe'mo apamogaga ne'aiya kava hu'na kavayafati'mo hu'nana gekamo akame hisuvafe'mo namogaga ne'auve. ¹⁵ Nami'nana ke'aepa gekae'mo nagesa afifi hu'na maige ne'vana ka'mo age'na alagepa hu'na agege hu'na maiguve. ¹⁶ Nagaemo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekae'mo namogaga aite'na nage okanigiye.

¹⁷ Kagaemo ali'yakamo ne'aluva vekakamo mago'e huka fiku alika namige'nao ma mopafi'mo afa'a mai'ne'nae'mo gekamo akame hino. ¹⁸ Naulagamo alika ayakeka natege'nao ke'aepa gekamo agete'na nahau aiguve. ¹⁹ Ma mopafi'mo nata ne'na ne'visugekae'mo gekamo afisuvafe'mo alika fala okika alika nave liyo. ²⁰ Muki afina'mo alika fako nehana ke'aepa gekamo afisuva naipamo nekaliya'mofe'mo naipafi'mo nagafu nekiye. ²¹ Himu'namu kava'mo nehaya vaya'aife'mo huka faipa huka apate'nana vaya'mogimo kakamo atale'a ne'vagekae'mo ge nehapane. ²² Kavayafati'mo hu'nana gekamo akame hu'nova'mofe'mo hu'a faipa hu'a natege hosu gemo huge nehagi apavayamo alika akani apatege'a afa'a maiyo. ²³ Ne'yagaiya vaya'mogimo fai mai'ne'apae'mo hu'a faipa hu'a nate'naya'monanafa ali'yakamo ne'aluva vekamo'na avo'mo kae male'naya ke'aepa gekae'mo nagesa afifi hu'na mai'nove. ²⁴ Kavayafati'mo hu'nana gekae'mo namogaga ne'auve. Gekamo'mo visuva ka'mo alino nave neliye.

²⁵ Nagupi mafa'nemo asagauno aiteno mopafi'mo mai'niye. Lapa maegauve, huka hu'nana gekamo akame huka alika he tika nato. ²⁶ Nagaemo nehuva kava'nie'mo kaha pai'nogeckae'mo ge'nile'mo aeka atagaina huka nahe pai'nane. Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo. ²⁷ Aliko naya malege'na nami'nana gemo aepa'amo afi'na alagepa hu'na afino. Ne'alina ali'yakamo

agete'nae'mo nahau ai'nova kava'nie'mo hapa paiguve. ²⁸ Kanamo ali'nogeno nagupi mafa'nemo'mo ani hegekana hu'niye. Lokiya vai'na kategauve, huka hu'nana'mofe'mo lokiya vaika nato. ²⁹ Aigofe kate'mo o'visuvafe'mo ka akani maleteka ke'aepa gemo fiku alika namiyo. ³⁰ Lama ge kate'mo uguve, hu'na nagesa afi'nove. Alika fako hu'nana gemo ali'na naufragale'mo male'nove. ³¹ Kavayafati'mo hu'nana gele'mo ali'na kamae'nove. O Ala kava nene, hu'na, navagage ya'mo alika o'namiyo. ³² Mago'e huka naipa nagesamo alika namisanage'nae'mo nagu nagu hu'na gekamo hiyo, huka laha pai'nana gemo akame hu'na huguve.

³³ O Ala kava nene, hu'na, avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malege'nao o'atale'na akame hume hume u'na hano hisiya afina'e'mo akame hino. ³⁴ Alagepa hu'na nagesamo afisuva ya'mo alika namige'nao ke'aepa gekamo akame hino. He, muki naipafati'mo akame huguve. ³⁵ Hiyo, huka laha pai'nana gekae'mo namogaga ne'auva'mofe'mo ani kate'mo u'ne'na hisuva naipamo alika kalika nato. ³⁶ Fiku yanage'na ma mopafi yafe'mo na ha'yé hugiye. Kavayafati'mo hu'nana gekamo akame hisuva naipa nagesamo alika namiyo. ³⁷ Alu ya'mo aulu hae'na ne'agesugekae'mo alika aika afe leka nato. Kagae kate'mo ne'visugekae'mo alika he tika nato. ³⁸ Ali'yakamo ne'aluva vekamo'nafi'mo gekamo alika lokiya vaika ato, kagaefefe'mo koli nehuva'mofe'mae. ³⁹ Alagepa huka alika fako nehana'mofe'mo

hosu kava'mo hisuge'apae'mo hu'a faipa hu'a
natesayafe'mo koli nehuvanagi na ha mao.
⁴⁰ Nami'nana gekae'mo na ha'ye nehiye. Fatago
kavakaleti'mo alika he tika nato.

⁴¹ O Ala kava nene, hu'na, kahau huka
nato. Huguve, huka hu'nana kava'mo huka
nagufamo alika katika nato. ⁴² Gekamoke'mo
na ha maegaiye, hu'na nehuva'mofe'mo huno
faipa huno ne'nateya vekamo ge'ale'mo ae'na
atagaina hu'na ha paiguve. ⁴³ Alika fako
nehana gekae'mo nagesa afi'nae'mo, na ha
maegaiye, hu'na nehuva'mofe'mo lama gekamo
navayafati'mo alika o'atalo. ⁴⁴ Ani kava hu'na
mai'ne'nae'mo muki afina'ae'mo ke'aepa
gekamo akame hume hume u'na maiguve.
⁴⁵ Nami'nana gekamo afisuvafe'mo kahau ya
nehuva'mofe'mo kalavusifi'mo o'mai'na afa'a
maiguve. ⁴⁶ Nagaemo kavayafati'mo nehana
gemo ali'na ne'yagaiya kini vaya'aife'mo ae'na
hakalo hu'na hapa paisugen'oae'mo navagage
osugiye. ⁴⁷ Nagaemo nahau nayamopafi'mo
ne'nahaiya gekae'mo hiyo, huka laha pai'nana
gekae'mo namogaga aiguve. ⁴⁸ Nagaemo nahau
nayamopafi'mo ne'nahaiya gekae'mo hiyo, huka
laha pai'nana gekalefe'mo naya'mo ali'na asaga
hute'na avo'mo kae male'naya gekae'mo nagesa
afifi hu'na maiguve.

⁴⁹ Kagaemo ali'yakamo ne'aluva
vekamo'nae'mo kaha maegauve, huka
na ha pai'nana gekae'mo halate kagesamo
afika ho huvo. Ani gekae'mo nagesamo
afi'nae'mo, alagi afole aigiye, hu'na hute'na
navayagunagu hu'na maisuvafe'mo alika he

tika nate'nane. ⁵⁰ Gekamo'mo alagepa hu'na maisuva ya'mo alino nami'niya'mofe'mo kana ya'mo ne'alugeno'ae'mo naipamo'mo falu nehiye. ⁵¹ Apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a ne'apataya vaya'mogimo kigi yokalo gege'mo hu'a ne'nataya'monanafa ke'aepa gekamo o'atale'nove. ⁵² O Ala kava nene, hu'na, akeya'vilagamo gekamo alika fako nehana gekae'mo nagesamo afi'na ho hute'na naipamo ali'na falu hu'na ne'atove. ⁵³ Hosu vaya'mogimo ke'aepa gekamo ago amagi'a ne'atalaya'mofe'mo naipamo'mo atete nehiye. ⁵⁴ Nata ne'na e'na mai'nova no'nifi'mo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo yoke hu'nove. ⁵⁵ O Ala kava nene, hu'na, hani'ilagamo kagikae'mo nagesamo afi'na ho nehu'nae'mo ke'aepa gekamo akame nehuve. ⁵⁶ Nami'nana gekamo akame hu'nova'mofe'mo ani ya'mo ali'nove.

⁵⁷ O Ala kava nene, hu'na, kagaemo hetama'nimo mai'nane. Nagaemo gekale'mo yagai'ne'na akame huguve, hu'na hu'nove. ⁵⁸ Nagaemo muki naipafati'mo, fiku naha maeka namiyo, hu'na kaha pai'nove. Nahau hu'na lapategauve, huka laha pai'nana kava huka kahau huka nato. ⁵⁹ Nagaemo kava'nie'mo nagesa afite'nae'mo ai'na afe le'na kavayafati'mo hu'nana gemo akame hu'nove. ⁶⁰ Hiyo, huka laha pai'nana gemo akame hisuvafe'mo afa'a o'mai'na malage hu'na he ti'na akame hu'nove. ⁶¹ Hosu vaya'mogimo nofiteti'mo ki'a nate'naya'monanafa ke'aepa gekae'mo nage okani'niye. ⁶² Kagaemo fatago kava'mo

huka alika fako nehana'mofe'mo hani'ilaga folagu'mo he ti'na kahao ke hegauve. ⁶³ Nagaemo kagaefe'mo koli nehaya vaya'e'mo magokepi'mo lokaeta mai'none. Apami'nana gele'mo yagai'a ate'ne'a akame nehaya vaya'e'mo magokepi'mo lokaeta mai'none. ⁶⁴ O Ala kava nene, hu'na, kahau huka ne'apatana kavakamo'mo ma mopafi'mo havai te'niye. Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo.

⁶⁵ O Ala kava nene, hu'na, Kaha maegauve, huka huteka ani kava huka ali'yakamo ne'aluva vekamo mago'e huka naha mae'nane. ⁶⁶ Nagaemo hiyo, huka hu'nana gekae'mo nagesamo afi'na fatago nehuva'mofe'mo alagepa naipa nagesamo alika namiyo. ⁶⁷ Kayo'mo o'nami'nanage'nae'mo hogote'na gekamo ago atale'nova'monanafa hemenimo gekamo akame nehuve. ⁶⁸ Alagepa kava'mo huteka alagepa vekamo yagu yaga kaipa vekamo mai'nananagi avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo. ⁶⁹ Himu'namu kava'mo nehaya vaya'mogi aigofe nava gemo hute'a hu'a faipa hu'a nate'naya'monanafa muki naipafati'mo nami'nana gekamo akame huguve. ⁷⁰ Apaipamo yafakana huno hane'nige'a afi'a aeto nosaya'monanafa ke'aepa gekae'mo amuse nehuve. ⁷¹ Kayo'mo nami'nanage'nae'mo gekamo afi'nova'mofe'mo kayo'mo'a alagepa huno naha mae'niye. ⁷² Kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo'mo tauseni monimo ago aeno agase'niya'mofe'mo gekae'mo mago'e huno ne'nahaiye.

⁷³ Kagaemo kayateti'mo nagupi mafa'nemo alo huka nateteka nagufamo alo huka nate'nane. Hiyo, huka laha pai'nana gemo afisuva nagesamo namiyo. ⁷⁴ Nagaemo gekamo'a na ha maegaiye, hu'na hute'na navayagunagu hu'nova'mofe'mo kagaefe'mo koli nehaya vaya'mogi nagete'apae'mo apamogaga aigae. ⁷⁵ O Ala kava nene, hu'na, afi'novana alika fako nehana kava'mo alagepa kava'mo hane'nige ka gekamo akame huteka na ha maesanafe'mo kana ya'mo alika nami'nane. ⁷⁶ Kagaemo ali'yakamo ne'aluva vekamo'nae'mo na ha pa i'nana gekamo akame huka alagepa huka kahau huka nateteka naipamo alika falu huka nato. ⁷⁷ Ke'aepa gekae'mo namogaga ne'auva'mofe'mo kahau huka natege'nao afa'a maino. ⁷⁸ Apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a ne'ataya vaya'mogimo nagaetegamo hosu kava'mo hu'naya'mofe'mo apavagage hisiya ya'mo alika apamiyo. Nagaetegamo hosu kava'mo hu'naya'monanafa nami'nana ke'aepa gekae'mo nagesa afifi hu'na maiguve. ⁷⁹ Kagaefe'mo koli hute'a kagaemo kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo afi'naya vaya'mo alika aika atagineka apatege'apao nagaetegamo eyo. ⁸⁰ Nagaemo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekale'mo ae'na hapaisuva naipa nagesamo alika namige'nao navagage osisiyafe'mo akame hino.

⁸¹ Nagufamo alika katika natesanafe'mo lusi kava huno nahau'nigeno lokiya'nimo ago hano hu'niya'monanafa kaha maegauve, huka hu'nana gekae'mo nagesamo afite'na

navayagunagu nehuve. ⁸² Gekamo afole aisiya'ae'mo aulu he'na age'na mai'nogeno naulagafati'mo nagafu nekiye. Hainu afina'mo na ha maeteka naipamo alika falu huka nategane. ⁸³ Nagaemo afu agufaleti'mo alo hu'naya ani kekana hu'na mai'nove. Halinamo ne'aigeno'ae'mo vai'niya ani kekana hu'na mai'nova'monanafa avo'mo kae male'naya ke'aepa gekae'mo nage okani'na nagesamo ne'afuve. ⁸⁴ Na magi afina'mo ali'yakamo ne'aluva vekamo'namo kana ya'mo ali'na maiguve. Hainu afina'mo apaini hu'a ne'nataya vaya'mo alika fako huka apateteka kayo'mo apamigane. ⁸⁵ Ala apaki alite'a apakufamo avaleli'a nehaiya vaya'mogimo kelifi'mo asagau'na aisuvafe'mo kelimo kafi male'nae. Ani kava'mo ke'aepa gekamo akame nosaya kava'mo hane'niye. ⁸⁶ Kagaemo muki hiyo, huka laha pai'nana gekamo alagi lama gemo hane'niye. Apakaetegamo hosu kava'mo osu'nova'monanafa apaini hu'a ne'natae. Naha mao. ⁸⁷ Ma mopafi'mo mai'noge'apae'mo ali'a hano hu'a natalesayafe'mo hu'nage'nae'mo hogo'amo faligefe'mo nehu'nae'mo nami'nana ke'aepa gekamo o'atale'nove. ⁸⁸ Nagaemo kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo akame hisuvafe'mo muki afina'ae'mo kahau kayamopafi'mo nekahaiya kavakaleti'mo alika he tika nato.

⁸⁹ O Ala kava nene, hu'na, gekamo alagi asagauno o'aigiya'monanafa koku'napi'mo lokiya vaino haneme haneme uno haneno hano osugiye. ⁹⁰ Kagaemo muki afina'mo gekamo

akame huka afole aite'a falite'a hume hume ne'vaya vaya'aitegamo alagepa kava'mo nehane. Kagaemo ma mopamo faika ate'nanaganeno haneme haneme eno hemenimo hane'niye.

⁹¹ Muki ya'amo alo hu'nanaganeno ke'aepa gekamo akame huno haneme haneme eno hemeni'e'mo afa'a hane'niye. Muki ya'amogimo ali'yakamo ne'aliye. ⁹² Nagaemo ke'aepa gekae'mo namogaga o'ai'novesinana kana ya'mo ali'ne'nae'mo ago fali'novesine. ⁹³ Nami'nana ke'aepa gekae'mo muki afina'ae'mo nage okanigiye. Gekaleti'mo alagepa hu'na maisuva ya'mo alika nami'nana'mofe'mae.

⁹⁴ Nagaemo nami'nana ke'aepa gee'mo kahauya hu'nova'mofe'mo nagaemo kagaika vekamo mai'novanagi nagufamo alika katika nato. ⁹⁵ Hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo namagisage'na falisuvafe'mo nagava mai'naya'monanafa kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekae'mo nagesa afifi hu'na maiguve. ⁹⁶ Nagaemo age'novana muki haino hapai'niya ya'mo ago hano hu'hige'na age'nove. Hano hu'niya'monanafa ke'aepa gekamo'mo yofo ya'amo'mo alopa ya'mo hane'niye.

⁹⁷ Nagaemo ke'aepa gekae'mo lusi kava huno nahau nayamopafi'mo nahau'niye. Nete'e une'e'mo gekae'mo nagesa afifi hu'na mai'nove. ⁹⁸ Muki afina'mo kagaemo hiyo, huka hu'nana ke'aepa gekamo nagae'e'mo magokepi lokaeno hane'niya'mofe'mo ke'aepa gekaleti'mo alika naya ne'malanage'nae'mo nagaemo afite'na age'nova kava'mo'a kame

vaya'nimogi afite'a age'naya kava'apimo ago aeno agase'niye. ⁹⁹ Kavayafati'mo hu'nana gekae'mo nagesa afifi hu'na mai'nova'mofe'mo nagaemo gemo aepa'amo afi'nova kava'nimo'a tisa vaya'nimogi afi'naya kava'apimo ago aeno agase'niye. ¹⁰⁰ Nami'nana ke'aepa gemo akame nehuva'mofe'mo nagaemo gemo aepa'amo afi'nova kava'nimo'a kosuna vaya'mogi gemo aepa'amo afi'naya kava'apimo ago aeno agase'niye. ¹⁰¹ Gekamo akame hute'na muki hosu kate'mo o'visuvafe'mo naiyamo kalavusi hu'na ate'nove. ¹⁰² Kagaikamo alika naya male'nana'mofe'mo alika fako nehana gekamo o'atale'nove. ¹⁰³ Nagaemo gekamo ne'na afi ge'nogeno haga nahau'niye. Gekamo haga'amo'mo kevegeve anumo'mo nehiya haga'amo ago aeno agaseno haga nehiya. ¹⁰⁴ Nami'nana ke'aepa gemo'a gemo aepa'amo ne'afuva kava'mo alino nami'niya'mofe'mo muki aigofe gee'mo alagi o'nahau'niye.

¹⁰⁵ Gekamo'mo lamugana huno hane'neno'ae'mo aeno ha nelege'na umenitata nehuve. Gekamo'mo aeno ha leno visuva ka'mo alino nave neliye. ¹⁰⁶ Nagaemo, Aliko fako nehana gekamo fatago gemo akame huguve, hu'na nago'yamo atale'na ago kaha pai'nove. ¹⁰⁷ O Ala kava nene, hu'na, lusi kana ya'mo ali'novanagi kaha maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo alika he tika nato. ¹⁰⁸ Kahao ke hovanagi kagaefe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'nige'na navayafati'mo hisuva gemo ofalinigana hu'na kamisuva

ya'mo aliyo. Kagaemo alika fako nehana
gemo alika naya malo.¹⁰⁹ Nagaemo
muki afina'mo afa'a ne'mauva ya'nimo
atalesuva kavategamo mai'nova'monanafa
ke'aepa gekae'mo nage okani'niye.¹¹⁰ Hosu
vaya'mogimo natafausiyafe'mo ane'aimo
hanagi male'naya'monanafa nami'nana
ke'aepa gekamo amagi'na o'atale'nove.
¹¹¹ Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi kagemi
ya'apimo ne'aliya kava hu'na kavayafati'mo
hu'nana ke'aepa gemo ali'novanageno
hetama'nimo hanege hanege huno hanegaiye.
Ani gekae'mo naipafi'mo namogaga ne'auve.
¹¹² Avo'mo kae male'naya ke'aepa gemo akame
hume hume u'na falisuva afina'mo hano
hisiyafe'mo naipamo ali'na he ti'na ate'nove.

¹¹³ Nagaemo lole apakesamo ne'afiya
vaya'aife'mo alagi o'nahau'niya'monanafa
ke'aepa gekae'mo nahau nayamopafi'mo
nahau'niye.¹¹⁴ Nagaemo kagaepi'mo fala ki'na
mai'nogeka kagaemo halegu'nimo mai'name.
Gekamo alagi afole aigiye, hu'na hute'na
navayagunagu hu'na mai'nove.¹¹⁵ Hosu
kava'mo nehaya vaya'mogitapae, hu'na,
nagaetegati'mo ataletapa viyo. Goti'nimo'mo
hiyo, huno hu'niya gemo akame huguve.
¹¹⁶ Alagepa hu'na afa'a maisuvafe'mo kaha
maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo nayate'mo
aliyo. Afole aisiya kavafe'mo navayagunagu
nehuva'mofe'mo fiku yanageno navagage
hugiye.¹¹⁷ Nayate'mo aliyo, lageso osu'na
afa'a maiguve. Afa'a mai'ne'na muki afina'mo

avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo akame huguve. ¹¹⁸ Muki vaya'mogi avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo amagi'l a ne'atalaya vaya'mo kakame'yamo ne'apamine. Apakaemo aigofe kava'mo nehu'apae'mo apakai'apie'mo humi ne'apatae. ¹¹⁹ Goli yafa'mo atafi'mo kae'nageno'ae'mo o'ani'ya'amo leno afole ai'nige'a ali'a ne'atalaya kava huka hosu vaya'mo alika ne'atalana'mofe'mo kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. ¹²⁰ Nagaemo kagaefe'mo koli nehugenno'ae'mo nagufamo'mo atete ne'nahaiye. Aliko fako nehana kavakae'mo koli nehuve.

¹²¹ Nagaemo alagepa hu'na ali'na fako hu'na apatete'na fatago kava'mo hu'nove. Kana ya'mo ali'a ne'namiya vaya'ai apayapi'mo maisuvafe'mo alagi nataleka o'ovo. ¹²² Anona'nilefe'mo eka naimu'yale'mo maige'nao alagepa hu'na maino. Fiku yanage'a ala apaki alite'a apakufamo avaleli'a nehaiya vaya'mogi kana ya'mo ali'a namigayanagi na ha mao. ¹²³ Nagufamo alika katika natesanafe'mo aulu he'na agege fatago kavakalefe'mo gekamo agesuvafe'mo aulu hae'na agege hu'na age'na mai'nogeno naufragati'mo nagafu nekiye. ¹²⁴ Kahau huka ne'apatana kava huka kahau huka nateteka avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo. ¹²⁵ Nagaemo ali'yakamo ne'aluva vekamo mai'nove. Nagaemo kavayafati'mo ke'aepa gekamo huge'na gekamo aepa'amo afisuva kava'mo alika namiyo. ¹²⁶ O Ala kava nene, hu'na, apakaemo

ke'aepa gekamo ago ae'a ati kae'naya'mofe'mo ali'yakamo alisana afina'mo afole ai'niye. ¹²⁷ Gekamo ae'a ati kae'naya'mofe'mo hiyo, huka hu'nana gekalefe'mo nahau'niya kava'mo'a hogote goli yafafe'mo nahau'niya kava'mo ago aeno agase'niye. ¹²⁸ Gekamo ae'a ati kae'naya'mofe'mo muki kavatefe'mo nami'nana ke'aepa gekae'mo, fatago gemo hane'niye, hu'na nagesamo afite'na aigofe kavafe'mo alagi o'nahau'niye.

¹²⁹ Kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekae'mo nahau ne'auva gemo hane'niya'mofe'mo nagupi mafa'nemo'mo akame nehiye. ¹³⁰ Gekamo'mo vaya'ai apaipafi'mo faleno haiteno'ae'mo aeno ha nele. Negi vaya'mogi gekamo afite'apae'mo ge aepa'amo afigae. ¹³¹ Hiyo, huka hu'nana gekae'mo naga te'nige'nae'mo navayamo aka hulina ha ha hu'nove. ¹³² Kagikae'mo hapau apayamopafi'mo hapau'niya vaya'aitegamo nehana kava huka nagaefe'mo kahau huka nato. ¹³³ Kagaemo gekaleti'mo alika ho huka nateteke hosu kava'mo'a yagaino o'natesiyafe'mo nataleka o'uvu. ¹³⁴ Nami'nana ke'aepa gekamo akame hisuvafe'mo kana ya'mo ali'a nami'naya kavapati'mo hatu maeka nato. ¹³⁵ Kaugosafati'mo ha le yakamo'a ali'yakamo ne'aluva vekamo'nale'mo aeno ha leno. Avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya malo. ¹³⁶ Vaya'mogimo ke'aepa gekamo akame nosaya'mofe'mo lusi kava huno naunu nelamiye.

¹³⁷ O Ala kava nene, hu'na, fatago vekamo mai'neka alagepa fatago kava'mo huka

alika fako huka ne'atane. ¹³⁸ Kavayafati'mo hiyo, huka hu'nana ke'aepa gekamo fatago gemo alagi lama gemo hane'niye. ¹³⁹ Kame vaya'nimogi gekae'mo apake kani'niya'mofe'mo nayamukiki nehuva kava'nimo'a atagana huno leno nasaga li'niye. ¹⁴⁰ Gekamo alagi alagepa gemo hane'niya'mofe'mo ali'yakamo ne'aluva vekamo'namo gekae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. ¹⁴¹ Ala vekamo o'mai'noge'apae'mo nagaefe'mo ina agufa ne'mo mai'niye, hu'a nehaya'monanafa nami'nana ke'aepa gekae'mo alagi nage okani'niye. ¹⁴² Fatago kavakamo'mo hanege hanege huno muki afina'ae'mo hanegaiye. Ke'aepa gekamo alagi lama gemo hane'niye. ¹⁴³ Hanageke ya'mo nagaete'mo afole ai'nigeno nagafu ki'niya'monanafa hiyo, huka hu'nana gekae'mo namogaga ne'auve. ¹⁴⁴ Kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo fatago kava'amo'mo alagi hanege hanege huno muki afina'ae'mo hanegaiye. Kagaemo gemo aepa'amo afisuva kava'mo alika namige'nao afa'a maino.

¹⁴⁵ Nagaemo muki naipafati'mo, Ala kava nene, hu'na, ge'nimo afiyo, avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo akame huguve, hu'na kagaefe'mo ge nehuve. ¹⁴⁶ Nagaemo, Nagufamo alika katika natege'nao kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo akame hino, hu'na kagaefe'mo ge nehuve. ¹⁴⁷ Ko oti'nige'nae'mo he ti'na, naha mao, hu'na ge nehuve. Gekamo afole aigiye, hu'na navayagunagu hu'na mai'nove. ¹⁴⁸ Nagaemo gekae'mo nagesa affi hu'na

maisuvafe'mo hani'ilagamo nau okale'na afa'a mai'nove. ¹⁴⁹ O, Ala kava nene, hu'na, kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavakaleti'mo ge'nimo afiyo. Alagepa huka alika fako nehana kavakaleti'mo alika he tika nato. ¹⁵⁰ Hosu kava'mo nehaya vaya'mo nahaopale'mo e'nae. Apakaemo ke'aepa gekamo hanetege'apae'mo afagi'ale'mo mai'nae. ¹⁵¹ O Ala kava nene, hu'na, kagaemo nahaopale'mo mai'nanageno'ae'mo muki gekamo hiyo, huka hu'nana gekamo alagi lama gemo hane'niye. ¹⁵² Nagaemo akeya'vilagamo kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo faika ate'nana'mofe'mo muki afina'mo afa'a hanegaiye, hu'na ago afi'nove.

¹⁵³ Nagaemo ke'aepa gekae'mo nage okani'niya'mofe'mo kana ya'mo ali'novanagi kagesamo afiteka hatu maeka nato. ¹⁵⁴ Agotile'mo he tika mai'neka na ha maeka hatu maeka nato. Kaha maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo alika he tika nato. ¹⁵⁵ Hosu vaya'mogimo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekae'mo kahauya nosaya'mofe'mo apakufamo alika katika apatesanafe'mo afagi'ale'mo mai'nae. ¹⁵⁶ O Ala kava nene, hu'na, Lusi kava huka kahau huka apatege apatege huka kahau huka ne'apatane. Alagepa huka alika fako nehana kavakaleti'mo alika he tika nato. ¹⁵⁷ Asole vaya'mogi apaini hu'a natege kame hu'a natege hu'a mai'naya'monanafa kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo atale'na o'u'nove. ¹⁵⁸ Hosu kava'apimo ae'a ati kae'naya vaya'mogi gekamo akame nosaya'mofe'mo apake'nogeno'ae'mo naipamo'mo kana hu'niye.

¹⁵⁹ Nami'nana ke'aepa gekae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya kava'nie'mo kagesamo afiyo. Kahau kayamopafi'mo kahau'niya kavakaleti'mo alika he tika nato.
¹⁶⁰ Akeya'vilaga aepa fai'niya afi'nateti'mo hane'niya gekamo alagi lama gemo hane'niye. Muki gekamo alika fako nehana gekamo'mo hanege hanege huno muki afina'ae'mo hanegaiye.

¹⁶¹ Ala vaya'mo ne'yagaiya vaya'mogi apaini hu'a ne'nataya kava'apimo aepa vekamo o'mai'nova'monanafa gekaeke'mo koli nehuve.
¹⁶² Vaya'mogi kame hu'a ae'a apakasete'a alopa kagemi ya'mo alite'apae'mo apamogaga ne'aiya kava hu'na gekae'mo namogaga ne'auve.
¹⁶³ Aigofe gee'mo alagi o'nahau'niya'monanafa ke'aepa gekae'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niye. ¹⁶⁴ Fatago kava'mo huka alika fako nehana'mofe'mo muki afina'ae afina'ae'mo seveni'a afina'mo kahao ke nehuve.
¹⁶⁵ Ke'aepa gekae'mo hapau apayamopafi'mo hapau'niya vaya'mogi alagepa hu'a mai'nageno apaipamo'mo falu nehiyanageno mago ya'mo'a apavalelino asagauno aisiya ya'mo ohane'niye.
¹⁶⁶ Ala kava nene, hu'na, nagufamo alika katika natesanafe'mo navayagunagu hu'na mai'ne'na hiyo, huka hu'nana gemo akame nehuve.
¹⁶⁷ Nagupi mafa'nemo'a kavayafati'mo hu'nana ke'aepa gekamo akame nehigeno'ae'mo lusi kava huno nahau nayamopafi'mo ne'nahaiye.
¹⁶⁸ Muki nehuva kava'a'nimo kaulagale'mo hane'niya'mofe'mo nami'nana ke'aepa geka'e kavayafati'mo hu'nana ke'aepa geka'e'mo

akame nehuve.

¹⁶⁹ O Ala kava nene, hu'na, lokiya vai'na ge nehuva ge'nimo afiyo. Lapa maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo gemo aepa'amo afisuva kava'mo alika namiyo. ¹⁷⁰ Aukaya nehuva ge'nimo afiyo. Lapa maegauve, huka hu'nana gekalefe'mo hatu maeka nato. ¹⁷¹ Kagaemo avo'mo kae male'naya ke'aepa gekamo alika naya ne'malana'mofe'mo ala kagikamo kamiguve. ¹⁷² Muki gekamo hiyo, huka hu'nana gekamo fatago gemo hane'niya'mofe'mo navayafati'mo gekamo ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. ¹⁷³ Nami'nana ke'aepa gekamo lekana pai male'nova'mofe'mo kayateti'mo na ha mao. ¹⁷⁴ O, Ala kava nene, hu'na, nagufamo alika katika natesanafe'mo naga nete. Ke'aepa gekae'mo namogaga ne'auve. ¹⁷⁵ Afa'a maisuva ya'mo alika namige'nao ala kagikamo kamino. Aliko fako huka nateteka na ha mao. ¹⁷⁶ Nagaemo hiyo, huka hu'nana gekae'mo nage okani'niya'mofe'mo kahauya huka nago. Lageso hu'niya sipisipigana hu'na katale'na u'novanagi ali'yakamo ne'aluva vekamo kahauya huka nageka navato.

120

*Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo
kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae*

¹ Nagaemo kana ya'mo ali'nova afina'mo Ala kava nefefe'mo alopa gefati'mo ge hu'na ha pai'nogeno afi'niye. ² O Ala kava nene, hu'na,

Apakaemo aigofe gemo huge humi apatege ne-hayanagi nagupi mafa'nemo alika katika ato.

³ Aigofe vaya'mogitapae, hu'na, anonat-apilefe'mo na agufa ya'mo aligae. Goti'a lapakaetegamo haiya kava'mo hugiye. ⁴ Lokiya vekamo'a ako'ya keveleti'mo lapaegaiye. Hokanufa atamo'mo leno lapasagaligiye.

⁵ Avovo nehuve. Nagaemo hosu vaya'e'mo magokepi loka'e'na mai'nove. Meseki nofi vaya'e Keta nofi vaya'e'mo magokepi loka'e'na mai'nove. ⁶ Nagaemo lusi yatala afina'mo kame hisaya vaya'e'mo magokepi loka'e'na mai'nova kava'mo'a kanale osiye. ⁷ Nagaemo, alagepa huta magokepi lokaeta maigune, hu'na hapa pai'nova'monanafa apakaemo kame hisayafeke'mo hapau'niye.

121

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

¹ Nagaemo avelega aulu he'na agesufiye. Haiyategati'mo na ha maesiya ya'mo afole aigiye. ² Avelegati'mo na ha maesiya ya'mo afole o'aigifa Ala kava ne'mo koku'na'e mopa'e'mo alo hu'niya vekamoke'mo na ha maegaiye. ³ Yagaino kate'nisigeka aeka halu vale lamika asagauka o'aigane. Yagaino nekateya vekamo au okalegaiye. ⁴ Afijo, hu'na, Isaleli vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo'a au mai'mai osuge au okalege huteno afa'a mai'neno yagaino maigiye. ⁵ Ala kava ne'mo'a yagaino nekateya vekamo mai'niye. Ala kava

ne'mo'a kahaopale'mo he tino mai'nigeno'ae'mo aune'amo'a uluna vaino nekategeka ani ulunapi'mo ne'maine. ⁶ Felugamo yegemo'mo kaleno kasaga oligiye. Hani'ilagamo kaimo'mo alino hosu huno okategaiye. ⁷ Ala kava ne'mo'a alu hosu kava'e alu hosu kavateti'e'mo alino hosu huno okatesiyafe'mo yagaino katesigeno kagupi mafa'nemo alagepa huno maigiye. ⁸ Nokamo ataleka visanageno'ae'mo Ala kava ne'mo'a yagaino katege atagi neka esanageno'ae'mo yagaino katege huno yagaino kategaiye. Hemenimo yagaino nekateyanageno henaga'amo muki afina'ae'mo yagaino katesigeka alagepa huka afa'a maige maige huka maigane.

122

Mono notegamo ugefē nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

¹ Apakaemo, Ala kava ne'mo no'afi'mo haigetao, hu'a naha pai'nage'nae'mo namogaga ai'nove. ² Uta ava'yi huteta haita mai'netae'mo, O Yulusalemuo, huta, lagaemo eta kagae yafa lafi kegi'yafi'mo he titā mai'nōne, huta nehune.

³ Yulusalemuo taonimo ki'nageno magokepi'mo lokaeno alagepa huno hane'niye. ⁴ Muki nofi vaya'mo hai'a nefalae. Ala kava ne'mo nofi vaya'amogimo Ala kava nefekte'mo hao ke hesayafe'mo Isaleli vaya'aife'mo Goti ge'amo afisayategamo haite haite hu'a nehaiye. ⁵ Ani taonifi'mo Nevini nofi vayapati kini

vaya'mogimo fai mai'ne'a ali'a fako hu'a ne'apataya sia'apimo hane'niye.

⁶ Yulusalemu vaya'mo alagepa hu'a mai'a falu hu'a maisayafe'mo nunumu hutapa apateyo. Yulusalemu taonie'mo hapau'nisiya vaya'mogimo alagepa hu'a maiyo. ⁷ Yafa lafi kegi'yafi'mo alagepa hu'a magokepi lokae'a maiyo. Kini vaya'mogi no'apifi no'apifi'mo alagepa hu'a maiyo. ⁸ Konaga'nimogi'e nafalu'nimogi'e'mo alagepa hu'a maisayafe'mo hu'nae'mo, yafa lafi kegiyafi'mo alagepa hu'a magokepi lokae'a maiyo, hu'na nunumu hu'na ne'apatove. ⁹ Ala kava ne'mo Gotitimo no'ae'mo nagesa afi'nae'mo agae taonimo alagepa huno hanesiyafe'mo naya-mukiki huguve.

123

*Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo
kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae*

¹ Koku'napi mai'nana Ala vekamogae, hu'na, Nagaemo ali'na maku hu'na nekagove. ² Afifyo, hu'na, Ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogimo ali'ya aepa vekamo ayate'mo agege ali'ya'amo ne'aliya a'mafa'nemogimo ali'ya aepa a kanomo ayate'mo agege hu'a mai'naya kava huta Ala kava ne'mo Gotitimofeke'mo ageme ageme ne'visunageno'ae'mo hau huno lategaiye.

³ Vaya'mogimo muki afina'mo lusi kava hu'a hu'a faipa hu'a nelatae. Kahau huka lato, O Ala kava nene, hu'na, kahau huka lato. ⁴ Muki afina'mo alagepa hu'a mai'naya vaya'mogimo lagaebe'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a

hana nepaiye. Ala vaya'mo mai'none, hu'a ne-haya vaya'mogimo lusi kava hu'a hu'a faipa hu'a nelatae

125

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

¹ Ala kava nefefe'mo apakesamo afi'a fatago nehaya vaya'mogimo Saiyoni avegana hu'a mai'nae. Saiyoni avemo'a kanage kanaga osuno lokiya vaino nehaneya kava hu'a mai'nae.
² Avemo'mo Yulusalemu taonimo faino ku aino ate'niya kava huno Ala kava ne'mo'a vaya'amo faino ku aino ne'apateyanageno muki afina'ae'mo faino ku aino apategaiye.
³ Hosu vaya'mogimo muki afina'mo alagepa vaya'ai mopale'mo yagai'a o'apategae. Alagepa vaya'mogimo hosu kava'mo osisayafe'mo muki afina'mo hosu vaya'mogi yagai'a o'apategae.
⁴ Ala kava nene, hu'na, gekamo akame nehaya vaya'aitegamo kanale kava'mo huvo. ⁵ Ala kava ne'mo'a alagepa ka'mo atale'a kayagi kayaga kate'mo ne'vaya vaya'mo apavalelino visige'a hosu kava'mo nehaya vaya'e'mo magokepi lokae'a ugae. Isaleli vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo'a lapa maenagetapa yuna lapaipamo kalitapa maiyo.

126

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

¹ Ala kava ne'mo'a hatu maeno lateteno Saiyoni kote^{gamo} lavalelino e'nigetae'mo alagamuna agegekana huta mai'none. ² Lusi kava huta kigi huteta lamogaga aita yoke hu'none. Alu nofi vaya'mogi, Ala kava ne'mo'a lusi kava huno hapa mae'niye, hu'a hu'nae. ³ He, lusi kava huno laha mae'nigeta lamogaga ai'none. ⁴ Ani'mo leno lane'niya ani kalokalopafi'mo ko'mo ne'aigeno'ae'mo ani'mo nelamige'apae'mo apamogaga ne'aiya kava huta vayatimo hatu maeka apategetao lamogaga aino. ⁵ Avina ya'mo nehakalaya vaya'mogimo apaunu nelamiyanage'a henaga'amo ne'ya'mo alite'apae'mo apamogaga aigae. ⁶ Mago vekamo'a avina ya'mo hakalesiyafe'mo alinino u'nigeno'ae'mo aunu nelamisiya'mo'mo ne'ya'amo aliteno'ae'mo amogaga aime aime egaiye.

127

*Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo
kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae*

¹ Ala kava ne'mo'a hapa o'maesiya'mo'mo no'mo nekiya vaya'mogimo afa ali'yake'mo alite'a no'mo okigae. Ala kava ne'mo'a hapa o'maesiya'mo'mo taonifi'mo ne'yagaiya vaya'mogi afa'age'mo ne'yagaisageno'ae'mo taonifi'mo hosu kava'mo afole aigiye. ² Lapakaemo kotilamiyapi'mo lapaupati'mo he titapa ali'ya'mo alime alime utapa hani'ilagamo notapilegamo etapa ava'yi hutetapae'mo lapaipamo'mo falu nosigetapa afa ali'ya'mo

ne'aligeno'ae'mo ne'ya'mo afole no'aiye. Alagepa yatapimo afole no'aiya'monanafa hau ayamopafi'mo hau'niya vaya'amo fiku hapa maeno ne'apamige'apae'mo apau nekalae. ³ Ala kava ne'mo'a mafa'nemo fiku hapa maeno apami'nige'a ali'a ne'apatae. Mafa'nemo alagepa miyakana huno ne'apamiye. ⁴ Ati vekamo'a asole kevemo aliteno mai'nisiyana alagepa huno maisiya kava huno neya vekamo'a mafa'nemo alino apatesiya'mo'mo ani kava huno alagepa huno maigiye. ⁵ Asole keve male'naya vaya'mo mai'naya kava hu'a asole mafa'nemo ali'a apate'naya vaya'mogimo apamogaga aigae. Kame vaya'apimogi agoti hu'a apatesage'apae'mo hu'a ae'a apakasegae.

128

*Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo
kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae*

¹ Muki vaya'mogi Ala kava nefekte'mo koli huge agae kate'mo uge hu'a mai'naya vaya'mogimo Goti aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamogaga aigae.

² Kagaemo hoyakafati'mo ne'ya'mo alika netekae'mo kamogaga aika alagepa huka maigane. ³ Akamo'mo asole alagamo ne'aeya nokifana huno nokafi'mo maigiye. Mafa'ne anagakamogimo saufa olivi yosagana hu'a mai'ne'a hi'yalamukale'mo fai'a ku ai'a kategae. ⁴ Afioyo, hu'na, Ala kava nefekte'mo koli nehaya vaya'mogimo ani kava hu'a alagepa hu'a maigae.

⁵ Ala kava ne'mo'a Saiyoni taonifati'mo kaha maeno. Muki afina'mo ma mopafi'mo mai'nekae'mo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya vaya'mo apakesanage'apae'mo alagepa hu'a maiyo. ⁶ He, kagaemo mafa'nekamogimo ali'a apatesaya mafa'nemo afa'a apakesanafe'mo Goti'a kaha maeno.

Isaleli vaya'mo alagepa hu'a maiyo.

130

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

¹ Ala kava neo, hu'na, muki ya'mo'a aino nati kae'nige'na afepilaga mai'ne'nae'mo kagae- feke'mo keya ae'na ge nehuve. ² Ala kava nene, hu'na, ge'nimo afiyo. Naha mao, hu'na keya ae'na ge nehuva ge'nimo kagetafo huka afiyo. ³ O Gotiyo, hu'na, hosu kavatimo alika fako huka lateteka miyatimo lami'nanesinana Ala kava nene, hu'na, ina la'mo afa'a aeno kasalo paeyesine. ⁴ Magoke vekamo'a alagi aeno kasalo opaeyesina'monanafa kagaefe'mo koli hute'a mono hisayafe'mo hosu kavatimo alika ne'atalane. ⁵ Nagaemo Ala kava ne'mo'a na ha maesiyafe'mo agava mai'ne'na ge'aeke'mo nagesa afite'na agava mai'ne'nae'mo navaya- gunagu nehuve. ⁶ Ne'yagaiya vaya'mogi hani hu'niya ya'mo hano hisigeno ha le ya'mo afole aisiyafe'mo nehapaige'a agava ne'maiya kava hu'na Ala kava nefe'mo mago'e hu'na agava ne'mauve. He, agava ne'maiya kava hu'na ae'na apakase'na Ala kava nefe'mo mago'e

hu'na agava ne'mauve. ⁷ Isaleli vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava nefe'mo lapakesamo afitetapa lapa maesiyafe'mo lapavayagunagu hutapa maiyo. Ala kava ne'mo'a vaya'ae'mo hau huno ne'apateyanageno olapatalegaiye. Agaemo muki alu hosu kavapati'e alu hosu kavapati'e'mo miya faino hatu maeno ne'apateya'mofe'mo ani kavafe'mo lapakesa afitetapa lapavayagunagu hutapa maiyo. ⁸ Agaemo agai'a Isaleli vaya'amo muki alu hosu kavapati'e alu hosu kavapati'e'mo miya faino hatu maeno apategaiye.

131

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

¹ Ala kava nene, hu'na, nagufamo ali'na asaga hu'na no'natove. Ae'na apakase'nova vekamo mai'nove, hu'na nosuve. Nagaemo alopa ali'yafe'mo nagesa o'afige afa'a o'agesuva kavafe'mo nagesa o'afige nehuve. ² Naha'ye nosigeno naipamo'mo falu nehiye. Ita'amo'e'mo magokepi lokaeno mai'neno nu'mo mo si'niya mafa'negana hu'na mai'nove. Naipamo'a nu'mo mo si'niya mafa'negana huno hane'niye. ³ Isalelinofi vaya'nimogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo'a afa'a laha maegaiye, hutetapa hemenigeke'mo aepa faitetapa muki afina'ae afina'ae'mo lapakesamo afiyo.

133

Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae

¹ Apakeyo, hu'na, Goti konaga vaya'amogimo magoke apaipa apakesamo alite'a magokepi lokae'a alagepa hu'a maisaya kava'apimo'mo alagepa kava'mo amuse hisaya kava'mo hane'niye. ² Mani agufa alagepa kava'mo'a alagepa atumo ne'aiya uvelimo Goti'a ali'ya'amo alisayafe'mo lekana paino apate'niya vaya'ai apakufale'mo fale'a ne'apataya uveligana huno hane'niye. Eloni'a hogote vekamo mono huno ne'apateya vekamo agenopafi'mo ani agufa uvelimo laki'a ate'nageno emineno avenanapa ayokateti'mo yatala kukena'amo atupalegamo lamino kasae'niye. ³ Alagepa hu'a magokepi lokae'a ne'maiya kava'mo'a netepi'mo Hemoni avele'e Saiyoni avele'e'mo kahaule'mo lao ya'mo emineno nehaneya lao yakana huno hane'niye. Goti'a magoke apaipa apakesamo alite'a magokepi lokae'a alagepa hu'a ne'maiyategamo fiku hapa maeno ne'apamiyanage'a alagepa hu'a maige maige hu'a maigae.

134

*Mono notegamo ugefe nehaiya vaya'mo
kate'mo nehai'apae'mo nehaya yokemae*

¹ Muki vaya'amogitapamo afiyo, hu'na, Ala kava ne'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'mogitapamo hani'ilagamo Ala kava ne'mo no'afi'mo he titapa ala agi'amo amiyo. ² Aote mono no'afati'mo lapaya'mo alita asaga huli'netapae'mo Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga hutapa ateyo.

³ Koku'na'e ma mopa'e'mo alo hu'niya Ala kava ne'mo'a Saiyoni taonifati'mo lapa maeno.

139

Goti'a muki afina'mo nelage, huno hu'niya gemae

¹ Ala kava nene, hu'na, alagi nageka alagepa huka nage'nane. ² Nagaemo itopale'mo ne'maufi he ti'na ne'maufi hu'na mai'nogekae'mo ne'nagane. Kagaemo afagitegamo mai'nekae'mo nagesa ne'afuva nagesamo ne'nagane. ³ Umenitata huge havaege nehugekiae'mo nageteka muki nehuva kava'nimo ago ne'nagane. ⁴ Ge osu'nova'monanafa Ala kava nene, hu'na, henaga'amo hisuva ge'nimo ago age'nane. ⁵ Yagaika ku aika nateteka nagaete'mo kaya'mo maleka ne'natane. ⁶ Ago nage'nanana kagae kaipa kagesamo'mo nagae naipa nagesamo ago aeno agase'niyanage'na afa'a o'agegauve. ⁷ Kagaetegati'mo fai'na kasalo paetale'na haiyategamo uguve. Mai'nanategamo u'na o'mai'na naote'mo maisuvafe'mo haiyategamo uguve. ⁸ Koku'napi'mo hai'na maisuvana mai'nane. Nagaemo fali'naya vaya'mo u'a mai'naya kotegeamo lami'na maiguvana mai'nane. ⁹ Yegemo haineno'ae'mo hayomo ne'aeaya ya'mo'a afagitega mopa atupale'mo malage huno ne'viya kava hu'na malage hu'na afagitega u'na maiguvana mai'nane. ¹⁰ Afagitega u'na mai'nisugekiae'mo kayateti'mo navalelika egane. Ani kava huka lamaga kayateti'mo

natafauka maigane. ¹¹ Nagaemo, hani huka aika nati kao, hu'na hisuvana hani hu'niya yapi'mo ha le yakamo'a aeno ha le'nigeka ne'nagane. ¹² Hani hu'nisiya yapi'mo u'na fala kisuvana nagegane. Yegemo'mo aeno ha neleya kava huno kagae kaulagale'mo hanipi'mo aeno ha nele. Hani nehiya kava'mo'mo kagae kaulagale'mo ha le yakana huno hane'niye. ¹³ Muki nahau nayamopafi'mo hane'niya ya'a'nimo kagaikamo alo hu'nanageno kagaika ya'mo hane'niye. Muki nagufafi'mo hane'niya ya'a'nimo alo huteka alika ita'nimo aipafi'mo magokepi male'nane. ¹⁴ Kagaemo alagepa huka alo huka nate'nana'mofe'mo koli hute'na kagikale'mo ali'na asaga nehuve. Nagaetegamo hu'nana kava'mo agete'nae'mo nahau ne'auve. Hu'nana kavafe'mo alagepa kava'mo hu'nane, hu'na hute'na ali'na namalagi'nove. ¹⁵ Ita'nimo aipafi'mo mai'nogeno'ae'mo nayamufa'nimo afole aiteno kosime kosime u'nigeka nage'nane. ¹⁶ Ita'nimo'mo aipafati'mo alino o'nate'niya afina'mo muki nagufafi'mo hane'niya ya'a'nimo ago age'nane. Ma mopafi'mo afole ai'na o'mai'nogekae'mo na magi afina'mo ma mopafi'mo maisapi huka mukufi'mo ago avo'mo kae male'nane. ¹⁷ Nagaefe'mo kagesamo ne'afina kavakamo'mo aeto agufa kanale ya'mo hane'nigeno ne'nahaiye. Nagaefe'mo kagesamo ne'afina kava'mo lusi asole kava'mo hane'niye. ¹⁸ Lekana paiguvana ani kahaepale'mo aise yafa'mo ago aeno agase'niya agufa ya'mo hane'niye. Naupati'mo he ti'nae'mo kagae'eke'mo mai'no'ae. ¹⁹ O Gotiyo, hu'na,

hosu vaya'mo apamagisanafe'mo ne'nahaiye. Kaveta nehapaya vaya'mo natale'a visayafe'mo ne'nahaiye. ²⁰ Apakaemo kagaefe'mo hosu gemo hute'a hu'a faipa hu'a nekatae. ²¹ O Ala kava nene, hu'na, Apaini hu'a nekataya vaya'aife'mo naini hu'na ne'apatove. Apakame'yamo nekamiya vaya'ai apaulagafi'mo navenatu'na he'na ne'apatove. ²² Nagaemo apakaefe'mo alagi o'nahau'nige'nae'mo, kame vaya'nie, hu'na nehuve. ²³ O Gotiyo, hu'na, naipa nagesafi'mo alagepa huka alika fako huka nago. Naipa nagesafi'mo aulu haeka ago. ²⁴ Naipafi'mo hosu kava'nimo hane'nifigi ageteka alagepa hu'na maige maige hu'na maisuva kate'mo navalelika uvo.

145

Goti'a alagepa kava'mo nehiye, huno hu'niya gemae

¹ Goti'nimogamo kini ne'nimogae, hu'na, kagaefefeke'mo ala vekamo mai'nane, hu'na huguve. Muki afina'mo kahao ke hege hege hu'na kahao ke hegauve. ² Muki afina'ae afina'ae'mo kahao ke hegauve. Muki afina'mo kagikale'mo ali'na asaga huge huge hu'na maiguve. ³ Ala kava ne'mo ala ne'mo mai'niya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a atesaya vekamo mai'niye. Ala agi'amo hane'niya'mofe'mo ageta aeto osugune. ⁴ Ita'api afo'apimogimo hu'nana kavafe'mo, lusi alagepa kava'mo hu'niye, hu'a ali'a apatesaya mafa'ne'apie'mo kava gemo hu'a hapa paitesage'apae'mo apakaemo henaga'amo

ali'a apatesaya mafa'ne'apie'mo kava gemo
 hu'a hapa paite hapa paite huli'a ugae.
⁵ Apakaemo kagaefe'mo hu'apae'mo, ha le
 konali ya'agi ala agi'agi huno hane'niya vekamo
 mai'niye, hu'a hisage'nae'mo nagae'e'mo
 aeto agufa kanale kavakae'mo nagesa afifi
 hu'na maiguve. ⁶ Vaya'mogi lokiya kava'mo
 nehana kavakae'mo kava gemo hisage'nae'mo
 nagae'e'mo, ala vekamo mai'niye, hu'na huguve.
⁷ Apakaemo kanale alagepa kava'mo nehana
 kavafe'mo kava gemo hu'a hapa paige fatago
 kavakae'mo yokemo huge hu'a maigae. ⁸ Ala
 kava ne'mo'a fiku laha maeno lamige hau huno
 latega malage huno aipamo leno olatege hau
 ayamopafi'mo hauge huno ne'maiye. ⁹ Agaemo
 muki vaya'aitegamo alagepa kava'mo huteno
 muki alo hu male'niya yatega'e'mo hau huno
 ne'apate. ¹⁰ O Ala kava nene, hu'na, muki alo
 hu'nana vaya'mogi'e ya'mogi'e'mo kagikale'mo
 ali'a asaga hugae. Muki vayakamogimo kahao
 ke hegae. ¹¹⁻¹² Apakaemo muki vaya'mogimo
 lokiya kava'mo nehana kavaka'e ha le konali
 yakaleti'mo ne'yagaina kavakale'efe'mo ava
 gemo afisayafe'mo ne'yagaina kavafe'mo,
 lokiya himamu'leti'mo ani kava'mo nehiye,
 hu'a hugae. ¹³ Muki afina'mo yagaige yagaige
 huka yagaigane. Ala kava ne'mo'a, ma
 kava'mo huguve, huno hu'niya gemo akame
 huno ani kava'mo nehiye. Muki kava'amo
 alagepa kava'age'mo hane'niye. ¹⁴ Agaemo
 hanageke ya'mo ne'aliya vaya'mo hapa maege
 asagau'a ai'naya vaya'mo alino he tino apatege

huno ne'maiye. ¹⁵ Muki afa'a ne'maiya ya'mogi'e vaya'mogi'e'mo apaka neteya afina'mo kagaefe'mo apakesamo ne'afigekae'mo ne'ya'mo ne'apamine. ¹⁶ Hapau'nigekae'mo ne'apamine. ¹⁷ Ala kava ne'mo'a muki afina'mo ani kava nehuno'ae'mo fatago kava'mo huge yagu yaga kava'mo huge nehiye. ¹⁸ Ala kava ne'mo'a agaefe'mo apaipafati'mo keya ae'a ge nehaya vaya'ai hapaopale'mo eno ne'maiye. ¹⁹ Agaefe'mo koli hu'ne'a mono nehaya vaya'aitegamo hapau'nisiya kava'mo afa'a hugiye. Keya ae'a ge nehageno'ae'mo apakufamo alino katino ne'apate. ²⁰ Ala kava ne'mo'a agaefe'mo hapau apayamofi'mo hapau'niya vaya'aite'mo yagaino ne'apatege'a afa'a ne'maiye. Afa'a ne'maiya'monanafa muki hosu vaya'mo alino apago'ya lagauno apatalegaiye. ²¹ Muki afina'mo Ala kava ne'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategauve. Muki afina'mo muki afa'a ne'maiya ya'mogi'e vaya'mogi'e'mo aote agi'ale'mo ali'a asaga hiyo.

150

*Ala kava ne'mo agi'aleke'mo alita asaga hiyo,
huno hu'niya gemae*

¹ Ala kava ne'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. Mono no'afi'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. Koku'napi himamu'alefe'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. ² Himamu'aleti'mo hu'niya kavatefe'mo agi'ale'mo alita asaga hiyo. Mago'e huno hogote vekamo mai'niya kava hutapa mago'e hutapa agi'ale'mo alita asaga hiyo.

³ Pikulimo nehutapa agi'ale'mo alita asaga hiyo.
Alu agufa gita alu agufa gitamo ne'amagitapa
agi'ale'mo alita asaga hiyo. ⁴ Yave'yamo
ne'amagitapa lapaiyamo aetapa agi'ale'mo
alitapa asaga hiyo. Gita ne'amagitapa kapufa
gemo hutapa agi'ale'mo alita asaga hiyo.
⁵ Velo'mo ne'amagitapa alopa gefati'mo hutapa
agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. ⁶ Lapavamusamo
ne'aiya vaya'mogitapae, hu'na, Ala kava ne'mo
agi'ale'mo alita asaga hiyo. He, Ala kava ne'mo
agi'ale'mo alita asaga hiyo.

**Saufa Kotalake Gemaе
The New Testament and Portions of the Old
Testament in the Keyagana Language of Papua New
Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Keyagana long
Niugini**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Keyagana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

dec78c50-71b7-5d19-97bf-bf625abcf44